

NOAH E. COTSEN LIBRARY OF
YIDDISH CHILDREN'S LITERATURE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
NO. 13003

DI ZUNIKE

Kornei Ivanovich Chukovskii

*The original of this title comes from the permanent collection of the
YIVO Institute for Jewish Research, New York, NY*



NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS

0-657-13003-6

9780657130039T.PS

NATIONAL YIDDISH BOOK CENTER
AMHERST, MASSACHUSETTS
413 256-4900 | YIDDISH@BIKHER.ORG
WWW.YIDDISHBOOKCENTER.ORG

•

MAJOR FUNDING FOR THE
STEVEN SPIELBERG DIGITAL YIDDISH LIBRARY
WAS PROVIDED BY:

Lloyd E. Cotsen Trust
Arie & Ida Crown Memorial
The Seymour Grubman Family
David and Barbara B. Hirschorn Foundation
Max Palevsky
Robert Price
Righteous Persons Foundation
Leif D. Rosenblatt
Sarah and Ben Torchinsky
Harry and Jeanette Weinberg Foundation
AND MEMBERS AND FRIENDS OF THE
National Yiddish Book Center

•

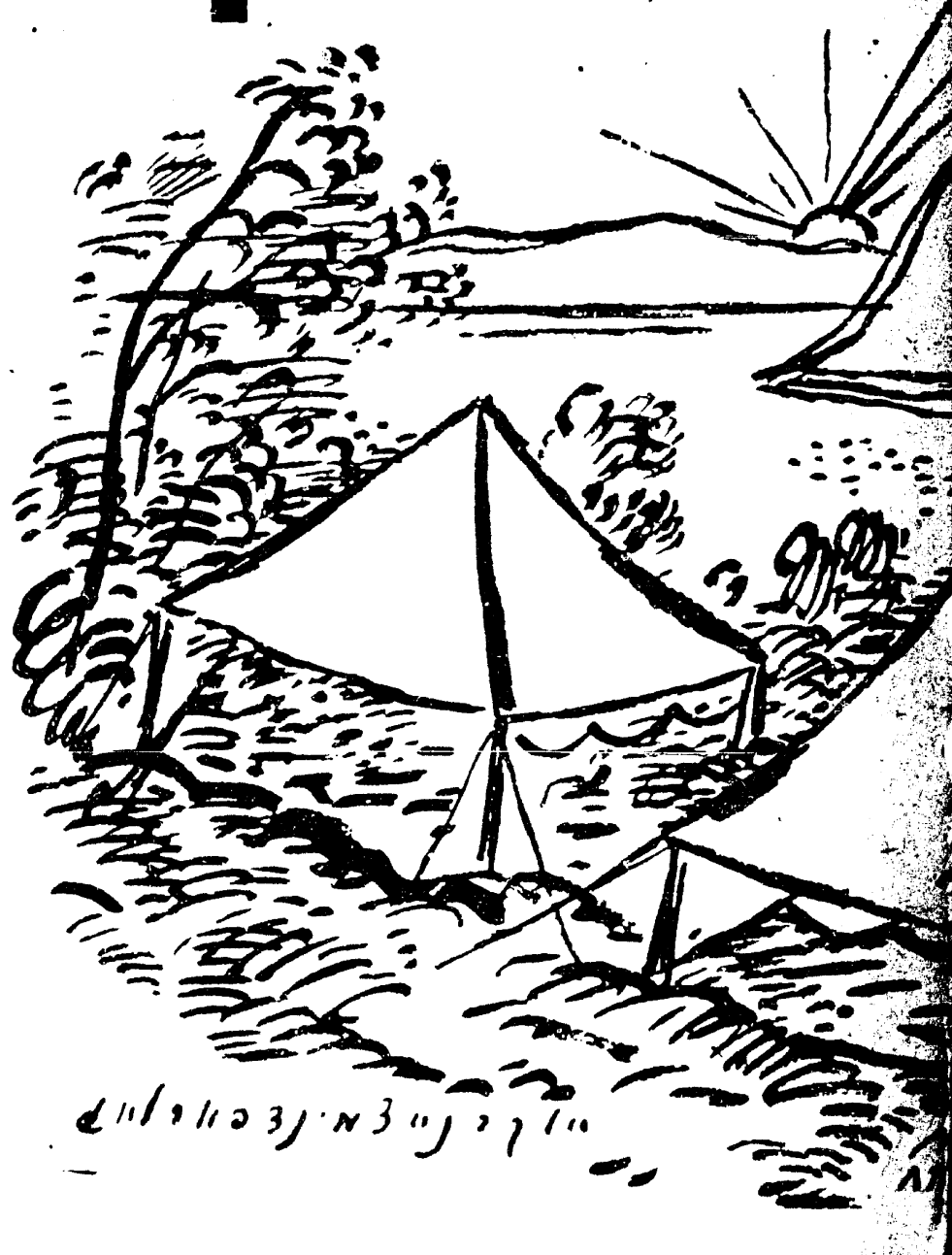
The *goldene pave*, or golden peacock, is a traditional symbol of Yiddish creativity. The inspiration for our colophon comes from a design by the noted artist Yechiel Hadani of Jerusalem, Israel.

The National Yiddish Book Center respects the copyright and intellectual property rights in our books. To the best of our knowledge, this title is either in the public domain or it is an orphan work for which no current copyright holder can be identified.

If you hold an active copyright to this work – or if you know who does – please contact us by phone at 413-256-4900 x101, or by email at cmadsen@bikher.org.

קאמפאניאן 1927.

די זוניקע



און די זוניקע פאר אונדז





13/6052

ק. טשוקאָווסקי

די זוניקע

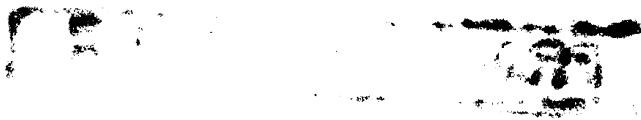


צענטראַלע ייִדישע פּובליאָטעק
אין פּרעסע ארכיוו

PRINTED in U.S.S.R.

מעלכע-פארלאג פאר די נאציאָנאַלע מינדערהייטן אין אוסריר
כאַרקאָוו 1934 קיעוו

סאראנטו. רעדאקטער—אי. טרויארסקי.
געמעלב—קיצוהאלטער. הילע אונ
פאָראַז—אי. פלעשטשינסקי. טעכ-
ניטער רעדאקטער—ב. לירמקיס.
קאָרעקטער—אי. שטולמאנ. סאפיר
110×72—50 קג. 3/8 דרוקבויגנ. 120 ט.
צייכנס אינ אַ סאפיר־בויגנ. סארלאג־נומער
11—186. אָפגעבעג אינ זאז א/16—1933,
אונטער־געשריבנ צום דרוק ו/3—1934.
2-טע אינסערנאז. דרוקער׳ אופ׳ט, קיער,
רויסער פלאז 2, באשטעלונג נומ. 1036.
סיראזש 5000 סקז. הויפטליט 2879 (786).



ערשטער טייל

באמ ווארעמענ יאמ

1. אוי, כיהאב מוירע!

דער דאקטער איז געווען רונד, ווי א קיילעך. גערופן האָט מען אים דאָ באראבאן באראבאניטש. ער האָט זיך אריינגעקניקלט צו סעריאָזשען אין צימער אריין און האָט זיך צו אים אָנגערופן מיט אזא סימכע, פונקט ווי ער וואָלט אים פאָרגעלייגט צוצושטיין צו עפעס זייער א טריילעכער שפּיל:

— נו, אָפּודעלע-נאמודעלע, ווייז אָקאָרשט אהער דיין קאָפיטע. סעריאָזשען האָט וויי געטאָן א פּוס, איז באראבאן באראבא-ניטשן איינגעפאלן זאָגן אפּן פּוס, אז ס'איז א קאָפיטע.

ער האָט א היפשע ווילע באטראכט סע-ריאָזשעס פּוס, אים געמאָסטן מיט עפעס אועלכע צירקולן און צוגעבורטשעט בייסממסע: „אויסגעצייכנט, זייער פּיין“. און פּונג יענער זייט טיר האָט מען געשריגן:

— דעם עק! דעם עק! אוי! ער האָט זיך סארטשעפעט פארן בוימ!

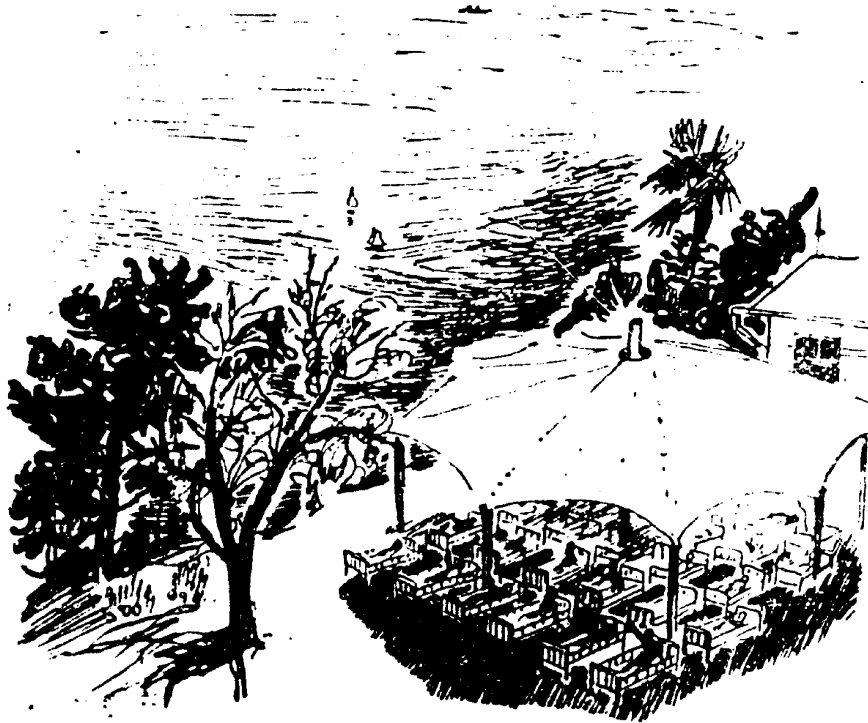
— זאָיא לווּאָונא, טשעפעט מיר זאָפּ מיין עק!

— בובא, בובא, וואָס האלסטו צו? לאָז אָפּ!

— זאָיא לווּאָונא, ס'איז מייןער! איר

זעט? ער האָט אויסגעכאפט, און גיט ניט אָפּ!





די אלע געשרייענ האָבנ אָנגעוואָרפֿן אפֿ סעריאָזשענ א מוירע.
סעריאָזשא איז געלעגנ אין גרויס היצ. ס'האָט זיכ אימ אויסגע-
וויזנ, אז דאָרטנ, פֿונ יענער זייט ווא.ס, העפקענ אומ עפעס
אזעלכע באשעפענישנ גרויסעקיקע, אונ זיי האָבנ זיכ אומגענומענ
אנ ארבעט אָפֿסקובענ איינס באמ צווייטנ די עקנ. ער האָט שוינ
געוואָלט נעמענ אונ זיכ צעוויינענ, דערנאָכ האָט ער כאַראַטע
געהאט, אונ נאָר שטיל א זאָג געטאָנ:

— אוי, כ'האָב מוירע.

דער דאָקטער האָט אים א קיצל געטאָנ מיטנ פינגער אינ
פֿויכ אונ ער האָט זיכ אויסגעקייקלט דורכ דער אָפענער טיר
פֿונ צימער ארויס.

פינ יענער זייט טיד האָבנ זיכ געטראָגנ געשרייענ:

— אוי, פראנקרייך איז אוועקגעפלוויגן! האלט זי! כאפט זי!
— בובא, גיב אָפּ דאָס פינמיאָר.
— זאָיאַ לױוואָונאַ, אָנאָ ליגט לעבן אייך אמעריקע. דערלאנגט
זי מיר!

סעריאָזשאַ האָט גאָרניט פארשטאנען. וואָס פארא בובא?
וואָס פארא אמעריקע? וועגן וואָס שרייען זיי עס, דידאָזיקע
באשעפענישן מיט די לאנגע עקן?
סעריאָזשאַ האָט מען אהער געבראכט צו פירן פון ווייט. די
רייזע האָט אים פארמאטערט. איצט האָט ער אָפּגערוט נאָך אזא
ווייטן און שווערן וועג. מע האָט אים דאָ אויסגעפאָרן אין א
ווארעמער וואנע, מע האָט אים אונטערגעשוירן די היטשקע, אים
ארוםגעבונדן די קראנקע קני און אים אוועקגעלייגט אין איזאָל-
ליאטער אין א באזונדער צימער.

אין איזאָליאטער איז געווען ציכטיק און הויל. גערעדט האָט
מען דאָ שטילינקערהייט, אומגעגאנגען איז מען אפּ די שפיצ
פינגער. שפערלעך סלענג אהער קומען צו פליען גאנצע שארעס-
ווייזן. זיי האָבן עפעס גאָר קיין מוירע ניט. אבי זיי דערפילן
א פאָר ברעקלעך, שעמען זיי זיך ניט און פליען ארום גלייך צו
סעריאָזשאַ אפּן בעט.

— אוי, זיי זיינען דאָך אוועלכע אוועקגעפונענער, — האָט זיך
זאָיאַ לױוואָונאַ אפּ זיי געקלאָגט און האָט געפּלעסעקעט אנקעגן
זיי מיט די דאָלאַניעס, סאָמער וועלן זיי אוועקפליען.

זאָיאַ לױוואָונאַ איז געווען א גראָע און זייער א זשוואווע.
אלע רעגן כאפט זי זיך אריין צו סעריאָזשאַ, ברענגט אים צו
טרעגן מילך און הערט ניט אים אָנצודערציילן זאכן אפּן שרעק-
לעכן בובען. ער איז נאָר געקומען צו פאָרן אהער, האָט ער זיך
באלד איבערגעגעסן מיט ציינ-פראָשעק.

— מע האָט אים דערלאנגט, ער זאָל זיך וואשן די ציינ, האָט
ער געכאפט אונ... דאָס גאנצע קעסטל... יאָ, יאָ... אוי, דאָס
איז דאָך אזא מיין כוליאנא.

סאר זאָיאַ לױוּוֹנען הָאָט סעריאָזשאַ ניט מוירע געהאט אמילע
קיינ קאפּ. מוירע געהאט הָאָט ער נאָר סאר די, װאָס פֿונ יענער
זײַט טיר: די, מיט די לאַנגע עקן, װאָס דערען זיכ. מאלפעס
אזעלכע קוויטשענדיקע.

2. דער װינט

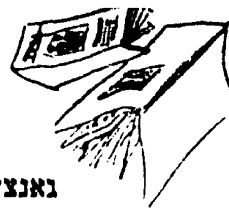
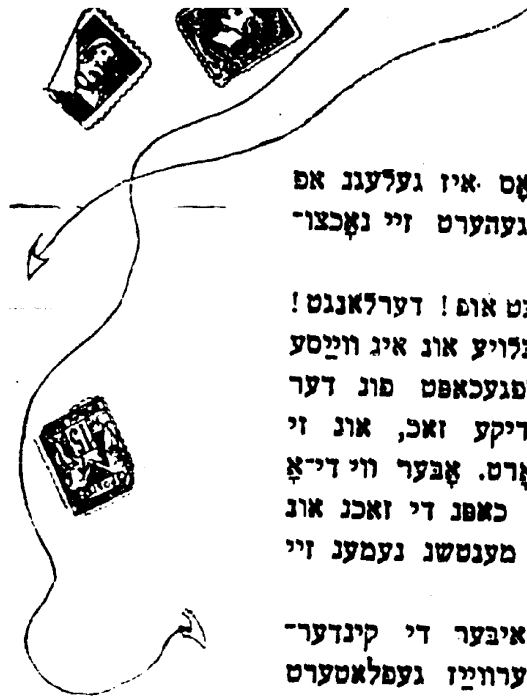
נאָר איינמאָל אַ גאַנצפֿרי קומט אַרײַן צו סעריאָזשען עפעס
אַ גוואַר מיט צוויי לאַנגע װאַנטיעס, טוט אַ װונק מיט איינ
אייגל.

— אַנו, יאַטל, געפֿאַרן זאָל װערן.

און ער הָאָט אַימ אַרויסגעטראַגן דורכ דער מוירעדיקער טיר.
סעריאָזשאַ איז פֿאַרציטערט געװאָרן פֿאַר שרעק, אָבער אַז
די טיר הָאָט זיכ געעפֿנט, הָאָט ער דערזען סאַר זיכ ניט קיינ
שטייג, ניט קיינ באַשעסענישן מיט לאַנגע עקן, נאָר זייער אַ
פֿריילעכע כאַפֿטע קינדער, און גיט געקוקט, װאָס זיי זײַנען אלע
געלעגן אַפֿ די בעטלעך, הָאָט עס זיי געטראַגן אינ דער װעלט
אַרײַן.

די בעטן זײַנען, געװײנטלעך, געשטאַנען און זיכ ניט גערירט
פֿונ אָרט, אָבער ס׳איז דאָ געװען אַזא מינ פֿריילעכער און זונג-
קער װינט אַפֿ דעם פֿלאַץ, ס׳הָאָט זיכ דאָ געטאַן אַזא פֿילמאַר-
בֿיקער גערודער, אַז סעריאָזשען הָאָט זיכ די ערשטע צײַט סאַקע
אַפֿ אַן עמעסן אויסגעװיזן, אַז די בעטן פֿלעגן אומ, װי די שיפֿ-
לעך, איינס נאָכן צווייטן, און שפֿילן זיכ אינ איבעריאָגעניש.

אָהאַהאַ, סאַראַ מינ שטאַרקער װינט! סעריאָזשען הָאָט זיכ
אַזש פֿאַרדרייט דער קאַפּ. ער הָאָט געזען, װי פֿאַרביי אים—
סײַ אַס דער ערד, און סײַ אינדערלופֿטן— יאַגן, פֿלעגן און שװעבן
אומ מעשױגענערװײַז עפעס אזעלכע מינימ שמאַטקעלעך, שפּענדלעך,
פֿעדערלעך, טאַשמעס, פֿעדעלעך, פֿאַפֿירעלעך, פֿודעלעך, און די

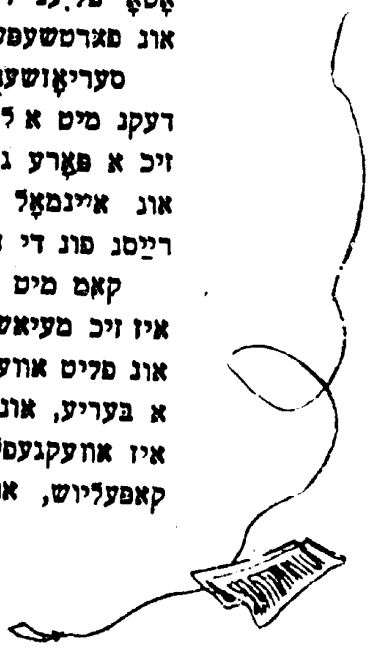


גאנצע כאפטע כעוורע, וואָס איז געלעגט אפ
די בעטלעך, האָט ניט אומגעהערט זיי נאָכצו-
שרייַענ:

— כאַפּט! האַלט! הייבט אום! דערלאנגט!
די דערוואקסענע אינ בלויז און איג ווייסע
רעק האָבן אלע רעגע אומגעכאפט פון דער
ערד עפעס אַן אנטלויפנדיקע זאכ, און זי
אועקגעשטעלט אפ איר אָרט. אָבער ווי די-אָ
קערן זיך נאָר אָפּ, אזוי כאַפּט די זאכ און
אנטלויפן ווידער, און די מענטשן נעמען זיי
ווידער יאָנג.

און איבער זיי בעטן, איבער די קינדער-
שע קעפּ, האָבן מעשוּגענער ווייז געמלאטערט
און זיך אומגעטרענגט אפּ ווינט עפעס אזעלכע
קלייניקע פאפירענע שלענג-און עשער ניין,
ניט קיין שלענג, נאָר פּאָשעטע פאפירלעך אָנ-
געבונדן אפּ מעדעמער, צענדליקער פאפירלעך.
אָטאָ פליען זיי אום, אָטאָ פאלן זיי אראָפּ
און פארטשעפען די דורכלויסנדיקע מענטשן.
סעריאָזשען האָט מען געוואָלט געווען צו-
דעקן מיט א לייַלעך. אָבער דער לייַלעך האָט
זיך א פאָרע געטאָן, האָט זיך גענומען צופען,
און איינמאָל ניין, ער וויל זיך נאָר ארויס-
רייסן פון די הענט.

קאָם מיט צאָרעס באוואָרנט דעם לייַלעך,
איז זיך מעיאשעו די פּאָנערסקאיא פראוודא
און פליט אדעק טיר-הא-הא-הא, און לויס, זיי
א בעריע, און כאַפּ זי. נאָך דער פראוודא
איז אדעקגעמלויגט דער ווייסער לייַוונטענער
קאפעליוש, און אינ א רעגע ארום איז פון





דעם שכינישן בעטל אראָפּגע-
פלויגן א העפט מיט געמעלן; האָט
זי דער ווינט פּיטש-פּאטש א בלע-
טער געטאָן סונ טאָול ביז טאָול,
און פּיל-אויסן-בויגן אוועקנעפע-
רעט צו יענעמאָ בוימ, וואָס איז
געשטאנען באַם ברעג פּלאַצ.

א בוימ איז עס געווען אפּ כּידושים: ארומגעטשעפעט סונ
אלע זייטן מיט שמאטקעס און מיט פּאפּירלעך — רויטע, גרינע,
גרויע, בלויע, — און זיי רוען ניט איינ, זיי ריטסן זיך, ווי די לע-
בעדיקע. דו לאָז זיי אָקאַרשט אָפּ, וועלן זיי די רעגע אוועקפּליען
אהינ העט-העט אינדערלופּטן.

— דאָס איז אונדזער געשלייערטער בוימ, — האָט סעריאָזשען
איינגערוימט א הויקערדיק יאטל, רויט ווי א פּייער, וואָס איז
מיט אימ געלעבן א בעט לעמ א בעט. — מיר לאָזן מאָנאכּן, נע-
מען זיי און מארטשעפען זיך דאָ אלע.

— א געשלייערטער בוימ? מאָנאכּן? מארטשעפען זיך?
סעריאָזשא האָט דאָ קיינ זאך ניט מארטשאנען, אינ קאָפּ
האָט זיך בא אימ געטאָן א הרהא. האָט ער פּארמאכט די אויגן,
און ס'האָט זיך אימ ווידערמאָל אויסגעוויזן, אז ער איז בא זיך
אינ בעט, ווי אינ א שימל, ער פליט צוזאמען מיט אלע פּאפּיר-
לעך, שמאטקעלעך, בלייערס און העפטן, — גלייך אהינ, צום גע-
שלייערטן בוימ...

3. די כאפעלקעס

און פּלוצים האָט איינער מיט א וויינענדיקן קאָל אויסגע-
שריגן:

— קאָסטיא! לאָז אָפּ מיין כאפעלקע!



סעריאָזשאַ האָט זיך פונסני דערשראָקן.

א כאפעלקע? אוואדע איז עס א מינ פויגל אזא אָדער גאָר א
כייעלע איז א ווערעקע געראַטג. וואָס מוסשעט ער די כאפעל-
קע? ס'טוט דאָך איר ווי!

אַבער דאָס קירפאטע מידעלע, וואָס איז קונציק אומגעשפרונג-
גען אפ איר איינציקער מיליצע, האָט אים געגעבן צו מארשטיג,
אז א כאפעלקע — דאָס איז פראָסט אונ פאַשעט א לאנגער פאַדעם
אזא, וואָס צום עק איז בא אים צוגעבונדן עפעס א שווערע זאך,
נו, לאָמיר זאָגן, א שליכל, נו, א בלייזער, נו, א קאַשיקע.

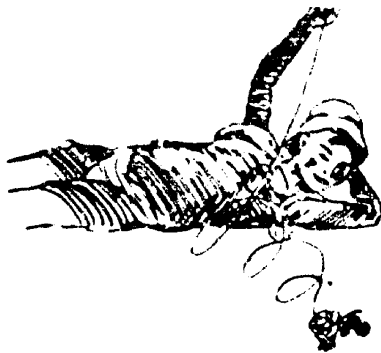
— אַנאָ זע, סו א קוק אז אילקאָען. ער איז בא אונדז דער
בעסטער כאפעלניק.

סעריאָזשאַ האָט דערזען ניט ווייט פונ זיך א דאר, שווארציניק
יאטל, וואָס האָט געהאלטן איז האנט א פאַדעם, אונ אפן עק
פאַדעם איז געהאנגען א ביינערנער רינג.

פונקט איז דער אָ רענע האָט דער וויינט געקוקט איבערן
פלאצ א נאַר-וואָס אופגעכאפטע פילקע. דאָס שווארציניקע יאטל
האָט זיך אָנגעצילט, האָט א שליידער געטאָן דאָס רינגל, א צופ
געטאָן פארן פאַדעם — האָפּ! — אונ אָס איז שוין די פילקע בא
אים אפן בעט. בראוואָ, בראוואָ! פונקט ווי איז צירק.

סעריאָזשאַ האָט א קוק געטאָן אז אילקאָען מיט באוונדע-
רונג. אילקאָ האָט א פינטל געטאָן מיט אן אייגל אונ זיך גענומען
בארימען מיט זיינ געשיקסקייט: ער האָט א שליידער געטאָן
דאָס רינגל צו א ווייטער קלומצע, האָט סונדארטג ארויסגעריסן
א האַריק בלימעלע, אונ איז א רעגעלע ארום האָט ער עס שוין
געהאלטן בא דער נאָז אונ זיך הויכ אפ א קאַל געקוויקט מיט
די צוטע רייכעס.

אזא מינ קאָן זיך שוין באגיין אָן
פיס אויך, — האָט סעריאָזשאַ א קלער
געטאָן, — מיט זיינ פאַדעם וועט ער זיך
דערלאנגען אלץ, וואָס ער דארף.



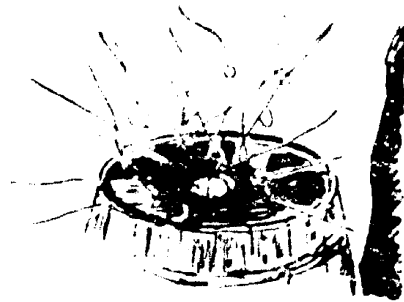
אילקא האָט ניט אראָפּגענומען דאָס בליהל סונ דער כאַפּעלקע
אונ עס א שלידער געטאָג גלייב צו סעריאָזשענ:
— היי, ניינקער, נא דיר א רויז.

סעריאָזשא האָט זיך דערפרייט. א דאנק! א דאנק! אָבער די
רויז האָט זיך א ריט געטאָג אפ צוריק מיט א סיץ אונ איז
אועקגעפלוויגן.
סעריאָזשא איז בא זיך אראָפּגעפאלן אונ ער האָט זיך פאר-
שעמט.

— ווארט נאָר, ווארט, — האָט זיך אָנגערופן צו סעריאָזשענ
זיין געלער שאַכט. אונ ער האָט ארויסגעכאפט בא זיך סונ אונ-
טערן מאסראצ א צווייטע כאַפּעלקע, וואָס האָט פארמאָגט באמ
עק אן אָנגעבונדענע יונגע קארטאָשליע.
— העהעפ! — די קארטאָשליע האָט א פיץ געטאָג איבער
סעריאָזשעס קאָפּ, איז ארופגעפלוויגן אפ אילקאס כאַפּעלקע, אונ
איז א רעגע ארומ האָט זי זיך אומגעקערט צום געלינקן ניט מיט
ליידיקן.

— נא, נעם! — האָט זיך דער געלער אָנגערופן אונ א וואָרפ
געטאָג דאָס בלימעלע צו סעריאָזשענ אפן בעטל. — איז איצט,
אויב דו ווילסט, קענסטו קוקן, ווי איך וועל לאָזן מיין שוואנ
שוימען.

די שוואנ איז בא אים געווען אן אויסגעקלעפטע סונ עפעס,
האָט ער זי ארופגעפאכט אפ זיין כאַפּעלקע אונ פארוואָרפן גלייב
איז פאס וואסער, וואָס איז געשטאנען באמ געשלייערטן בוים.
די פאס איז געווען פול ווי אן אויג; האָט
סעריאָזשא געזען, ווי די שוואנ האָט זיך
אומגעהוידעט אפ דער וואסער-פלאכ ט'אהער,
ט'אהיני, אז ס'איז טאקע געווען א כיינ צו קוקן,
אונ דאָס געלינקע יאטל האָט געהאלטן איז איינ
קוועלג אונ קלייבן נאכעס. פלוצים, איז ווי
א שפארבער אָנגעפלוויגן אפן געלינקנס





ווייסט סוויגל דעם שווארצן אילקאס כאפעלקע. די כאפעלקע האָט זיך ארומגעוויקלט דער שוואן ארומ האַלדו און גענומען זי אזוי שטארק שלעפּן צו זיך, און זי האָט איר שיר אינגאנצן דעם קאָפּ ניט אָפּגעריסן.

דאָס געלע יאטל האָט געמאכט אַ גוואַלד און האָט מיט אלע קויכעס אַ שלעפּ געטאָן די כאפעלקע צו זיך. אָבער די שוואן האָט זיך ניט גערירט פּונ אַרט, —ווייל ביירע כאפעלקעס האָבן זיך צונויפגעקלאַמערט, און יעדערע האָט געשלעפּט צו זיך. סעריאָזשען האָט זיך זייער שטארק געוואָלט, און באַם שוואַר-צינגל זאָל פּלאַצן דער פּאָדעם. אָבער דער פּאָדעם איז גראַדע געווען אַ טטארקער, און דער אילקאָ האָט אַז אַן אומסאַרשעמט-סטן אויפן געשלעפּט די אַרעמע שוואן צו זיך. פּלוצים איז פּרגעצן פּונ דער רעכטער זייט געקומען צו שפּרינגן גען אַ פּרישע כאפעלקע מיט אַ קיפּאַריסן-שישקע באַז עק און

האָס זיכ ארומגעוויקלט און זיכ אריינגעקלאמערט אינעם שוואר-
צינקנס פאָדעם. און אם איר קוקנדיק א פערטע, א סינפטע...
אינזיכנ האָס זיכ ארומגעזעבט ארום דער פאס א גאנצער
שפינוועבס מיט כאפעלקעס. ס'האָט זיכ פארקאָכט א הייסער גע-
שלעג. די פענעמער בא די זינגלעכ בא אלע זינענ געוואָרן
רויס. קונציקער פאר אלץ איז געווען דאָס, וואָס דער געשלעג
קומט פאָר אָן די שלעגער, און די שלעגער גופע ליגן אם די
בעטלעכ און רירן זיכ ניט.
— נאָכ א גליק, וואָס בובא איז דאָ ניטאָ, — האָט זיכ אָנגע-
רופט א מיידעלע, וואָס איז געזעכט דאָ ניט ווייט. — אָס דער
בובא איז דאָכ אזא גאנצע.
— אָ, בובא וואָלט זיי שוין דערלאנגט פעפער! — האָט דאָס
קירפאטינקע מיידעלע, וואָס איז אומגעשפרונגען מיט דער מיליצע,
אונטערגעכאפט. — ס'איז מאמעש א גליק, וואָס מע האָט אים
אוועקגעטראָגן אין איוואָליאטער.
— אין איוואָליאטער? — האָט סעריאָזשא א פרעג געטאָגן.
— ווזהינ דען, מינסטו?
און די מיידעלעכ האָבן ניט אופגעהערט איבערשלאָגן איינע
דער צווייטער ביסנ דערציילן פאר סעריאָזשען, וואָס פארא
שועקלעכע זאכ אָס דער שרעקלעכער בובא האָט הינט אָפגע-
טאָן. מע האָט אים אריינגעשטעלט דעם סערמאָמעטער, האָט ער
אים געגעבן א קנאק אין דער ערד און—אם פיצפיצלעכ. און אז
די ניאניע אגלאיא איז צו אים צוגעלאָסן און האָט אויסגעשריינג:
„וואָס האָסטו עס געטאָגן? — האָט ער געגעבן א פליוכ אפ איר דאָס
טעפעלע אָקריפ און איר שיר ניט אָפגעפארעט דעם גאנצן האלדן.
— נאָכ גוט, וואָס ניט איז די אויגן. בארעכט זיכ, אגלאיא
האָט דאָכ געקענט בלינדן ווערן.
די מיידעלעכ האָבן געהאלטן אין איינ אויקען און אייקען, —
אכ און אכ, — סעריאָזשא האָט זיכ אויב ניט געקענט בארויקן
באגלייכ מיט זיי.

אָבער אינמיטן דרינגען האָט זיך צעקלונגען דאָס גלעקל. ס'האָט
 זיך דערהערט א כראסקערן פון געפעס. ס'איז אוועק א ריזע
 פון קעז מיט פרישן ברויט. דאָס האָבן די סאניטארן געבראכט
 צו טראָגן מיטיק עכט.

4. ציבעלע און אנדערע

דאָס קירפאטע מיידעלע האָט מען גערופֿן נינא די גייענדיקע.
 און יענע, וואָס איז געוועסן דאָ ניט ווייט אפֿן בעטל, האָט מען
 גערופֿן ווי אמאָל: אמאָל ליאָליא, און אמאָל ליאָליא.
 ליאָליא האָט גענימט עפעס א מאָדנע זאך פון שמאטקעלעך.
 און ס'איז איר, ווייזט אויס, זייער געפעלג געווען דאָס וואָרט
 קאַשמאַר, ווייל יעדער רעגעלע פלעג זי זאָגן:
 — אוי, סארא מיין קאַשמאַרער מינגערעט בא מיר איז
 — ס'איז מאמעש א קאַשמאַר, ניט קיין שערל.
 אפֿן בעס איז לעמ איר געלעגן א גאנצער בארג מיט שמאט-
 קעלעך, און אז זי פלעג דארפֿן עפעס א ניי שמאטקעלע, פלעג
 זי עס דערלאנגען מיט די פינגער פונעם רעכטן פוס. אָנאָ האָט
 זי דאָס קלעצעלע פאָדעם אויך דערלאנגט מיטן פוס.
 סעריאָזשא האָט זיך מיט גרויס ווונדער ארומגעזען, אז א היפֿ-
 שע צאָל פון די לינגדיקע אָדער אפֿילע זיצנדיקע כוען אסאך זאכן

מיט די פיס אזוי גוט, ווי מיט די הענט.
 איר דערלאנגט זיי, צום ביישפּיל, א
 בריוו אָדער א לעפל, און זיי טוען בא
 דיר א כאפֿ אָט די זאכן ביטן פוס, קע-
 דיי איר זאָלט זיך פארשפּאַרן אָנבייגן.
 אָבער א מינע דינע פיס זינען בא
 רעמ־אָ מיידעלע! אועלכע פיס האָט
 גאָך סעריאָזשא, זינט ער לעבט, ניט





געזען. דאָס זינען ניט קיין פיס, נאָר
 לאַקשן, העסלעך צונויסגעדרייבע לאַקשן,
 אינ דער צייט, ווען זי, דאָס מידעלע
 אליין, איז א געוונטע און שטארקע.
 ס'רײַסט אויף דאָס הארץ, ווען דו זעסט,
 זיי צו אזא געוונטן קערפער זינען,
 זיי אלפֿיסטאָעס, צוגעפראוועט אזעלכע
 געבעכדיקע, נישטיקע צוויי פיס, כאַטש
 וואָרט זיי ארויס.

אין הויפּל סיטוען זיך דאָ הויקערס! באַ אייניקע זינען די
 הויקערלעך קלייניקע, קאָם צו באַטערקן, עזשער זיי א פֿיאַסאָקל
 די גרייס. און באַ יענעמאָ, וואָס באַם סאַמע ברעג, ליגט אזויווי
 א קינדעכדיקער לאַבן ברויט אפּ דער פּלייצע, א טונקל ברויטל
 א קאָרנס, דערפאר וואָס דער הויקער איז באַ אים געווען שוואַרץ,
 אַפּגעברענט פּונ דער זון. און באַם געלן איז דער הויקער אויך
 עפעס א געלער. די רויטע הויט האָט זיך אז אים אַפּגעשייט
 פּונ דער זין.

און אָנאָ יענע כעחורע זינען צוגעבונדן צו די בעטן מיט
 ברייטע סאַשמעס אזעלכע—ניין, מיט קנויסן פּונ לאַמפּן! און די
 פיס ליגן באַ זיי אין גיפּסענע קאַסטנס.
 און באַ דעמאָ איז צוגעבונדן צום פּוס עפעס א שווער זע-
 קעלע. דאָס זעקעלע הענגט אַראָפּ איבער דער פּאַרענסשע כּוּן
 בעט און צייט נאָך זיך, און צייט נאָך זיך דעם פּוס.
 און אָטאָ באַ דעמאָ איז פּאַרגיפּסעוועט אי די פיס, אי דער
 גאַנצער קערפער.

און וואָס ליגט עס דאָ פאַר אזעלעכע? שווער צו פאַרשטיין.
 א גרויסע ברעט ליגט אפּן בעטל, אין פּונ אונטער דער ברעט
 דערטראַגט זיך אהער אלע רעגע א סאַפּערין און אפּילע עפעס
 א מינ כּריוקעריי.

עמעצער אייסקעט זיך דאָרט אונטער דער ברעם, די ברעם
רוקט זיך און באוועגט זיך קאמיקאם.

סעריאָזשא האָט לאנג אהינגעקוקט. אַטאַ-אַ האָט זיך די
ברעם אופגעהויבן און עס האָט זיך אפ א רעגעלע פונ דאָרט
ארויסגעשטעקט א פאָר גראָבע ליפּן, א פאָר געוונטע איינג, א
פאָר גרויסע האַקן. אָט דאָס דיקע באשעפעניש האָט א כאַז געטאָג
פונ טישל אראָפּ א פלעשעלע טוש אין האָט זיך ווידער אינטער-
געטוקט אין די טיפענישן.

-- דאָס איז אונדזער קינסטלער! -- האָט מען געוואָנט סע-
ריאָזשא.

א קינסטלער? שיינזשע איז עס א קינסטלער? איז זיין
אזוי קען ער מאַכן אין אז מיין פאָזע? זיין בילד האָט אים צע-
וואַרטשעט אן די ברוסט, אן דעם בויך, אין האָט אים פאָדערט
אינגאנצן אזש ביזן שטערן. ער אליין ליגט לאַונדיק, אומבאוועג-
לעך, ציגעפונדן צום בעט מיט די טאטשעס די ברויסע אין
זען זעט ער ניט דאָס גאנצע בילד, נאָר נאָר א קליינע טייל
פונ אים.

און, ציבעלע, ווייז זיך אַקאַרשט! -- האָט דאָס געלינקע יאטל,
דער שאַכט זינער, אויסגערופּן.

ציבעלע האָט אופגעהויבן דאָס ברעסטל. דאָס ברעסטל איז גע-
ווען פונ דיקט, א גרינגס, און צום ברעסטל איז געווען צוגעשפּיליעט
א באבולע, און אפ דער באבולע איז געווען אַנגעמאַלט א בילד:
בייזיקע אווטאָמאָניעס יאָנג מיט אלע קויכעס אראָפּ פונ א הויכע
בארג. אינווייניק איז די מאשינעס זיצן בייזיקע מאנצבילען, וואָס
פירן מיט זיך בייזיקע זעק, פונוואנען טישט זיך גאַלד. די בייז-
זיקע מאנצבילען קוואַליען, און קיין
איינער פונ זיי זעט ניט, און פונפאַרנט
ווארט אפ זיי אן אַפּגרונט, וויהינג די
אווטאָמאָבילן זייערע וועלן באלד אראָפּ-
פליען מיט זיי איינינעם.





ציבעלעס א בילד

די מאשינעס זינען געווען אויסגעמאלט ויער קונציק, און די מענטשן - אזוי זיך, אָן איבעריקן מליס. ס'איז געווען קענטיק, אז דער קינסטלער האָט בעסער ליב געהאט מאשינעס, איידער מענטשן: יעדער הייבער, יעדער סאַרמאָז האָט ער געצייכנט מיט ליבע און געטרײַשאַט, און די מענטשעלעך זינען בא אים ארויס אלע פון איינשניס, אפילע די וואָנטיעס זינען בא זיי אלע אלציינע. סעריאָזשא האָט זיך לאנג איינגעקוקט אינ דעם-אָ בילד, און ענדלעך האָט ער זיך אָנגענומען מיט מוט און א פּרעג געסאַנ: - ווער-זשע זינען זיי עס, די דאָזיקע אלע?

— שוין'זשע פארשטייטו ניט? דאָס זינען דאָך בור'זשועס! —
האָט ציבעלע גרויסארטיק געענטפערט. ביסמיסע האָט ער ברוי-
געו אָנגעבלאָזן די אונטערשטע ליפ און זיך געבידעשט אפ סע-
ריאָזשעס אָפגעשטאנענקיט. — בא זיי איז דאָך שוין איצטער דער
קרויס, אזוי אז זיי וועלן אינגיכט אָפגעגענען.
דאָס וואָרט קריזיס האָט ער ארויסגערעדט מיט גרויס טאם.
ס'איז שווער געווען צו גלייבן, אז אָס דאָס'אָ געפעפערטע
בילד האָט אָנגעמאָלט א פאראליוזירט יינגל, וואָס איז געלעגן ווי
א קלאַצ, צונעשמידט צום בעט.
— ביסט א גליקלעכער! — האָט זיך ליאליא אָנגערופן. — די
קענסט אויסמאָלן אי קוויטן, אי קיפאריסן... אי דעם יאם..
— קאמ דערלעבט. קוויטן!.. קיפאריסן!.. — האָט ציבעלע ברויגעו
א פטיקע געטאָן. — איך מאָל אפראָפלאנען און קאָמפּינען.
איז וואָס עמעס, איז עמעס. ציבעלעס בילדער, — און געהאט
האָט ער הינדערסער, — זינגט טאקע געוויסן סוף מיט הידראָפלאנען.
מיט מינענ'שיפלעך, מיט טראקטערס. ציבעלע איז געווען פארליבט
איז אַדאָס טעכנישע. דעריקערשט זינגען אים געווען צום הארצן
קאטערפילערס, ד. ה. קייטן-טראקטערס; ער האָט זיי געמאָלט
אפן טוצ, כאָטש ער האָט נאָך, פארשטייט זיך, קייטן איינ טראקטער
קיינמאָל איז די אויגן ניש געזען.
— זאָלסט נאָך זען, וויאזוי ער מאָלט לאַקאָמאָטיאָן! — האָט
דער געזינקער זיך בארימט מיט צארסקיט איז דער שטימ.
קענטיק, אז ער שטאָלצירט זייער מיט ציבעלען. יעדן מאָל,
ווען מע האָט געלויבט ציבעלעס אבי וועלכ: געמעל, פלעגן זיך
בא אים אלע זינע קלענערלעך סארפלאמען פון סריד.
בלויז אפ איינ און איינציק הילף איז זיך ציבעלע באגאנגען
אָן מאשינעס דאָרט איז געווען אָנגעמאָלט א האָריק באוואקסן
באשעפעניש מיט רויטע אויגן, מיט א צעעזנטן פיסק, האלב מענטש,
האלב כּחַע. איז די הענט האָט ער געהאלטן א געוונטן פלאָקן, און
אונטן איז געווען אָנגעשריבן מיט גרויסע אויסיעס:

קוקט אים אָן, דעם יונגמאן :
 א פאראויס, א כוליגאן.
 א ווילדע זאכ און א באנדיט,
 כאוויירים, פירגער, היט זיכ, היט!
 — אפ וועמען איז עס? — האָט סעריאָזשע א פרעג געטאָן.
 — דערקענסט גאָר ניט? — האָט ציבעלע ברויגעז א פכיקע
 געטאָן און ער האָט נאָכ שכאָרקער אָנגעפלאָזן זינע פליישיקע באַקן.
 דער געלער האָט דערקלערט :
 — ס'איז דאָך בובא.
 — בובא! בובא! — האָבן אלע אונטערגעכאפט.
 — פארוואָס זושע גייט ער מיט א פלאָקן? — האָט זיכ סעריאָז
 זשא פארכידעשט. אָבער ציבעלע האָט זיכ ווידעראמאָל אונטער-
 געטוקט אונטערן ברעסל, און פֿינ דאָרטן האָט זיכ ווידער דער-
 הערט א כרויקערין.
 — שטילער! — האָט זיכ דער געלער אָנגערופֿן. — ער מאָלט.
 און ער האָט אויפֿגעהויבן א פינגער, ס'זאָל ווערן שא.
 דער געלער איז סעריאָזשען טייקעפֿ געפעלג געוואָרן. גערופֿן
 האָט מען אים זיוקא.
 אויגן האָט דער געלער גרינע, אוי-
 ערן— אָפֿשטארצנדיקע אינ ביידע זייטן,
 און די פינגער זינען בא אים געווען
 געדיכט באַקלעפט מיט קליי.
 ער האָט געמאכט א פאפירענעם שלאַנג.
 — דאָס איז צום ערשטן מיל! — האָט
 זיוקא געזאָגט. — נאָר אַן עק דארפֿ
 מען נאָכ האָבן. אַן עק דארפֿ מען אהער
 א לאַנגן, ווייל אונטערן הימל איז— א
 ווינט א מוירעדיקער, — און די קאָרגוטשע
 מיידעלקעלעך ווילן ניט געבן קיין עט-
 לעכע שמאטקעס!



קוקט אים אָן דעם יונגמאן
 א פאראויס א כוליגאן

— מירג טאקע ניט געבן! — האָט זיך ליאַליאַ אָנגערופֿן. — סאַר
 קיינס אינ דער וועלט. מיר האָבן שוין געזאָגט א וואָרט, אז ניין —
 וועט זײַן ניין.
 — ניין, זאָגט איר! — האָט זיכאַ אױסגעשריגן מיט היג, —
 וועלן מיר אײַך ניט געבן קײַן מאָנאַכן.
 ערשט דאָ האָט זיך סעריאָזשא אָנגעשטויסן, אז מאָנאַכן האָבן
 דאָ געהײסן די פּאַפּירעלעך אפּ די פעדים, וואָס פּלײַען ארום איר
 בער די בעטלעך אינ דער זוניקער.
 דאַסקע ניט קײַן שלעכטע כעוורע... — האָט ער א קלער גע-
 טאָן, לײַגנדיק זיך שלאָפֿן, — מאָרגן דאַרפּ מען אױכעט א פּרוּוו
 טיג ארויסלאָזן א מאָנאַכל... אונ בובאַ: אַיאַיאַי, סאַרא מינ
 גאַלענ דאָס קער זײַן.

5. בובאַ

ס'זײַנען דירכ עטלעכע סעגן, אינ סעריאָזשא האָט זיך שוין דאָ
 ניט געפּילט, ווי קײַן נײַנקער.
 ס'האַבן זיך בא אים פּאַרפירט פּאַמלענדיקע אײַגענע מאָנאַכן
 אונ אײַגענע כאפּעליקעס, וואָס ער האָט מיט זיי געאַרבעט ניט ערגער
 ווי אַנדערע.
 ער האָט שוין אױך, ווי אלע אײַבעריקע, זיך אױסגעלערנט בא-
 האַלטן אונטערן מאכראַצ בא זיך די געבליבענע שטיקלעך ברויט, קע-
 דיי צעברעקלעך אונ ווארפֿן פּאַר די קעסידער הונגעריקע שפּערלעך.
 ער האָט זיך שוין אױך באקאַנט מיט אלע דערצײערס אינ ער
 האָט געוויסט, ווער ס'פּונ זיי א גוטער, אונ-הער-א-שילעכטער.
 ער האָט שוין דערפּילט, אז זאָיאַ לוואָיאַנאַ איז אביסל טויבלעך,
 אונ אינ איר אָנוועזנהײַט מעג מען שרײַען אונ פּילדערן, וויפּל
 דאָס הארצ גלוסט.
 ער האָט שוין אױך געוויסט, אז יענע היכע סרוי מיט דער
 הויקערדיקער נאָז, וואָס בא איר ארײַנקומען ווערט די גאַנצע

זוניקע אנשטילס פאר איינ רעגע, — איז די מומע וואריא, די היגע
פארוואלטערן.

ער האָט שוין זיך אויך אָנגעשטויסן וועגן דעם געשלייערטן
בוים. פארווערטסאר רוסט מען אים דאָ געשלייערטער, ווייל די
כאָנאכט פארטשעפעט זיך דאָ מיט די עקן און בלייבט הענגען
אם די צווייגן. און או ער האָט זיך צעשמוטסט מיט זינע שניי-
נים, האָט ער זיך דערוואַסט, או קימאט אלע זיינע זיך דאָ אר-
בעטער-קינדער, הויפטזאכלעך פון אָדעס, ראָסטאָו און כאַרקאָוו.
ציעלעס טאטע איז א קיילנגרעבער, און ליאליעס — א הייצער
אם דער שייט, וואריא. די שייט פלעג יעדער דעקאדע דורכגיין
דאָ פארביי דער זוניקער. דורכגיין אפן האָריוואַנט וויט-חייט, אָבער
ליאליא פלעג זי קעסיידער דערקענען.

— אָ! אָנאָ איז אונדזער שייט! ס'איז דעם טאטנס!

און זי פלעג זיך דערנאָכ לאנג ניט קענען באַרויקן.
אסאך קינדער זינען אהער געקומען פון קינדער-הימלער, פון
שפיטאָלן, און נאָר בובען מיט אילקאָען האָט מען גענומען גלייך
פון דער גאס.

— בובען? ווער-ושע איז ער עס אועלכער, ביבא? — האָט
איינמאָל סעריאָזשא א פֿרעג געטאָן בא זינע כאַוויירים.
— אָ, בובא!

און אלע האָבן גענומען ריידן מיטאמאָל.

סעריאָזשא האָט ניט געוואַסט, וועמען פֿרער צו הערן.
מער פון איטלעכע האָט זיך געהיצט דער לייפוט סאָלאָמאָן,
א קלייניק מענטשעלע מיט א גרויסן קאָפּ, וואָס איז געלעגן
באם סאמע ברעג ניט ווייט פונעם געשלייערטן בוים. דאָס פאָ-
נעם איז בא סאָלאָמאָנען געווען פון אן אלטן מאַן, א צעקניי-
טשעס אוא, און די הענטעלעך מיט די פיסעלעך, ווי בא א פינפֿ-
יאָריק קינד.

בובען האָט ער געהאסט ביז צו טרערן. ווי ער פלעג נאָר
דערהערן זיין נאָמען, אזוי פלעג ער זיך ברענגען צו שליאַנדערן

אם זיין מיליטשקעלע אונג פלעג נעמען קנאקן מיט אן אויפגע-
רעכטער שטיימ:

— בובא? דאָס איז א פּאָגראַמסטטיק, א באַנדיט, א מענטשנ-
פּרעסער. ניט דאָ איז פאר אים דער פּלאַצ. אים דארט מען אַהעק-
זעצן הינטער א רעכטער גראַסע. שוין דאָס פינפטע יאָר, אז איה
זייג דאָ — האָב איך נאָך אזעלכע פאראויגן ניט געזען. מיר זאג-
קען זיך מיט אים: „בובענקע, בובענקע“, — אז מע דארט גאָר אז
צו אַלדע שוואַרצע געהארגעטע יאָרן, אונג האָט גיכער, אַלץ בעסער.
סאָלאָמאָן האָט געשאַטן מיט דייך גיכגיכ אונג מיט דער מיליצע
האַט ער בייסמייסע געאַכעט, ווי מיט געזער.

אונטערן אָרעם האָט ער געהאַלטן א שאַכמאַט אונג עפעס א
גרויסן בייגן שאַפיר.

אונג ארויסגעזיגן האָט זיך, אז בובא איז טאַקע ווירקלעך א
ווירעדיקער פארברעכער, מע האָט אים געבראַכט אהער שיר ניט
פונג א גניוווישער שניקע. אונג נאָך דעם ערשטן טאָג, ווען דער
דאָקטער דעמיאן יעמעליאניטש האָט זיך אָנגעבויוגן איבער זיין
קראַנקן קליב אס אים צו באַטראַכטן, האָט זיך בובא אַינגעזויגן
מיט די ציינער אינעם דאָקטערס אַקסל אונג האָט אים א ביס גע-
טאָג, ווי א מעשווענער הונט.

— טשודאַק, — האָט דעמיאן יעמעליאניטש געזאָגט, — אויב דו
וועסט זיך ניט היילן, וועט באַדיר קאַפּאַרעווערנ דער גאַנצער פּיס.

— זאָל ער די קאַפּאַרעווערנ, — האָט בובא געזאָגט, —
דער פּוס איז ניט דינער, ס'איז מינער.

אונג ער האָט אים א זעצ געטאָג
מיטן געזונטן פּוס.

ער איז געזען א בייזער אונג א
שוויגנדיקער, ער האָט אס קיינעם ניט
געקוקט, ניט געלייגט אס קיינעם פונג
די כאוויירן קיינ שום אכט, איז געזעסן
אן אָנגעבלאָזענער אונג האָט געשוויגן.



— טשעפע זיכ אָפּ פּונ מיר, סוואָלאַסע, — האָט ער זיכ היי-
 זעריק צוגערופּן צו מאַקסימען דעם סאַניטאַר, בעשאַס יענער
 האָט זיכ צו אים געווענדעט מיט עפעס אַ פּראַגע.
 מע האָט אים פאַרשפּאַרט אין אינזאַליאַסער. ער איז טייערע
 אנטלאָפּן געוואָרן. אונ ווי ער האָט זיכ נאָר אופּגעכאַפּט, אוי
 האָט ער אַ כאַפּ געטאָן דאָס גלעקל, וואָס איז געלעגן באַם בעט,
 די שלאַפע זאָלן קענען אַרום טונ די סאַניטאַרן, אונ ער האָט עס
 אַ שלידער געטאָן גלייך אינ סענצטער אַרײַן. די טאַפּליע איז
 צעפּלויגן געוואָרן אַפּ פּיצ-פּיצעלעכ. אונ פּונקט ווי אַפּצעלאַכעס
 האָט זיכ עס געדאַרפּט טרעפּן אין דער שוויג-שאַ. האָבן זיכ די
 יאַטן אופּגעכאַפּט. אלע האָבן גענומען פּילדערן, קוויטשען אונ
 וויינען. אַרײַנטערײַסן די שוויג-שאַ! דאָס האָט זיכ נאָכ אין דער
 זוניקער קײַנמאַל ניט געטראָפּן. וואָרעם די שוויג-שאַ איז פאַר די
 שלאַפע פּונקט אוי נייטיק, ווי לױס. זאָיאַ לױאַזנאַ האָט זיכ גע-
 פּרוּווט ווי עס איז ווידער אײַנשטעלן אַן אַרדענונג, אָבער
 שטיקלעך גלאָז האָבן זיכ ווידער צעקלונגען, אונ דורכ דער צע-
 זעצטער טאַפּליע איז אַהער אַרויסגעפּלויגן אַן אַיזערן קווערטל.
 — בובאַ! בובאַ!

אָבער בובאַ האָט זיכ צעבושעוועט אונ ער האָט גענומען
 אויסשרײַען אַ אַ קאַל שוידערלעכע זידל-ווערטער.
 איז געקומען צו לױפּן דער דאָקטער רוט פּײַער, בײַז סאַקאַנעס.
 — אַרויסשליידערן אָט די-אַַ כײַע אינ געשעכ פּונ פּירונצוואַג-
 ציק שאַ!

אָבער מע האָט אים ניט אַרויסגעשליידערט. מע האָט אים
 איבערגעלאָזן דאָ, אונ ער הערט ניט אופּ צו ווייזן זײַנע שטיק.
 הײַנט האָט ער אַ שטײַט געטאָן דאָס זעלצערל אַפּ מאַקסימען
 דעם סאַניטאַר. נעכטן האָט ער אַ פּליוכע געטאָן אַ הײַס סעפּע-
 לע וואַסער אַנלאַיען אין פּאַנעם אַרײַן.
 — אָט וואָס פאַראַ מײַן קווייט אָט דער בובאַ איז? קלאָר,
 אַז מע דאַרף פּונ אים פּאַטער ווערן! — האָט סעריאָזשאַ אַנט-

שלאסן אויסגערוסן איז ער האָט גענומען דעם בלינדער אים כאס-
פענען זיך אָס דעמאָ פאפיר, וואָס סאָלאָמאָן האָט אים אונטער-
געטראָגן.

אפן פאפיר איז געווען אָנגעשריבן מיט סאָלאָמאָן פלינקער
האנטשריפט:

„מיר פאָדערן, אז מע זאָל גובען באזיטיקן פונ אונדזער
סווייזע דערפאר, וואָס דער ראטנפארבאנד זייטיקס זיך אהסאָלירט
זיט איז אזעלכע פאראויסן. אנשטאָט אים קען מען אויסהיילן
אז אנדער קראנקן, זיט קיינ כויליגאן, נאָר א קעמפער איז א
בויער“.

אונטער דעמאָ פאפיר זיינען שוין געווען אסאך אונטערשרי-
פטן: זינא די ערשטע, זינא די צווייטע, פאניא מוריסקינא, און
דריי וואָלאָדענקאָ, זיוקא, ציבעלע, קיריושא קאָריסניקאָוו, ליאָליא
אנהיייעווא, פערדא קורטשאוו. און בויילעסער פון אדע איז דאָ
געשטאנען דער אונטערשריפט פון סאָלאָמאָן עפשטיין.

6. דער מיטינג

אינגיכטן האָט מען דעם פאפיר דערלאנגט דער סומע וואריען,
איז איז דער ווניקער איז פאָרגעקומען א פארוואלונג, גע-
ווירטעט בובען.

די פארוואלונג איז געווען א שטיימישע. לאָט זיך אויס, אז
סאָלאָמאָן איז גאָר גאָר א פיינער מיטינגרעדנער, און ער האָט
זיך גיכניקערהייט, ווי איינער, וואָס אַיילט זיך, ער זאָל זיט פאר-
שפעטיקן צום צוג, אָפגעהאלטן א פראָקוראַרישע רעדע, וואָס בא-
שולדיקט בובען איז א גאנצער זיי שרעקלעכע פארברעכנס, און
פארענדיקט האָט ער זיין רעדע מיט דער אנטשלאָסענער פאָ-
דערונג, מע זאָל אויסלייזן די ווניקע פון אָס דעמאָ רויצייעכ.
דאָ איז ארויסגעטראָסן זאָיאַ לוואָווא, זי האָט מיט א ראכמאָ-
געסדיקער, זיאַווקענדיקער שטימ, פארשעפט, אָנגעהויבן — אז יאָ,

טאקע, בובא איז טאקע שולדיק... ווי רענ? ער איז טאקע זייער איז
זייער שולדיק, און זי מיינט גארניט אים איצטער צו פארטיי
דיקן, נאך סונדעסטוועגן, טייערע כאוורירן, כוונט איר דאך וויכ
זיין, אז איז יעדער פארברעכער איז דאך עפעס דא... עפעס
אזעלעכס... גוטס... זיכטיקס... עפשער איז בעגלעכ, נו, זאל זיין
אפילע פון ריינעם ראכטאָנעס ארויסגייענדיק, אים איבערלאָזן
דאך, נו, כּאָסשבי אפ איין כוירעש... אָס דערפאר, טייערע כאווריר
רים, וואָס זיין שלאקטט איז זייער און ערנסטע, און זיכ געפיר
נען אויסער דער סאנאטאָריע — איז עס פאר אים א זיכערער טויט.
לאָסיר מאכט א פרווה, מירן זענן...

— קיינע פרווה! — האָט טאַלאַמאַן אויסגעשרינגן, — דירכטרייבן
אים — איז א סאָט, און עק! ראכטאָנעס? דאך איז נישט אפ וועמען
צו ראכטאָנעס האָבן. דאָס לאנד גיט אויס אפ אונדזער הייליג
גרויסע געלטן, דערפאר וואָס עס גייטיקט זיכ איז טייער. יעדער
רעד פון אינדרו ווארט איז קען זיכ מאמעש ניט דערווארטן, ער
זאל שוין גיכער געוונט ווערן און נעמען אן אַכטיג איז דער
בריונג. ס'איז באמ אלסן רעזשים וואָלט פון אינדרו געיינען מער
טשישער ברוכווארג מיר וואָלטן געשטאנען לעבן די סלייטשער
כרעפ און וואָלטן געבעטן געדאָזעס. אָבער איצט, גיט געקוקט
וואָס מיר זיינען הויקערדיקע און לאַמע, ווערן דאך פון אינדרו
ארויסקומען דערערס, אינזשענערן, יא, יא, — אונדאָנאָמען, ביכ
האלטערס, טעכניקער, — נו, יא! — און מירן ארבעטן ווי די רוכעס.
סאַלאַמאַנען איז שוין גענאנגען דאָס פערצנטע יאָר, און גיט
אומזיסט איז אפ זיין קליין פיצעלע גופל געזעסן א פאַנעם פון
א זאָקן. גיט אומזיסט פלעג ער זייענען די קאַמאָמאַלסקאייא
פראוודא, שפילן איז שאַכ און לערנען עספעראנשאַ. ער האָט
גערעדט ווי א גרויסער, מיט די טנועס פון א געשליפענעם
רעדנער.

— אָבער זיכ ציאצקען מיט פאראויסטן, אויסגעבן קויכעס און
מעדיצינישע מיטלען אפ באנדיכטן און לאָדערס — אָט דאָס איז

איצט ניס פאר אינדוצר קעשענע, און סארדערפאר וועט מען אונדז
קיינ דאנק ניס זאגן.

— ריכטיק! ריכטיק! — האָבן אלע אויסגעשרינגן.

דאָ האָט גענומען א וואָרט פאניא מורישקינא, א קאָלורט-
ניקס א סאָכטער פון דער שווארצערדיקער געגנט, א רויסבאקיקע
און מיט א קילעכדיקן פאָנעם.

— אָט דאָס איז ריכטיק... קראנקע האָבן מיר אינ פארבאנד
אסאך, און בעטלעך — ווינציק. צי זאָלן מיר אָפּגעבן אועלכע
בעטלעך פאר באנדיטן, אויב ס'קלעקט ניט פאר קיינ גוטע יאסן?
גוטע קינדער וואלגערן זיך קראנקע אינ די דערפער און קענען צו
קיינ סאנאטאָריע ניט אָנקומען, אינ דאָ וועלן מיר זיך סארנעמען
מיט יעדער גאָרנישט...

פאניא האָט גערעדט וייער פאמעלעך, און די ווערטער זיינען
בא איר ארויסגעקומען חי טשוהונגען.

דאָ האָט שוין די כומע וואריא גענומען א וואָרט. זי האָט אָנג-
געהויבן אביסל הינסנארום, און אינ דערזעלבער צייט מיט א שטאָכ.
— א — א — מאכט זי, — איר האָט האָט ניט ליב קיינ לאָדערס.
איר זינט נאָך געווינט געוואָרן אס קעמפערס און אפ טוערס, און
א לאָדער דארפמען פארשטעקן, ווי ס'וועט זיך מאכן, אז ניט איז
אינ א כוואָסע ארענ ארענווארפן אָדער אינ קראפיווע פארשטופן?
זאָלן זיי זיך דאָרטן פוילן אונטער א פלוט? איר מיינט, אז לאָדערס
סאלן אראָפּ פונעם הימל? אָט אזוי ווערן זיי געבוירן פארטיקע לאָ-
דערס? ניין, פונעם טייערע, איר אליינ האָט אינ זיי א כילדעק, זיי ווערן
גראדע געשאפן דורכן קאָלעקטיוו גוטע. אויב דער קאָלעקטיוו
איז בא אייך א געוונטער, א פעסטער, וועט איר פונעם סאמע ערגסטן
קענען מאכן א גוטן אויב אָבער אינער קאָלעקטיוו אליינ איז א גאָר-
נישט, וועט בא אייך פון יעדערנ ווערן א נישט, פונעם סאמע בעסטן.
יא, איז אינ וואָס זשע גייט עס? צי דען שטייט בא אייך אזוי
נידעריק אינ די אויגן אינדזער קאָלעקטיוו? צי דען האלט איר,
אז דער קאָלעקטיוו איז אזא שוואכער און שלאבעריקער, אז

יעדען בויאן קען אים דערברענגען צו פארניכטונג? נו, אויב אזוי, איז וואָס האָבן מיר שוין דאָ צו ריידן?

— ניינ! ניינ! ניינ!

— ניי, ס'איז דאָך פאָרט אזוי, וויבאלד איר גלייבט ניט אין איינער קאָלעקטיוו...
— מיר גלייבן! מיר גלייבן!

נו, אויב איר גלייבט יאָ, איז דאָך שוין ווייטער ניסאָ וואָס סוירע צו האָבן!... קיינע שום בובעס און קיינע שום אילקאָעס זינען פאר אייך ניט געפערלעך, אויב איר וועט זיך נעמען אלע, ווי איינער, און ארבעטן, אז פון אייך זאל ארויס א ווירדיקער סארבייט, וועלכער...

— יאָ, יאָ! מיר וועלן, מיר וועלן...

— און אויב איר וועט, — דאָ האָט מומע וואדיא זיך ברייט צעשטייכלט, — וועט אויך בובא, און אויך אילקאָ... דאָס וועט איר שוין דערנאָך אליין זען, אז זיי וועלן ווערן ניט ערגער אינעם עפּשער בעסער פון אונדז איטלעכע... ס'וועלן פון זיי ארויסקומען גוטע און טיכטיקע טוערס... דעריקערשט הייבט נאָר אופ בא זיך די דיסציפלין, פארשטארקט נאָר בא זיך די קאָלעקטיווע אייניקייט. לאנג, לאנג האָט נאָך די מומע וואדיא גערעדט, און סאָפּקאל-טאָפּ איז טאקע געבליבן, אז בובען לאָזט מען דאָ איבער. אָבער סאָלאָמאָן האָט זיך נאָך אלץ ניט געוואָלט אונטערגעבן. — אוי, וועט ער אונדז אויסבאַטעווען די געדערים פון בויב. אָט דער בובא.

7. די זוניקע

אָבער בובא איז עפעס ווי צוגעשילט געוואָרן. א גאנצע וואָך האָבן זיך מער ניט געטרעגן פון אינאָיאטער ניט קיינע כייזשע ריטשערמען און ניט קיינע קלינגערמען פון געשלידערטן געזעס.

אינ דער זוניקער זינענ אָנגעקומענ רויקע טעג.
 סעריאָזשא האָט זיך גאָר קינמאָל גיט פאָרגעשטעלט, אז אימ
 זיעט דאָ זינ אוי גוט אינ סאנאסאָריע.
 אפן טויער איז דאָרט געהאנגענ זייער א טרויעריקע שילד:
 סאנאסאָריע פאר קינדער מיט טובערקוליאָזע ביינער.
 א קלאָרע זאך, אז דאָרט האָבן זיך געהילט קינדער מיט
 קראנקע ביינער. בא וועמענ ס'האָט ווי געטאָן א קני, בא וועמענ
 א קליב, אונ בא וועמענ דער רוקנביינ. אונ שלאפֿקייט זינענ
 עס אלץ גאָרניט פונ די גרינגע, פארטאָגנ אונ קרענק איז גאָרניט
 פונ די פריילעכע זאכן.
 יעדער אומגעלונגענע באוועגונג קענ שאָדן ברענגענ די
 קראנקע ביינער. איז דערום קומט אויס, צום ביישפיל, די וואָס
 האָבן א קראנקע פלייצע, צו ליגן אפן רוקנ אומבאוועגלעך וויי-
 סעך וויסל צייט, אונ בא וועמענ ס'איז א שלאפע קני, דער טאָר
 גיט קיינ ריר טונ מיטג פוס. קעדיי מע זאָל דיאָ קראנקע טיילג
 אומגערן גיט א ריר טונ פונ אָרט, פרעסט מענ זיי איינ אינ א
 גיפסענעם באנדאוש. אזויארום באקומט זיך, אז דער קראנקער
 פיס, דער קראנקער קליב אָדער די קראנקע פלייצע געפינענ זיך,
 זיי אינ א קאסטנ, אונ דאָסאָ קעסטל איז אזוי הארט, אז גיט
 צעברעכנ קענ מענ עס, גיט אויסבייגן, מע ליגט אומגעפרעסט אינ
 דיאָ שיידלענ די היפשע כאדאָשימ צייט, אָדער ס'טרעפט זיך
 אפילע אזוי, אז מע באוויזט גיט אויסטונ איינ קעסטל, ווי
 ס'ווערט שוינ ארוםגעצויגן א צווייטס.
 אזוי אז סע קומט אויס אייניקע קינדער צו ליגן וואָסערע
 דרייפיר יאָר קעטיידער צו בעט.
 די קינדער, וואָס ליגן איינע אליינ ערגעצ בא די עלטערן
 אינדערהיים, למדן, פארשטייט זיך, אומגעהייער: ס'איז זיי זייער
 אומעטיק, פארדראָטיק צו ליגן טאָג אז ווי נאכט אומבאוועגלעך
 אינ נאָך צוקוקן, ווי געזונטע קינדער דאָ בא דער זיט שפילג
 זיך, יאָגן אימ, קליענ זיך איבער אונ שפרינגענ.

אינ ערשט זינען אָס דיראָ שפּאכט געווען ניט ציט לאכט,
וואָרעם סעריאָזשאַ האָט אינגיכט באַמערקט, אז אינ דערוועלבער
ציט, וואָס ער בעלעבעטשעט זיכ, דער דאָקטער, אָס דיראָ כאָכ
מעס, איז ער גאָר פּאָנומעט מיט זינע מעדיצינישע געדאַנקען.
אַבער דאָס פּלעג שוין אים זינן אנגענעם סעריאָזשען, בעשאַס
סיפּרעט זיכ צו אים ארײַנקוקלען אָס דאָסאָ בײַכיקע פעסעלע
אינ אַ זאָג טונ אים אפּ זינן דעצאָנישטן לאָשטן:
— אַנו, אַפּודעלע-נאַמודעלע, דערלאנג גאָר אַקאַרשט דײַן
קאַפּיטע.

געהייכט האָט ער דעמאָ יעמעליאנאָוויטש, אָבער די גאַנצע
זיניקע האָט אים גערופּן באַראַבאַן באַראַבאַנישט. ער איז געײען
אַן אויסגעצייכנטער אונ באַרימטער כּידורג. ער האָט פאַר זינן
דעבן באַוווּן אויסהײלן טויזנטער, טענדער-מענדערס אינ
סטאַרושענציעס¹⁾.

אינ סאַנאַטאָריע איז געווען אזא טיש אפּ דעדעלעכ. מ'האָט
אים גערופּן. דער טראַמוני²⁾. אפּ דעמאָ טראַמוני פּלעג מען
איבערפירן די בעורע אינ איבערבינד-קאַבינעט. אונ די בעורע
האַבן קעטיידער געהאַלטן פאַר זייער כּוווּ, און פּאַרנדיק אפּן
טראַמוני, דאַרפן זיי קאַמאַנדעווען, טרײַבן קאַטאָועס אונ אייכ
טרײַען סאַרשיידענערליי פּרײַלעכע לידלעכ — מיט איינ וואָרט,
זינען באַשימפּערלעכ, און זיי זינען בראַווע יאַטן אונ זיי הערן
דעם איבערבינד-קאַבינעט, ווי גאַרניט.

אינדערהיים פּלעג סעריאָזשאַ אינ דער אָנוועזנהייט פּונ די
אייגענע קעטיידער קוויטשען, נאָכ איידער דער דאָקטער פּלעגט
זיכ אפּילע צורירן צו זינן שלאַפּער קני. אונ דאָ, אינ דער אָג
וועזנהייט פּונ די כאַווייריכ, האָט ער זיכ אפּילע דעם קלענסטן
קרומ ניט געטאָן באַ די סאַמע ווייטעקדיקסטע פינקציעס³⁾.

1) דאָס שטעכט מיט אַ ספּעציעלער גאַרל אפּ אויסאַטשען דעם אייטער פּונ
די טינגקוויאַיע געטיירן.

8. מיר פאָדערנ

אַבער בעסער מין ציבעלעך, בעסער פון פאניא מורישקינא,
בעסער סײַ אלע שפערלעך מיט די כאפּעלקעס און אפילע בעסער
פונעם געשליכערטן בוים אין געווען אין דער זוניקער איזראל
מחסינש. סעריאָזשא האָט זיך אין אים פלאמענדיק פארליבט.
ער קומט אריין קימאט אומבאמערקט, ועצט זיך אוועק, ווי
אומגערן, און א סומבעלע לעב וועמען סײַנס אין בעטל, אין
ער הייבט אָן דערצײלן מיט זײַן שטילער שטימ פויל און גיט
געײלט וועגן דעם, וואָס סײַווערט איצט געטאָן אינעם ראטנלאנד.
און פאמעלעכט ווערט די זוניקע ווי פארוואַקען מיטאטאָל אין
עפעס א גרוב, און אס דעמאָ פלאצ, ווי סײַזינגען נאָר וואָס גער
שטאנען בעטלעך, סײַען זיך א הייב צימ הימל הייבקרענען,
סײַוואָבן זיך אײַן עקסקאוואטערס אין דער דורכגעפרוירנער
זאמד, און סײַאָגן, יאָגן אָסאָ איבער די קאַנווייערס איסענדלעכע
פאָדוואַנען, לאסט־אחוטאָמבילן און ווערקשטעלן. און מיליאָנען
הענטשן פילן אָן מיט זיך דעם גאנצן יאָר פינעם האַריוואָנט בין
צום ברעג, פלינק־פלינק, מאמעש ווי אין קינאָ, פאָכען זי מיט די
העק, מיט די קירקעס און האמערס. זיי וואלגערן אָן צענדליקער
דניעפערבויען, זיי גראָבן דורך פרישע טיכען, זיי שטעלן אין
די מידבאָדיעס שטעט, און דאָס אלץ מיטאנאנד ווערט אָנגערופֿן
די גרויסע פראָלעטארישע בויונג. אין סינאָך גיט געווען אָט דאָס
אָ לאָמע, הויקערדיקע אָדער פאראליוורטע יונגעלע, וואָג בעשאַס
ער הערט איזראל מײַסייַטשן, האָט עס אים גיט געצויגן, ווי
מיט צוואנגען, צו דער בויונג. יעדן איינעם פֿינ די קינדער
האָט זיך איצט געוואָלט דאָרט זײַן און אײַן מיט די אייגענע
נע הענט צילייגן כאָטשבי אײַן ציגל, כאָטשבי אײַן שרײַטלע צו
דער בויונג, אין איראנק אים זאָל וואָס גיכער, טאקע גיט איבער
טאָרגן, נאָר סאָרגן, אס צעפיקעניש אלע בלוטזויגערס, די בײַד
זשויעס, אָנקומען דאָס אלדעלעכע גליק.

איזראל מייסייטש האָט אליין אויך געארבעט דעם גאנצן
ווינטער צוזאמען מיט א בריגאדע קאָמוניסטן בעסאָג-ארבעטער
בא דער ביונג סונעם סטאלינגראדער סראקסערנעם (אונטער
שניי-שטורעם אין די שווערסטע פרעסט). דאָרט האָט ער דערגרייכט
אומגעהערטע טעמפן. אָבער ענדלעך האָט ער זיך ארויסגעשלאָגן
פון די קיכעס און איז פארשלאפט געוואָרן. האָט מען אים אָפֿ-
געשיקט פֿון סטאלינגראד אהער צום וואַרעמען יאָם -- זיך
הילפן.

דער זוניקער אוילעם האָט זייער ראכטאָנעס געהאט אפֿ אים:
עפעס איז ער אינגאנצן און אומגעסטאָפורטשעטער, מיט א שמאָ-
לער ברוסט און א קרענקלעכער. ער פלעג זיך אלע רעגע
פארהוטן און ס'פלעג אים נישט סטייען קיין אָטעם. אָבער ער
פלעג נישט באמערקן נישט דעם הוסט און נישט דאָס שטעכעניש אין
ברוסט אין דיאָ שאָען, ווען ער האָט געמאָלט פאר די קינדער
די בילדער פון דער גרויסער ארבעט. הינט וווּ איז קובאס, און
סוזירבוי, און וואָלנע-דאָן, און מאַניטאָגאָרסק, אין טשעליאַבינסק.
אָט דאָס אלץ פלעג זיך באקומען, אז ס'געפינט זיך נישט פאר קיין
טויזנטער קילאָמעטער פונדאנעס, נאָר אָט דאָ אפּן אָרט, בא אלע-
מען פאר די אויגן: עפעס נישט אזוי ווי ער וואָלט זיך עס אלץ
פאָרשטעלן -- ניינ, ער האָט עס אָטאָ געזען מיט די אויגן. און די
זוניקע פלעגן צוזאמען מיט אים פארגעסן פֿון אלדאָס היגע און
זיך אזוי ווי איבערטראָגן אין א צווייט לעבן, וואָס איז איצט פאר
זיי פאָרגעשטעלט געוואָרן, און זיי האָבן הייס געגלייבט, אז אין
א יאָר ארום, אין צוויי וועלן זיי אלע אָן שום טערוצים ווערן
שלאָגלערישע אָנטיילנעמער אין אָט דעמאָ שעמערנישן לעבן.
דערום האָבן זיי פריילעך געקוקט פאָרויס, און ס'איז אין זיי נישט
געווען אָט די פארביטערטע בייזקייט, מיט וועלכע אמאָליקע קא-
ליקעס פלעגן זיך אונטערשיידן. זיי וואָלטן, דאכט זיך, געוואָרן
צוויי מאָל קראַנקער, ווען עמעצער נעמט בא זיי אָפֿ אָט דעמאָ
גלויבן.

— גיט מינס, או איר לערנט זיי, נאָר איר היילט זיי אונז
 איינצמיטיק, — האָט באראבאנט באראבאניסט זיך איינמאָל אָנגערופן
 צו איראיל מויסיטישן, — איר היילט זיי מיטן סינסיאָר.
 גאַרניט קיין שלעכטע רעפּיע, לאָזט זיך אויס.
 אונ דער ברייך האָט זיך בא אים צעקחאַלן.
 אז די כעזרע האָבן זיך געניג אָנגעהערט איראיל מויסיטיש
 יטשעס מיטעס, האָבן זיי צום ערשטן מײַ צוגעגרייט אועלכע
 מינים פּערזישע לאָזונגען:
 מיר סאַדערן, או פּע זאָל אונדו געבן די מעלעכקייט זיך
 שלאָנג פאַרן סינסיאָר באגלייב מיט די געוונטע.

מיר שווערן צו דערווייַלן אײַן טאט, און מירן י
 זיט ער, פּון קעלונטע קעגען פּויען
 דעם סאָציאליזם אינעם פּראָלעטארישן לאַנד!

אונ אָט איז די גאַנצע זוניקע באהערשט געוואָרן פּון אײַן
 טרוים: ווי גוט האָלט געווען, טע זאָל דאָ, ארום הארעמען יאמ,
 אינ איינעם א פאַרק אונטערן אָסענעם הימל, אס דער פּרייער
 לופט אויספּויען א פאַבריק — א שול, כּפּעציעל פאַר די קאלי-
 קעס, ווו זיי וואָלטן געלערנט יעדער מיט טעכ.יק, גיט איבערמיטן-
 דיק די היילונג, אונ אונטער דער אומויכט פּונ דאָקטוירים זאָלן
 זיי זיך צופאַסן פּונקט צו יענע פּראָדוקציעס, וועלכע זיינען פאַר
 זיי אמערסטן אָנגעמאַסטן.

— שוין לאנג צייט! — האָט באראבאנט באראבאניסט געדונערט, —
 אָן דערום איז אונדזער גאַנצע היילונג ארויכגעוואָרן. אָט, לאָ-
 מיר זאָגן, האָסטו זיי שוין אויסגעהיילט, אויעקגעשטעלט אפּ די
 פּיס, אונ דערנאָך — אדיו, א גוטן כאָג. גיט ארויס אזא מיטן אײַ-
 נער פּונ אונדזער טויער, צו קיין זאך גיט צוגעפאַסט, אָן א מע-
 לאַכע אינ דער האנט, אָן קיין שום כּפּעציאליטעט, אָבער עסן
 דאַרס מען דאָך, — וועט ער זיך ארוםווארסן אס יעדער מעלאַכע,

וואָס וועט אים נאָך קומען צו דער האנט. נעסטו עס אָבער אינ
באטראכט, איז גאָר דיראָ מעלאַכע ניט פאר זינע ביינער, און
אידער דו קוקסט זיכ אום, יאָ - ער ליגט שוין חזקער, און
ווי דערמאָל אפּ דרײַסיר יאָר צו בעט... א לאסט אי פאר אונדז.
אי פארנ סאָבעז. זיינ, אונדזער כוון איז טאקע דאָ אפּן אָרט
אויספילדן פונ אונדזערע פאציענטן טוערס, און ניט אבי העלכע,
פונעם דריטן אָדער דעם פערטן מינ, נאָך ערשטקלאסיקע און
קהאליפיצירטע, יאָ!

סאָראָמאָן האָט געשײנט. ער האָט אי אינ כאַלעב, אי אפּ
דער האָר געטרוימט שוין וועגן א בלענדנדזחומסער, פראכטפולער
געבירדע, וואָס איז אָנגעשטערט מיט מאַזינעס און חערקשטעלנ,
ווי פאר א גאָר קורצער צייט וועלן אלע זוניקע (אויסער אועלכע,
ווי אילקא און בובא) פארוואנדלט ווערן אינ פייניקע פארהארטער
וועטע טוערס, וועלכע וועלן זיכ שלאָנג פארנ פינפֿיאָר, ווי די
רוכעס.

אינ פאר באנדיטן וועט אינ דערדאָ געבירדע קיין פלאצ ניט
זיין. וואָרעם אזא מינ אילקאָ אָדער ביבא קען דען באנעמען דאָס
פינפֿיאָר? סאָלאָמאָן האָט שוין איינמאָל אפילע א פרוון געטאָג
צו אויסאגיסירן אפּיסל בובענ, און ער האָט אים גענומען דער
צייט וועגן אָסאָאווואכע און סאָפּר, אָבער יענער האָט אפּ
אים קאלעמוטנע אינ שלעפּערדיק א קוק געטאָג, און דאמזע אָג
קאעס, נאָך אזוי פונ דער העלער הויט, האָט ער אינ אים ארײַנ
געטאָטן די סינע עטלעכע זידלערמען, וואָס סאָלאָמאָן האָט קיין
מאָל אועלעכט ניט געהערט אפּילע פונ די רומענישע ציגיינער.
אינ סאנאטאָריע האָט מען אסאכ געשמועסט און זיכ געדונ
גען וועגן די פאָדערונגען, וואָס די זוניקע האָבן ארויסגעשטעלט,
ביז סע האָט ענדלעכ, נאָכ א גאנצער ריי באראטונגען, סאראמ
לונגען, אָפּקאָמאנדירט איזראָל מויסיינשטן קיין כאַסקווע, ער זאָל
זיכ מיטטאדל זיין וועגן אויכבויען אינ די הענט פונ דער סא
נאטאָריע א כפעציעלן טעכניקום פאר די פיזיש־דעמעקטיווע קינדער.

4. די מומע וואריא אונ די שוועלבעלעכ

אז איבערטאָרגן נאָכ איזראַל מוסיינישעס אוועקטאָרן איז
איז סאנאטאָריע פאָרגעקומען א קאסאטראָפּע.
אַנגעהויבן האָט זי זיך - ווי מאָדנע די זאכ זאָל גיט זיין!
אינטערנ אבאזשור טינעם עלעקטרישן לאַמפּ.
אַט דער לאַמפּ איז געהאנגען אפ א הויכן סטויפּ אונ פלעג
דירכ די נעכט באלעכטן די גאנצע זוניקע.
זינגען זיך מעיאשעו עפעס א פאָר נארישע שוועלבעלעכ איז
בויען זיך אריס אינטערנ אבאזשור א נעסט...
א גאנצן טאָג האָבן זיי געהאַרעוועט, אז סאקאָנעס, איז אז
זיי האָבן געענדיקט זייער געבייט אונ האָבן שוין זיך באוועגט
דאָרטן, איז געוואָרן נאכט, אונ זייער נעסט איז פארטיונקען גער
וואָרן פונ אג אומגעלעכ העלישער עלעקטרישער שיין. דער לאַמפּ
איז געוואָרן הייס, ווי אג אַנגעגלייט פּרעכל. זינגען די שוועלבעלעכ
לעב ארויסגעזלוינג, ווי די דולע, פונ אינטערנ אבאזשור אונ האָבן
גענומען מיט ביזע געשרייען ארוםשוועבן ארום סטויפּ.
דאָ האָט די גאנצע זוניקע איז איין קאָל געפאָרערט, מע זאָל
שוין, די רעגע, אראָפּנעמען די נעסט איז זי איבערטראָגן אז א
מער זיכערן פלאצ, אז די שוועלבעלעכ זאָלן זיך קענען אומקערן
צו זיך אהיים אונ לעבן רויק. אז קיינ זאכ זאָל זיי מער גיט
שטערן.

-- מאָרגן, מאָרגן! - האָט זיך זאָל לואָינא געבעטן.
אַבער זיי האָבן אפילע הערן גיט געוואָלט. זיי האָבן געפאָר
דערט, אז ס'זאָל נאָר איפּגעטאָן ווערן שוין, די רעגע.
די שאַ איז שוין דערווייל א שפּעטע. ס'שוין זיי גאָר צייט
ארעמען שלאָפן, אונ זיי בושעווען אונ פילדערן, אז ס'גאָרניט
קיינ מעגלעכע זאכ זיך מיט זיי אג אייצע געבן.
אַבער אָט איז שוין די מימע וואריא דאָ אונ זי הייסט, מע זאָל
א לייב טאָג אג איין פיס איז א ריפּ טוג אהער דעם סאניטאר, ער

וואָס וועט אים גאָר קומען צו דער האנט. נעגסטו עס אָבער אינ
באטראכט, איז גאָר דיין סעלאַכע נישט פאר זינע ביינער, און
איידער דו קוקסט זיך אים, יאָ - ער ליגט שוין חתכער, און
ווידעראמאָל אפ דרמיפיר יאָר צו בעט... א לאסט אי פאר אונדו,
אי פארנ סאָבעז. ניין, אונדזער כיוון איז טאקע דאָ אפן אַרס
אויסבילדן פונ אינדזערע פאציענטן טוערס, און נישט אבי וועלכע,
פונעם דריטן אָדער דעם פערטן מינ, גאָר ערשטקלאַסיקע און
קאָלירצירטע, יאָ!

סאָלאַכע האָט געשפּינט. ער האָט אי אינ כאַלעס, אי אפ
דער וואָר געטרוימט שוין וועגן א בלענדירונגסער, פראכטפולער
געבירע, וואָס איז אָנגעשטעלט מיט מאַניגעס און ווערקשטעלן,
ווי פאר א גאָר קורצער צייט וועלן אלע וויניקע וואוינער אונזערע,
ווי איליאָ איז בובאו פאר וואנדלסט ווערן אינ שיינקע פארהארטער
וועטע טיערס, וועלכע וועלן זיך שלאָנג פארנ פינפאָר, ווי די
הוכעס.

אינ פאר באנדיטן וועט אינ דערין געבירדע קיין פלאצ ניש
זיין וואָרעם און מינ איליאָ אָדער ביבא קען דען באנעמען דאָס
פינפאָר? סאָלאַכע האָט שוין אינמאָל אפילע א פרוו געטאָג
צו אויסאגיסירן אפוסל ביבען, און ער האָט אים גענומען דער
צייטן וועגן אָסאָוואַכעס אינ סאָפּר, אָבער יענער האָט אפ
אין קאלעסטינע אינ שלעפערדיק א קוק געטאָג, און דאסזע אָג
קאעס, גאָר אזוי פונ דער העלער הויט, האָט ער אינ אים אריין
געטאָג די שניגע עטלעכע זירלעךמען, וואָס סאָלאַכע האָט קיין
פאָר אונזערע נישט געהערט אפילע פונ די רומענישע ציגיינער.
אינ סאנאטאָריע האָט מען אסאך געשמיעסט און זיך געדונג
גען וועגן די פאָרעוונגען, וואָס די וויניקע האָבן ארויסגעשטעלט,
בין מע האָט ענדלעכ, גאָב א גאנצער ריי באראטונגען, פארוואס
לינגען אָפּקאָסאנדירט אינראַך מוסיקאנטן קיין סאָסקווע, ער זאָר
זיך מיטטאָל זיין וועגן אויסבויען אינ די חקנט פונ דער פאָר
באטאָריע א ספעציעלן טעכניקום פאר די שוויש-דעפעקטיווע קינדער

4. די מומע וואריא און די שוועלבעלעך

אז איבערבארגן נאך איוראל מיטווינטשעס אוועקפאָרן אין
אין סאנאכאָריע סאָרגעקומען א קאסאסטראָפע.
אַנגעהויבן האָט זי זיך — ווי מאַדנע די זאך זאָל נישט זיין.
אינטערן אבאזשור פונעם עלעקטרישן לאַמפּ.
אַט דער לאַמפּ איז געהאנגען אפ א הויכן סטויפּ אין פלעג
דירק די נעכט באלעכטן די גאנצע זיניקע.
זינען זיך סעיאשעו עפעס א פאָר נארישע שוועלבעלעך אין
בויען זיך אויס אינטערן אבאזשור א נעסט...
א גאנצן טאָג האָבן זיי געהאַרעוועט, אז סאקאַנעס, אין אז
זיי האָבן געענדיקט זייער געביץ און האָבן שוין זיך באוועגט
דאָרטן, איז געוואָרן נאכט, און זייער נעסט איז פארטרונקען געד
וואָרן פון אן אומגעלעכ העלישער עלעקטרישער שיין. דער לאַמפּ
איז געוואָרן הייס, ווי אן אַנגענליט פּרעסל. זינען די שוועלבעלעך
לעב ארויסגעלוינגן, ווי די דולע, פון אינטערן אבאזשור און האָבן
גענומען מיט ביזע געשרייען ארוםשוועבן ארום סטויפּ.
דאָ האָט די גאנצע זיניקע אים אייג קאָל געפאַרערט, מע זאָל
שוין, די רעגע, אראָפּגעמען די נעסט אין זי איבערטראַגן אז א
מער זיכערן פלאצ, אז די שוועלבעלעך זאָלן זיך קענען אומקערן
צו זיך אהיים אין לעבן הויק, אז קיינ זאך זאָל זיי מער נישט
שטערן.

— מאָרגן, מאָרגן! האָט זיך זאָל לואַינא געפעטן.
אַמער זיי האָבן אפילע הערן נישט געוואָלט. זיי האָבן געזאָג
דערט, אז ס'זאָל נאָר איפּגעטאָן ווערן שוין, זיי רעגע.
די שאַ איז שוין דערווייל א שפעטע. ס'שוין זיי גאָר צייט
אלעמען שלאָפן, און זיי פּרעווען און פילדערן, אז ס'גאַרניש
קיינ מעגלעכע זאך זיך מיט זיי אן אייצע געבן.
אַבער אָט איז שוין די מימע וואריא דאָ און זי הייסט, מע זאָל
א לויפ טאָן אפ איינ פיס אין א רייפ טיג אהער לעט סאניטאר, ער

זאל ארוםקלעטערן אמן שפיצ
סטויפ און זאל סאָרויכטיק איי-
בערטראַגן די געסט ערגעץ וויי-
טער מינעם לאַמפּ.

איז אוויי אפּצלעאָכעט ניטאָ
דער סאניטאר אינדערהיים. ער
האַט שוין אָפּגעדעזשורעט.

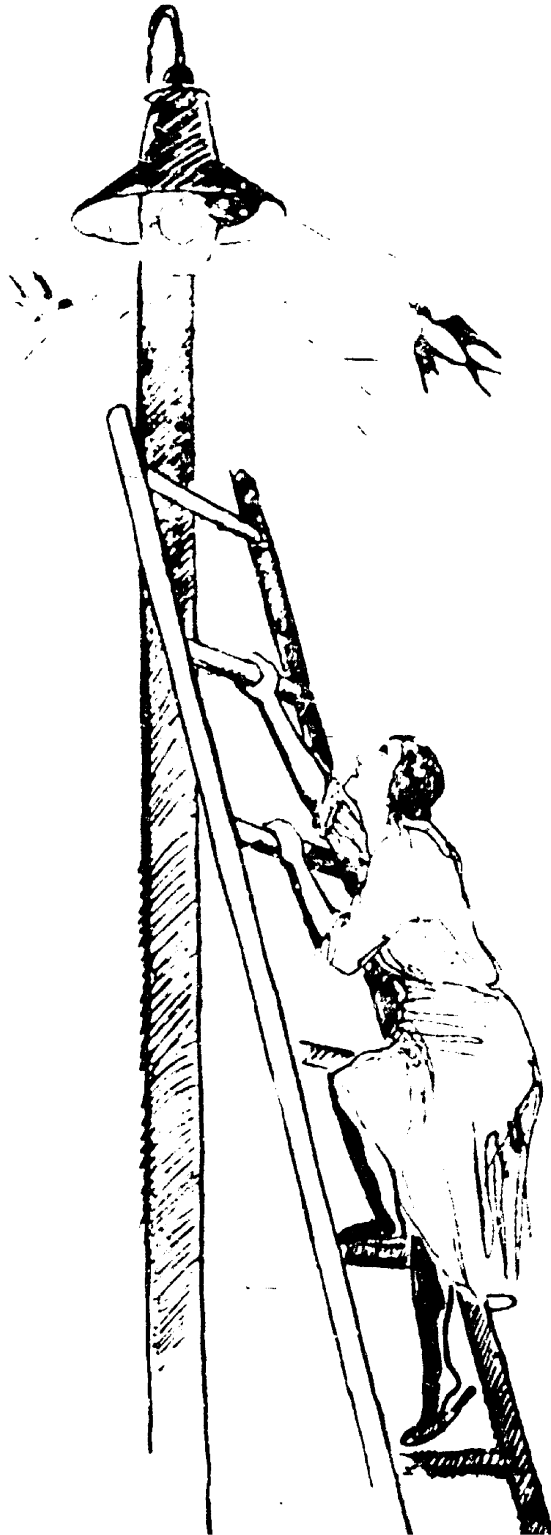
אנלאיא איז אוועקגעלאָסן אימ
ערגעץ זוכן, האָט זי אים ניט
אָפּגעזוכט—נאָר זי איז נאָכ אליין
אויכ ערגעץ פארסאלן געוואָרן.

די שוועלבעלעך האָבן געד-
שרינגן, פונקט ווי זיי וואָלטן געד-
וויינט, און די כּעזערע זינענ
געקראַכט פון דער הויט און זיכ
געקאַכט, אז סאקאַנעס.

זאָיאַ וואָזינא האָט מיט גרויס
מי געבראכט צו פּערענ פון ער-
געצ א לאנגן לייטער, זי האָט געד-
נומען קריכן ארום, אָבער זי האָט
באלד כאַראַכט געהאט און איז
פון דריטן טרעפל אראָפּגעשפרונג-
גען אפּ צוריק:

— איכ בין ניט קיין אקראַך
באט, — מאכט זי, — אינ איכ זאל
זיכ ברעכנ דעם קאַפּ—איז מיר
נאָכ ניט געקומען צו דעם.

די מומע וואריא איז געוואָרן
זייער אינ קאעס אונז האָט פון אומ-
געוולד א צופּ געטאַן מיטג אקסל.



— לאַזט! איך וועל אלייג! האָט זי א זאָג געטאָג מיט רוג' זע, ווי זי וואָלט וועלג וויינג זאָיאַ לוחאָונענ אַ ביישפּיל.
— איי, וואָס ווילט איר טיג? וויהיג היילט איר עס קריכנ, וויהיג?

אַבער די מומע וואַריא האָט אפּילע אפּ איר קיינ קוק ניט געטאָג, פּאַרקערט, זי האָט זי נאָכ אָפּגעשטופּט, זאָיאַ לוחאָונענ, טאַמער האָט זי איר געוואָלט עפעס העלפּע. זי האָט אינ אייג אויגנבליק צוגעשטעלט דעם לייטער צימ דינעם אייזערנעם סטויב, זי איז פּאַר אייג רעגע שויג געווען פיננדיג אונ זי האָט האַכטיק א צי געטאָג די האַנט צו דער געסט, — אינ אינ דערזעלבער רעגע האָט זי געגעבן א הויכע געשריי: „אוי! אונ זי האָט געגעבן א פּלי פּינ אַט יענער אַ הייב. זי האָט געגעבן א פּלי, אונ צוואַבען מיטן לייטער — פּו — זיכ! גלייכ אינ די קוסטנ, ניט ווייט פּונעם געשלייערטן בוימ. אלע האָבן גענומען שרייען ניט מיט זייער קאָל פּאַר שרעק, אונ זאָיאַ לוחאָונענ האָט צערעפעט די פינגער אונ איז געבליבן שטייג א פּאַרגליווערטע.

צימ גליק איז געקומען צו לויפּן פּונ ערנעצ דער סאַניטאַר, האָט מען טייקעס ארויסגעליינט די מומע וואַריא אפּ א טראַג-בעל אינ מע האָט זי אוועקגעטראָגן אינ איבערבינד-קאַבינעט.

אונ די שוועלבעלעכ האָבן אימגעשוועבט אינ געשרייגן.
די כּעזורע האָבן באַקומען א באַפעל, די רעגע מאַכט א סאָג צו אלע מינימ שמועסן אונ מאַכט נאַכט. אָבער זיי האָבן זיכ נאָכ לאַנג ניט געקענט באַרוקן. אונ אפּ מאַרגן האָט מען זיכ דער-וויסט, אונ די מומע וואַריא האָט זיכ אויסגעבראַכט א האַנט אונ צעמאָיקט א קלייב. מע ריגט זי אָפּגעשירט קיינ פענטאַפּייע, אינ שפּיטאַל ארײַג, אונ קיינער ווייסט גאַרניט, וועג זי וועט געזונט ווערן.

די מומע וואַריא האָט דאָך קעסיידער אוי ליב געהאַט אירע רייט סונ דער זוניקער, אונ זי פּלעג קיינמאָל אפּילע אינ אורלויב ניט אוועקשאַרן: אלע עלפּ יאָר האָט זי שאָג אונ ווי נאַכט זיכ

געפונען אפ דערשן קליינעם פאסיקל ערד, פונקט ווי עפעצער
ייאלט זי צוגעשמירט צי די זייטע הילצערנע בעטלעכ.
בעטעדע איז זי געווען א ביזע איז א פעסטע, פלעג זי זעלבנ
ווען פראווען צערטלעכע שטיק מיט די לעיט פונ דער זוניקער.
אבער האב האבן זי די כענדע אויז לייב געהאט, אז אטילע הענ
סויז אויגעקומען פאָרן אהיים צו די טאטעס מיט די פאמעס,
פלעג זיי מאכן געוויינען בייסן געזעגענען זיב מיט איר.
און אַטא איצטער איז זי נישט, און ס׳ניטאָ איראקל בויסטי
ישט. צי איז עס אַטטמאָל נישט די סיבע, פארוואָס אז דער זוני
קער האָבן זיב מיטאפאָל א שאַט געטאָן אויפיל מעשונעדיקע
און ביזע געשעענישנן צי איז עס אַטטמאָל נישט די סיבע, איבער
יואָס די גאנצע זוניקע, זיי סאַלאַטאָן דריקט זיב אויס, איז ס׳זי
אדעקגעפלוונן צי אַלדע רוכעס.

צווייטער טייל

ליקווידירן דעם דורכרייס

1. די פלאנעטע און די פאן

ווערזשע קען מארגינג די סומע וואריא ?
אנשטאט איר איז אס א קירצער צייט אָנגעקומען עפעס אינע
א פאני פראצעדורא, דאָס פאָנעם שטארק אָנגעפודרעט-אינ מיט
גאלדענע ציינ.

זי האָט, קענטיק, ווייער לויב געהאט די נאטור, ווייל זי פלעג
אלע הענט אויסרופן:

- טוט א קוק, קינדערלעך, סארא מינ שינער וואָלקן.
אוי זי האָט ניט איפגעהערט דערצייגן די קינדער וועגן איר
פאָנינג, וואָס איז, לויט אירע ווערטער, קלוג ווי א פראָפעסער.
די בעינע מינ דער ווינקער דאָבן אס איר געוואָרען אן אימ
כיין די עלטערע האָבן איר גלייב די ערשטע רעגע עס געגעבן
צי פילן זי האָט זיכ באלידיקט, האָט זיכ אָנגעבלאָזן, איז אונזק
צי די קליינע אינ האָט זי גענומען ווייזן איר פאמיליענאלבאָם.
— אָט דאָס איז מיין פעטער פרידריכ... אונ דאָס איז מיין
שוועסטערקינד פערדינאנד. אונ דאָס אָ איז מיין ערשטער מאן
פעדוקס... טוט א קוק א פאָר וואָנטיעס!

ציבעלע האָט מיט האט געקוקט אפ איר:

— וווּ האָט מען עס אייסגעגראָבן אז לאכודרע?

— אינ וואנטיסטונג דארט מען זי, אָט די שומבע! — האָט

סאניא מוריסקינא איפגעגעבן.

- כאפט זי דער רועק! - האָט סאַלאַמאָן אַרצאָרנט געוואָנט.
האַמיר צוליינדן. ס'איז דאָך ניט מער, ווי עטלעכע טעג.
סאַלאַמאָנען איז געווען אומעטיק אָן אַזראַיל פּוּסטייכשן,
דערמאָר האָט זיין פּאַנעם געהאַט אַן אַייסוען, ווי די צייט וואָלט
אים ווי געטאָן.

וועמען האָט איצטער יאָ אָפּגעגליקט? דעם פּאַרביטערסטן
סוינע זינעם: פּאַני פּראַנצעוואַ איז געוואָרן אַ גאַנצע גוטער
שוועסטער מיט הובען, און זי האָט אפילו געהייסן אים אומקערן
די פּרומעט.

- דערמאָר, וואָס ער איז אינגאַנצן ענלעך אַם מיין פּעליקסן.
מע האָט אַרויסגעטראָגן הובען אַסן אלגעמיינעם פּלאַצ און
מע האָט אים אוועקגעשטעלט זיין בעסער ניט ווייט פּונד דער פּאַס
וואַסער.

ער האָט ניט אַרויסגעוויזן קיין איבעריקע פּרייד, איז געווען
אַן אָנגעבלאָזענער און האָט אַם קיינעם ניט געקוקט. סעריאָזשא
האַט זיך און אים אינגעקוקט מיט גינגעריקייט: איז אָס דאָס איז
ער עס, דערדאָזיקער בובאַ-און גאָר? טאָ וואָס-זשע איז איז איך
דאָ אוועלעכע? מער ניט, וואָס ער איז אַן אומעטיקער און אַ שלע-
פּעריקער. ער איז זייער ענלעך אַם אַ נאַכט-פּוילגל: אַ די אויגן
זינגען באַ אים ווי באַ אַ נאַכט-פּוילגל, קינדעכדיקע, אַי אינגאַנצן
איז ער עפעס אַן אומערדודלעכער.

צום אומגליק, איז הובעס נאָענטסטער שאַכטן לויטן בעסער גע-
ווען אילקאָ.

אילקאָ האָט טייקעס פּונד דער ערשטער רעגע גענומען קרוינ
יענעם אונטער די נעגל. ס'האַט זיך אים זייער געוואָלט אויסנע-
מען באַ הובען, אים צוליב טונ, ווערן מיט אים כאַווער.
אזוויי דער ווינט האָט געטראָגן אַי זיין ריכטיגן אלע סאָ-
נאַכט, וואָס די כעווערע האָבן געלאָזט, האָט אילקאָ זיך אומגענו-
מען אַן ארבעט - כאַפּן די אלע סאָנאַכטן מיט זיין כאַפּעלע און
ווי פּיט אַ קנעכטיש גע'עכטערל איבערגעבן הובען.

בזבא האָס זיי בייו געכאפט, זיי געקאָמטשעט, און ניס קוקן־
דיק אינ קיינעסס זימט, געשטופט אונטערן מאטראצ.
די געליטענע האָבן געשריג און זיכ געזידלט, נאָך ער האָט
זיכ געמאכט ניט הערנדיק און זיכ געכאָן זינס.
ווי אילקאָ האָט באמערקט. און בובענ האָט זיכ צוגעגעסן אָס
די שפיל, האָט ער זיכ סייקעס גענומען צו א צוהייטער.
ער האָט זייער קונציק געקענט שפּייען און א מעהאלעכ סונ
צוויי מיט א האלבן ארשינו, און פאר אסאך יאָרן טרענירן זיכ
האָט ער דערפירט דעם סאלאנט ביז צו פולקומקייט. איצט,
וועלנדיק אויסגעמעגן בא בובענ, האָט ער אים באוויזן א גאנצע
רזי דערגרייכונגען אינ דער־אָ גרויסער קונסט. ער האָט זיכ גע־
צילט און געטראַפן זייער קונציק מיט זיין שפּייען אינ די סאמע
פארשיידנארטיקסטע זאכען.

ביזבא איז אוויווי א קאפעלע אומגעלעבט געוואָרן. מעגלעכ,
אז ער איז אינ זיין צימט אליין געווען א טשעספּיאָן סונ דעמ־אָ
,איידעלנ־ ארט ספּאַרט. אָבער דאָך האָט ער מיט קיין איין גיסן
שמיכל ניט באווייליקט דעם אָרעמען אילקאָ.
דאנ האָט אילקאָ באשלאָסן אויכפרוּחן דאָס לעצטע מיטל
און דערווערבן סאר זיכ בובעס כאווערשאפט פאר דעם סאמע
גרעסטן און שווערסטן אופטו.

אָס דער־אָ אופטו וועט לאנג ניט פארגעסן ווערן אינ דער
געשיכטע סונ דער סאנאטאָריע. דערפאר, וואָס פינקט טאקע
נאָך דעמ־אָ אופטו איז די זוניקע, לויט סאָלאָמאָנס אויסדרוק,
טאקע אוועקגעפלוויגן צו אַלדע רוכעס.

אינ דער זוניקער איז געווען איינער א הויקער ענווער. א
זונ סונ א קרימער קאָלוירטניק א טאָסער. ענווער האָט פאר־
מאָנט אן אויַצער: א גלאָבוס — א קליינינקן, ניט גרעסער סונ
א מאראנז. ענווער האָט געטאָגט אינ גענעכטיקט מיט דעמ־אָ
גלאָבוס. דער גאנצער שטילער אָקעאן איז אים געווען נאָך־
ענט אינ באקאנט, זיי זיין אייגן דאָרט, און בעשאס ער



פלעג זיך אין אים שאַענלאנג אַינקוקן, פלעג ער זיך פירן זיי א
 לעבעדיקער איידעם פון די ציקונפטיקע שלאכטן.

איז אָס האָט אילקאָ, אָס דער אילקאָ, וואָס האָט אזוי קונציק
 געארבעט מיט דער כאַפּעלדעקע, נאָך עטלעכע אומגעלינגענע פרױוּן
 אוועקגעױבט באַ אים אָס דעם גלאָבוס, און פונקט אין דער
 צײַט, ווען די געױנטע סאַניטאַרן האָבן ארױנגעטראָגן די גרויסע
 פאַן מיט באַרשטע האָט אילקאָ זיך אָנגעצילעוועט אין ארױנגע-
 שלײדערט דעם גלאָבוס גלייכ אין פאַן ארױנגע, יאָ, גלייכ אין
 באַרשט ארױנגע, — איבערן גאַנצן פלאַצ.

איצטער וועט אים שוין בובא אומבאדינגט לייב קריגן.
 דער גלאָבוס האָט זיך אַ פּלױסקע געטאַן אין דער פעטער
 פּלױסקע און באַליאפּעט די סאַניטאַרן מיט געלע פּלעקן.
 די כעוורע האָבן גענומען הוקען, וויינען, ווארפן זיך.
 סאַני פראַנצעוואַ, וואָס איז קעטיידער געווען געױנט צו זען
 דעם גלאָבוס באַ ענווערן אין די הענט, האָט די ערשטע רענע
 באַשלאַסן, און דאָס איז ענווערט ארבעט, איז זי אין אָנגעפּלױנג
 אפּ אים זיי אַ טיגערסע.



— ס'איז דו, ס'איז דו, ס'איז דו!..

און ענווער, וואָס סאר אים איז דער גלאַבוס געווען ס'יערער
פון אלץ אפּ דער וועלט, האָט אויסגעצויגן די הענט צו דער
סאג און האָט אָן אויסהער געכאווערט:

— ס'איז מ'ינער! ס'איז מ'ינער! ס'איז מ'ינער!

געקומען צו לויטן דער דאָקטער -- צעקאמסט, או סאקאָנעס.
און ס'יער סאר אלץ האָט ער באפוילן, אז מע זאָל בובען די
רענע אָפּשיקן צוריק אין אַיזאָליאָסער, און דערנאָך האָט ער
צאָרנדיק א קוק געטאָן אפּ אילקאָען:

— אכ דו, מאַרימאָנדע עגיפּטישע!

אילקאָ האָט זיך אופּגעהאַרבעט און גענומען בורטשען:

— ס'האָב איך ארטגענו.

דער דאָקטער האָט גענומען פּיכען, ווי א לאַקאָמאָטיח.

דעם באַרשטש האָט מען אוועקגעטראָגן און סארביטן מיט
קאלטער יושקע. ענווערן האָט מען צוגעזאָגט א גייעם גלאַבוס.
אַבער ער איז געווען אזוי פארטרויערט, אז ער האָט ניט אויפֿ-
געהערט צו באזיינען דעם אלטן. דעמוזעלבן טאָג האָט די פאר-
זאמלונג פון די רינגלער באהאנדלט אילקאָס אויפֿרונג, און מע
האָט איינשטימיק ארויסגעטראָגן אן אורטייל: סאר זיין כוּליגא-
נישן אופּטו געמט מען אָפּ בא אילקאָען די רעכט אָנטייל צו גע-
מען אין דער פּייערונג פונעם ערשטן פּי.

דאָס איז געווען זייער א שטרענגע שטראַפּ. און זי פלעג
אַנגעווענדט ווערן צו די סאמע שווערסטע פארברעכער. אָבער
אילקאָ האָט נאָר א דריי געטאָן מיטן
פּיסק און געענטפערט:

— ביטע. וויינען וועל איך זיך

ניט זעצן.

אַבער זיך מאכט גרינג דאָס הארץ
האָט זיך אים אַינגעגעבן ניט אפּ לאנג.
וואָרעם אינגיכט האָט עס אים זייער



א נעם געטאָן בא דער לעבער. דערפאר, וואָס זאָיאַ לווּאַנא איז
געקומען אפן פלאַז און געטאָלדן און אושוודערנדיקע נימס.
ס'איז באשלאָסן געוואָרן, אז דעם ערשטן מיין וועט מען
אלעמען, ס'די גייענדיקע, ס'די ליגנדיקע, ביז איינעם, אדער
פירן אפ לאסט-אויסאָמאָבילן ווימט-חיים — אויב ביז צום פענסאָווער
קאָלוירט, איז צוריק.

אם לאסט-אויסאָמאָבילן! אָט דאָס איז גרויסארטיק! די גאָנצע
צע ווניקע איז אויסגעשניטן געוואָרן פון סרניד. וואָרעם אסאך
היגע כעזורע זומען דאָס אויפ'יל יאָר, אויפ'יל יאָר אָפגעגעבן
איז בעט. אויפ'יל יאָרן ניט געזען קיין אויסאָמאָבילן, ניט קיין
אויפעס, ניט קיין בעהיימעס, ניט קיין ערשט-פּינקע דעסאָנסטראַ
ציעס, ניט קיין נאסן.

— איך וועל זען א טראַקטער! — האָט זיך ציבעלע פארצאפלט,

און א מיל...

— און איך א אינדעקס...

זיך איינהערנדיק איז אָס דיראָ פריילעכע אויסגעשרייען, האָט
אילקא לאנגלאנג זיך געשטארקט מיט אן אראָפהענגענדיקער הויפּ.
אַבער דערנאָך האָט ער זיך צעכליפעט, ווי אן אלטע באבע:

— איי, טייערינקע! אוי, איך שיינ מער ניט!.. אוי, נעמט

מיך אויכעט מיט זיך דורכקאסטן.

— פאר לישענצעס איז פארבאָטן, — האָט פאניא געענטפערט

מיט א באס.

2. אילקא

אילקא האָט געהאַט, אז בובא וועט אָפשאצן זיין העלדנשאַט

איז וועט מיט אים ווערן דער נאָענטסטער באווער.

אַבער בובא האָט אים ניט נאָר ניט ארויסגעוויזן קיין שום צייט

געלאָונקייט, נאָר טארן אוועקגאנג אין אינאָליאטער האָט ער נאָך

אזילע צו אים א בורטשע געטאָן אס אָפשייד עפעס א וואָרט

אזוויי, האד' אָדער, האדיוקא'.

אָט דאָס איז דאָס קע זייער געווען צוגעפאסט סאר אילקאָען.
ער איז סאָקע ווירקלעך געווען ענדלעך עפעס אפ א מיטסקיט,
און קיינער פֿינ די באווייזים האָט אים אָנקוקן ניט געקענט.
מע דערציילט, אז אירער ער איז אָנגעקומען איז דער זונג-
קער, האָט ער טון סאמע שריטטן עלטער אָן געהאלפן דעם טאטן
זינעם האנדלען. דער טאטע זינער האָט געהאלטן איז אָדעס א
בורקע מיט לימאָנאד, און דאָס יאָטל האָט דאָרטן סארבראכט
זיין גאנצע קינדהייט. א שטיק האָט ער פארמאָגט א פאלשע איז
א סאכארינענע, אזוויי בא א פראָפעסיאָנעלן בעטלער.

אז ער פלעג קליאנטשען בא עמעצן א בענדלעך, א פודלעך,
אָדער א מאַרקע, פלעג ער מאכט א דאכמאָנעס־פאָנעם און אז
א גיבעטן אויפן אויסזינגען מיט זיין וויינענדיקן קעלכל:
— נו, איך בעט דיך, נו, שיינענדיקער, נו, גאָלדענער, נו,
בריליאנטענער!

און אז מע פלעג אים פירן איז איבערבינד־קאבינעט, פלעג
ער פישטשען און כליפען מיט א פאָנעריי:

— אוי, לאָזט אָפּ! אוי, מע דארפן ניט! אוי, שיינדיקע מינע!
אלע פלעגן קוקן מיט פאראכטונג אפ דעמאָ פישטשענדיקן
פאכדן. די כעוורע האָבן זייער גוט געוואוסט, אז ער איז ווינציג-
קער שלאָס ווי אסאך אנדערע. דעריבער האָט זיי געקערט די
גאל טון זינע אומאָנשטענדיקע יאָמערינען.

— הער אום צו פראווען שטיק! — האָט סאָלאָמאָן געטיינעט. —
דו ביסט ערגער פונ בופען. דו ביסט א כאַרפע איז א שאַנד
פאר דער גאנצער ווינקער. טו א קוק אפ ענווערן. בא אים איז
אי די פלייצע, אי די קני, אי די נירן, — וויינט ער כאַטשבי א
העלסט־כילעק פונ דיר? טו א קוק אפ פעדיען: מע האָט אים
גאָרוואָס אויסגעשאָבן די קני־שיידל...

אילקאָ האָט זיך איז אזעלכע מאָמענטן געכיינדלט, אופגע-
דרייט זיך און געבעטן: האָט קיינ פאריבן ניט, אנטשולדיקט,
און אפ מאָרגן האָט ער ווייטער געפראוועט די אייגענע שטיק.

און א יאבעדניק איז דאָס געווען -- א סאקאָנעס. סאָג אויב
נאכט דעסטו פון אים נאָר הערן:
-- זאָיא לוחאָנא, וואָלאָדיא רייזט זיכ.
-- זאָיא לוחאָנא, מימקע ווארפט זיכ מיט געפייגערטע
שנעקלעכ... --

-- זאָיא לוחאָנא, פעכקע רוסט מיכ טשעמבערלען...
און טאָמער האָט זאָיא לוחאָנא געמאכט דעם שולדיקן און
אויסרייד, פלעג אילקאָ צובאָמקען און איר קוקן הונטיש-קנעכטיש
אין די אויגן אריין. אָבער גענוג איז נאָר געווען, אז די עלטערע
זאָלן זיכ ערגעץ אָפקערן, ווי ער פלעג אָפטיין שפּיצלעך הינסט-
ארום אלעמען אין יעדערן באַזונדער.
בא גיסען האָט ער אויסגעבעטן די אויסלענדישע מארקעס,
א קוק צו טון. אין האָט זיי אומגען אדעקגעלאָזן ביטן
זיינס.

בא ליאָליען האָט ער אויסגעגארט איר קלייניק, קמלעכדיק
שפּיגעלע און גענומען לאָזן אים איר העזעלעך. אים דאָרעם זינען
די העזעלעך זייער שארפע, מע קען מאמעש בלינד ווערן.
מיט דער כאַפּעלעקע האָט ער אויסגעכאפט בא גינען די מילי-
צע און זי פארוואָרטן פון יענער זיט בייט אינעם גאָרטן, אזוי,
אז מע האָט זי לאנג ניט געקענט געפינען.
אָס דער-אָ גינען פלעג ער דערגיין די יאָרן עפעס אים א
באזונדער מיין אויסן. נינא האָט שוין אָנגעהויבן געזונט ווערן,
פלעג מען זי פאמעלעכע צוגעווינען ארומגיין. דערפאר, וואָס
נאָכעטלעכע יאָר ליגן זינען בא איר די פיס אָפגעשוואכט געוואָרן
און האָבן זיכ שוין אָפגעווינט פון גיין. יעדער טאָג פלעג מען זי
אוסהייבן פון געלעגער, און זי פלעג זיכ לאנגזאם קריכן מיט
אירע מיליצעס צום באסיין, וווּ סע זינען געשוומען פישעלעך.
אילקאָ האָט איר, ווייזט אויס, מעקאנע געווען, וואָס זי הייבט
שוין אָן ארומגיין, דעריבער פלעג ער אָן אוטהער זוכן געלעגנ-
הייטן אים איר דערגיין צום הארצן.

זי איז געזען א קורצזיכטיקע. בעט זי איינמאך אילקא מיט זיגן אָרעסאניש-כניקענדיקער שטים, אז זי זאל אים אופהייבן סוף דער ערד אָס יענצאָן גלאנציקע שחא-ציניקע רינגעלע, וואָס זייגט אָסאָ לעבן געשלייערטן בוים.

— נו, איך בעט דיך, נו, גאָלדענע, נו, זילבערנע!...

די קינדער, וואָס גייען שוין אום, האלטן פאר זייער אומ-באדינגטן כוין אויסצושילן אועלכע מינים ביטעס פאר די לינג-דיקע. נינא האָט זיך אָנגעבוויגן, האָט א כאפ געטאָן דאָס רינגעל-לע, און פלוצים האָט זי אויסגעשרינגן פאר שרעק און האָט שטארק א טרייסל געטאָן מיט דער האנט: דאָס איז געזען ניש קיין רינג-געלע, דאָס איז געזען א העסלעכער וואָרעם, וואָס באגענגט זיך אָס אפ דאָרעם אינ די פֿיכטע ערסער. אילקא האָט זיך גע-נומען קנייטשן, כיכיקען, דערנאָך האָט ער זיך אָנגערופן מיט א געמאכטער גוטמוטיקייט:

— וואָ איך אזוי לעבן, אז ס'איז אומגערן. איך האָב געמיינט— א רינגעלע, צום סאָס איז דאָס א וואָרעם.

— דו ביסט אליין א וואָרעם! — האָט נינא אופגעבראכט און אויסדריקלעך א שעפטשע געטאָן.

אלע האָבן זיך אומגעקוקט אפ אילקאָען און האָבן דערזען, אז ער איז ווירקלעך א וואָרעם מיט אלע פישטשעווקעס, ווייל ער איז אויך אזא דינער, אזא גלאנציקער, שלענגלס זיך און קאָרשעט זיך.

— וואָרעם! — האָבן אלע אונטערגעכאפט, את סוף יענער רעגע אָן איז ער פארבליבן א וואָרעם אפ שטענדיק.

3. „אלץ איז אוועקגעפלויגן צו אלדע רוכעס“

בין איצטער האָבן די זוניקע געלעבט געטרין צווישן זיך און בעשאָלעם. יעדער וואָרט דעם דאָקטערס איז פאר זיי געזען א געזעצ, ווייל זיי האָבן פארשטאנען, אז אָן דערופ וועלן זיי קינמאָל

ניט געוועט ווערן. די דיסציפלין פלעג אָפּגעהויט ווערן דורכט גאנצ
קאַלעקטיוו, איג דער קאַלעקטיוו איז דאָרט געווען א שטארק אָרגאניז
וויסער. ער איז געווען צעטיילט אס 11 רינגע, איג יעדער רינג
צו 5 כעורען. פאר דינגלער האָט מען קעסיידער איינגעקריבן די
בעסטע כעורען, איג יעדער דינגלער איז געווען סאראנסוואַרטיק
פאר זײַן פינפלינג.

אָבער צום אומגליק האָט מען געבראכט צו פירן איג דער
וויקער א גאנצע פארטייע מיט שלאפע, אויגרופענע ווילדע,
די. ה. פענטשטן, וואָס זײַנען נאָכניט צוגעווינט צום היגן רעזשים.
וואָלט מען זיי געווען דארטן צעטיילט איבער פארשידענע רינג
גען, אָבער די נארוישע פאני פראנצעווא האָט זיי אפּגעטיישט
אלע איג אייג בינסל — טאקע לעבן יענעמאָן פעסל ניט ווייט פונ
אילקאען אוי, או באם פעסל האָט זיב אויסגעבילדעט א גאנצע
קאַלאָניע מיט ווילדע, וואָס האָבן עפשער ניט אוי שטארק גע
וויאנעוועט, נאָר האָבן געהאלטן איג אייג ניט פאַלנג.

דעריקער צאָרע איז פאר זיי געווען דער אימעט.
בייקומען אָט דעמאָ אימעט איז די לאנגווייליקע לערערקע
ליודמילא פעטראַווא, פארשטייט זיכ, ניט געווען בעקווע. זי
האָט עס ציטווייליק געדארפט פארבייטן איוראיל מויסיקישט.
ליודמילא פעטראַווא פלעג ריידן פונ דעמועלבנ, וואָס ער פלעג
ריידן. אָבער איר רעדע פלעג זיכ גיכט, ווי וואסער פונ א גוטן
קראנט — איג או מיג מעסיקן איג איינשולעפערנדיקן שטראָם.

הייסט עס, כעורען, — פלעג זיי שלעפערדיק אָנהייבן, — אז
מיר האָבן לויט אײַע צייגערס איבערגעשטינג דעם פלאג אפ 119
פראָצענט... אונ אויב מירן נאָכ נעמען די טעקטייל אינדוסטריע...

אונ אלעמאָל כאפט זי א קוק אפּ וויגער.
אפילע די ווערטער ענטוואַרן אונ שטורעם פלעגן זיכ
בא איר אייסריידן, ווי מיט א גענעצ.
אינאלגעמיין פלעג לויט אירע דערציילונגען זיכ באקומען
אלע אוי גלאט איג אוי בעשאַלעמדיק, או פּע האָט זיכ נאָר

סארשפארט פאר וואָס סיניס איז באַמרוקן, און אַ גענעצנדיקער
לאַנגווייל פּלעג אַרומכאַפּן די גאַנצע ווּניקע.
בלויז צווישן טאָג און נאַכט, ווען לויטלעך פּעראָניאַ פּלעג
קומען מיט אַפּי וועלכע פאַרשאַפּן בייך, פּלעג זיך אַפּ דער
ווּניקער צוויק אָנהייבן אַ געשמאַק לעבן.
סעריאָזשאַ האָט שטאַרק זיך געהאַט אָט די פאַרנאַכטיקע
שאַען.

דער ווינט פּלעג צוגעשטילט ווערן דער יאָר פּלעג ווערן
אויף אייסערגעוויינלעך גוט, געמיסלעך איז אימעטיק. אפּן הימל
האַט מען שוין ערגעץ געמעגט ווען אַ שטערן.
נאָך אַ גאַנצן טאָג מיט ווינט איז מיט זיך איז גיט צו ליגן
אונטערן שטיין הימל און הערן, וואָסוּ מען לייגעט וועגן דער
רעפּליקע שקורן.

די באַפּעלקער ווען אויך איצט גיט אַינע אַטא פּינ דעם אָטאָ
פּינ יענעם בעט פּלעג זיך אים אינדערהויבן, זיי האַקעטעס, איז
בלויז הענגען אפּ און אַינזענער קראַקווע פּינעם טעגט אָבער
איז דערנאָך שטילער פאַרנאַכטיקער שאַ ווערן אָן אפּילע די כאַ-
פּעלקעס ווערן קריגערישען איינזען איז זיי קומען אים עפעס
פּינ איז צוגעלאָזט. אַזעלכע וועגען זיי טאַקע איז דערנאָך צייט
די באַפּעלקער פּלעג איצטער אינטער גיט אים שטיפערן, גיט
צווייב קיינ וויבאָדער קיינצילן, נאָר פּאַשעס אויף זיך, ביכדי
זיי עס איז אייסדרוקן שטיצע עטיאָס טרויערדיקע פּרייד, וואָס
פּילט עפעס אָן די הערצער באַ אַזעלכע שאַען.

-- מיר וואָרפּן זיי שטילנעקעהייט, שעפּטשענדיקע, האָט ליאָ
ליאָ עפעס איינ טאָג אַ וואָג געטאָן איז וויקלעך, איז דייַאָ
באַפּעלקער איז געווען אַ שעפּטשערן.

און די מיטע וואָריאָ איז נאָך געווען געווען, פּלעג זי פּינעס
איז דערנאָך צייט זיך אַראָפּוועגן צו די סאַמע שווערסטע קראַנ-
קע, און די פּינענדיקע קינדער, באַווערעס די מיינלעך, פּיעגן
דאַרשטיק טויער צו אירע דראַטיקע הענט ווערען באַקן איז שטערנס.

איך דיין שטילע דעמערונג-שאַען פלעגן זי באזונדערס גערן
באזענענען יעדער געטרומע צערסלעכקייט.
אַבער צוביסלעכחין האָט די זוניקע אויך איך דיין שטילע
מינוטן אָנגעהויבן פילדערן און בישעווען.
את הירקלעך, ס'איז סאָך אלץ אדזשעקלעוויג צו אַלדע
רוכעס.

ליודמילא פּעטראָוואַ פלעגן, זי געוויינלעך, פונקט זעקס ארויס-
לויפן אפן מיטן פלאץ, זי און אקטריסע אפן דער סצענע, און זיי
לייענען וועגן דער "רעפובליקע שקיד". אָבער געהערט האָט זי
נאָר דאָס קליינזארג; ס'גייט ניט דורכ אפילע קיין סינס מינוטן,
זי זי כאפט שוין דאָס גלעקעלע און נעמט קליינע, און נעמט
בעסן, מע זאָל אנטשחייגן דערן, און לויפט אום פון בעס צו בעס.
— אָבער שטילער אביסל, שטילער, שטילער!

פריער פלעגן די רינגלער איך דיין סארנאכטיקע שאַען זיי-
ער שטיל, אז מע פלעגן אפילע ניט דערן זינאזוי, ברענגען און
אַרדענונג די היפטע הירטשאפט דעם רינגס, און איצטער לינג
אלע ביכער צוגויסגעשטורכעט איך איינ צעקאָשמעסן הויפן, די
שאַקעס זינען איבערגעמישט מיט די שאַכטאטן, די בליכערס
וואַלדערן זיך אונטער די בעסן, די קארטלעך פליען אדזש ציט
געשלייערסן בוים.

וואָס דארט מען מער, אפילע די בעסטע קינדער זינען אראָפּ
פון וועגן זיי לאנג איז אינדערנינען, אז סעריאָזשא איז מעקאנע
געווען ליאליען, זינאזוי זי הייבט און אינדערהייך איר דינעם
פוט, צווישן די פינגער לאָזט זי דורכ א לאנגע סטענגע פון א
בינט און וויקלעט גיכטיק ציוויס אָס דראָ סטענגע מיט די הענט.
איצט אָבער, אז ליאליא סוט א קיך אפן בינט, נעמט זי זיך
קרימען:

— איך וויל ניט ... איך וועל ניט ... ס'שוין מיר נימען ...
ס'נאָר ניט לאנג אינדערנינען, אז ענדער דער רינגלער פלעגן
א בעס געבן ניט די גייטציקע, פלעגן זי מיט גרויס סארנענינג

צונויסלינג די סאָכנאטע האנטעכער, וואָס מע געמט מיט זיך איז
וואנע ארומ, און איצט האָט זי זיך אים א שמיץ געטאָן און
צוריק:

— טשעפע זיך אָפּ, איך בעט דיך, מיט דעמע סאָכנאטקעס,
לינג אלינג צונויס, אויב ס'איז דיר געשעלג!
ענדער איז געוואָרן אזוי ביז, און די פלוצע איז ביי אים
איש רוט געוואָרן.

— אכ דו! באסטאלקע הינטישע!
איז ער האָט איר א שמיץ געטאָן די סאָכנאטקעס איז פאָר
געט ארומ.

— אָבער אפצו-לאָקעס וועל איך גאָר ניט. איך וויל ניט,
איז איך וועל ניט!— איז זי האָט היידער א שמיץ געטאָן די
סאָכנאטקעס און צוריק.

אויז ווענע די האנטעכער אומגעפונען צווישן ענדערן מיט
נינען, ביז אנלאיא האָט זיך ניט איבערגעכאפט.

און א ביזע קריגערן האָט ארומגעכאפט די גאנצע זיניקע.
אזילע זינא האָט זיך צעקריגט מיט זינג גאָענסטן פריינט— מיט
צויעלען. איבער א קריגערן, איבער א גאָרניט מיט א נישט.
איבער א פאָשעטער נידעראנגלענדער בארקע. זי ווענע ביידע גער
לענג אָנגעבלאָזענע איז האָבן זיך געלאָזט איבער אפן צווייטן,
זי צוויי פריינט.

צעבראָכן געוואָרן איז ווינקער די דיסציפלין.
עפעס איז אלעמען מיטאמאָל ניכעס געוואָרן צו זינג אומבאד
וועגלעכ. אלע האָבן זיך גענומען קלאָנג, און ס'איז ניט באקומען.
מע האָט זיך גענומען צווינגן נישט פאָזעס, איז איינעם, דעם סאד
מע געדולדיק און מוסטערהאפטן צווישן די קינדער— דעם נישט
יאָריק קיריושא קאָריטניקאָח, האָט זיך גאָר אינמיטשקעדרוי
גען סארוואָלט זיך אראָפּקריכן פון בעט אפן דויער. ער האָט קונד
ציק אָפגעשפיליעט אלע פעטעליקעס, מיט וועלכע ער איז געווען
צוועפעסטיקט, ער האָט געזעבן א ליאסקע זיך דעם קאָפּ און אייז

אקסל איז די הארטע קיולי־שטינדלעך און איז געבליבן הענגען
אם איינ פוס. איז שוין עפעס א כידעש, וואָס זיין קראנקער
קליב איז געוואָרן נאָך קראנקער?

ביכלאל, ווי די דיסציפלין האָט גאָר גענימען סאלן, אזוי זיין
גען אסאך פון די קראנקע כעוורע געוואָרן נאָך קראנקער. בא
אסאך פון זיי האָט זיך געהעכערט די סעמפערטור.

די שוויגער־שאַ פלעג מען דורכפירן אבי אָפּקומען. ווער מע
ל'ט, ווער מע רוט ניט איינ אים קיין אָרט, ווער מע שושקעס
און ווער מע כרעכט פון זיך סלינג, וואָס זינגען ניטאָ—מע
האָט געשטעלט אים זיך אליין, אים איינער דעם צווייטן.

זאָיאַ לחאָונא האָט זיך ארויסגעשלאָגן פון די קויכעס. זי
האָט געהאלטן אים איינ איינגריידן די כעוורע, זיי זאָלן זיך געמען
אין די הענט, אָבער זיי האָבן זיך איינזיי פון א קייט אָפּגעריכט.
אילקא האָט זיך געפילט ווי א פיש אין וואסער. ער האָט
אויסגעפירנט די גאנצע קאָלאָניע ווי לידע, און זיי זאָלן הוקען אָס
דינאָ דעפישע ליד:

טאנצ א פאָמפאדורע,

פאָדורע, פאָדורע,

אָס כאַפּסטו אים דער צירע!

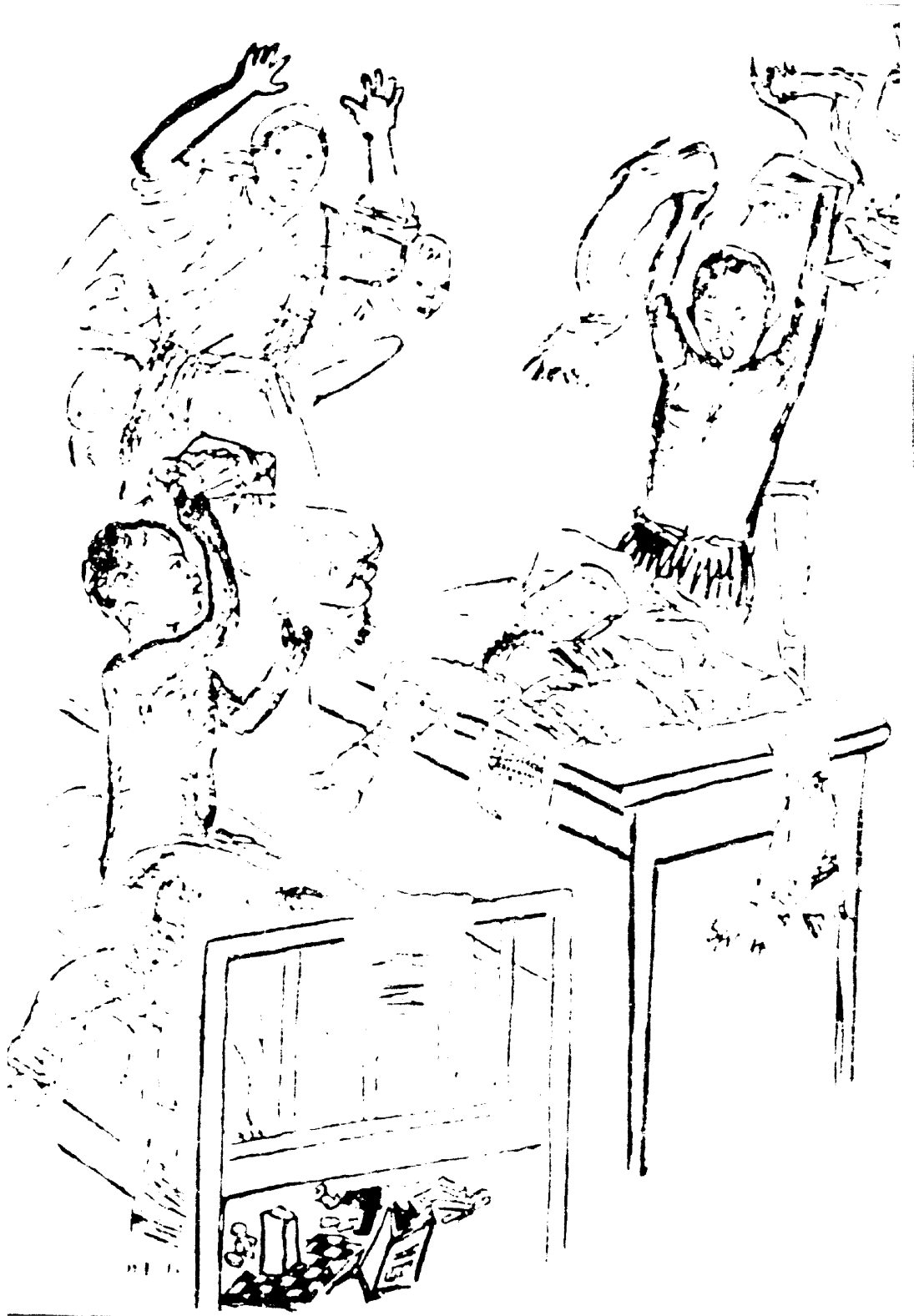
איין צירע! איין צירע!

מיט א הייסן פויסט!

אָס דינאָ ליד האָט ער זיך אויסגעלערנט פון בובען, און זיי
פלעגן זיי זינגען אָן אן אָפּשטעל אמאָר פערציק נאָכאנאנד. די
ליד איז געוואָרן עפעס א פּינ אינווערגאנג: מע האָט זיי גענו-
מען אינסערקאפן אין די סאכע ווייטסטע ווינקלען.

— סיניס קיין ליד, נאָר עפעס א כאָלירע—האָט סאָיאָמאָן
געטיינעט.

איין ווירקלעך, איר ניגן איז געווען אזוי אָנשטעקיק, און אסיר
לע סעריאָזשא, וואָס אים האָט געשלאָגן צום הארצן פון איר.



האָס זי פארטראכטער הייט אליין איבערגעזונגען צוויי־דריי מאָל
און האָס זיך געמוזט פארשטעלן מיט דער האנט דאָס מויל, ער
זאָל זיך נאָכאמאָל ניט צעזינגען.

סאָסקאַלטאָס האָס ליודמילא פעטראַחונא ניט אויסגעהאלטן, זי
האָס מיט קאעס געגעבן א פארמאכ דאָס ביכל און האָס גע-
מאַלדן, אז מער לייענס זי ניט:

— דערטאר, האָס איר זינט אלע הינט עפעס מעשוגע גע-
האַרן.

און טייקעס האָס עמעצער און אילקאס באנדע איר געענט-
טערט מיטן זעלבן זינג:

לייען, לייען, ליודא,
ליודמורא, ליודמורא,
אָס כאפסטו אינ דער צורע!
אינ צורע! אינ צורע!
מיט א היסן פויסט!

פונקט ווי עמעצער וואָלט ליודמילא פעטראַחונגען טאקע אינ-
דערעמעסן געגעבן א פאטש אינ פאַנעם. זי האָט זיך צעקווי-
טשעט און זיך אָנגעכאפט מיט ביידע הענט פאר די באקן:

— איך ... איך ... איך! ... — האָט זי זיך צעשרינגן, — אָבער
איר ... אָבער איר ... אָבער איר ...

אזוי לאנג, ביו זי האָט טאקע ערשט ניט געכאפט דאָס פא-
טיקע וואָרט, האָט זיך צעכליפעט און איז אינגאנצן אנטלאָפן
געוואָרן.

די כעוורע האָבן נאָך ניט באוויזן קומען צו זיך, ווי אינ-
דערלוסטן האָט פלוצים א שווינדל געטאָן עפעס אן אַמוערנע
זאך, עפעס אויחוי א שליטל, אויחוי א צוויאַק. דאָס האָט עמע-
צער טון דער קאַלאָניע וויל דע (אויב ניט אָפּטמאַל אילקאָ אלייני?)
א שמיצ געטאָן נאָך דער אנטלויפנדיקער ליודמילא פעטראַחונגען
זיין כאפערקע.

נאָך גוט, וואָס ער האָט נים געטרעטן: די כאַפּעלקע האָט
נאָך מעכאבער געזען דאָס הילצערנע קווערטל, וואָס איז גע-
שטאנען אפּן סעסל געבן קראַן.
דאָ האָבן אלע סומציק שטייבען זיך צעטיינעט, זיך צעפילדערט,
זיך צעאָקקעט.

-- א קאָשמאַר: האָט ליאָליא גענומען קחיטשען.
- א שאַנדע! -- האָט סאָלאָכאַן זיך צעשריגן.

4. געהערט - באשטימט

און אינדערעמעסן - ס'איז דען נים קיין שאַנדע?
וואָרעם מע זאָל זיך נאָך דערמאנען. וויסל מי און שווער
ארבעט די גרויסע ארמיי האָרעפּאשניקעס האָט געדארט אַזעק
לייגן, ביזן ס'דערגרייכט געוואָרן אזא מעגלעכקייט, אז די סומציק
נאָקעטע האָליצעס זאָלן זיך קענען אווי זאָרגלאָז לייגן אפּ ווער-
רע שניי-וויסע בעסלעך באַם ברעג פון דאָרעמדיקן יאָם.
פונקט ווי די פּאסאזשירן אפּ א גרויסער שיפּ באַמערקן נים
די ארבעט פון דער שיפּ-מאַנשאַפּט, אזוי האָבן דיאָ סומציק
נאָקעטע האָליצעס נים באַמערקט די טאָגטעגלעכע אומזעהערלע-
כע ארבעט פון די סאַניטאַרן, וואַכטרויען, באַרעסערציקע שווע-
סטער און דאָקטוירים.

די פּאסאזשירן שלאָגן זיך איין די קאָיוסעט און זעען פריי-
לעכע כאלוימעס, איין דער צייט, ווען די הייצערט, די מאַשיניסטן,
די מאַטראָסן גיסן זיך אָפּ פון ווערסוועגן מיטן זיבעטן שווייס.
זעקס מאָל דורכטן מעסלעס קומען צו סליען צו יעדער שלאַסן
די פּלינקטיקע ניאַניעס און דערלאנגען זיי אפּ בלענד-ריינעס
געסעס ייִמלעך, קאָטלעטן, באַרשטשעס. און א סערטל, און א
גלאָז וויערמילך, און פּאָזימקעס, און האָניק. היינט הייסל גערט-
נערס, מילכיקערס, קוכערס און געזעס-וועשערנס דארטן עס האָ-
רעווען פון אינדערפרי ביזן אפּדערנאַכט, קעדיי די ניאַניע

קלאווא אָדער די ניאניע אנלאיא וואָל קענען ברענגען און דערלאזן
גען אס די טאצן אָס דעמאָ בארג מיט עסן עפעס א דארן איל
קאָענ!

ביזאס, און באס היילט פון טיבערקולאָז פאָדערט זיך פריער
סאר אלץ היינקעס. און וויפל ציכעלעכ, היילעכעכע, האנסעכער,
טרוסן אין סערומעטלעכ דארטן עס די אימנוצענע וועטערנס אין
די אימנוצענע וועטערנען האשט אין פרעסן, און ווידעראמאָ
וואשט, און ווידעראמאָל פרעסן - גאָר אָן א סאָפ.

היינט די סאניטארנז וויפּל טייל א סאָן מאכט זיי עס היינט,
ביז זיי טראָגן איבער אס די הענט סופציק מאן דאָס אין אין
איוואַיאטער, און דאָס אין אין קלאָועס, אין דאָס אין אין יאָד
געציימער, אין דאָס אין אין איבערבינד קאבינעס, אין דאָס אין
אס דענטגען, און דאָס אין אין פאלאסע ארענ.

היינט די זונדאונ יאפּוואנעס, אין דאָס אָפּטיט זיב, אין די
טערמאטעטערס!

היינט די וואריטשאטן, ווי מע מאכט פון זשעלאטינ אין פון
ניפס סוטליאין פאר אויסגעקרוסטע ווקוביינער און פאר צעקאד
ליטשעטע פיס?

היינט וויפּל ווונדן, וויפּל בלאַטערס, מאקעס אין געשווינד
דארטן עס די איבערבינדלעכע שוועסטער אויסוואשט, אויסווינקט
אין איבערבינדט סאָן אין סאָג!

היינט די לערערס! אין די אינסטרוקטערס! די סאנאטאָריע
סארמאָנט 12 פלעצער אוועלכע, ווי די וויניע, אין אלע ווערן זיי

באדינט פון וואַסערע פערציק פעדאד
גאָנז, וואָס לערנען מיט די כעזרע אי
פאָליטאוייע, אי וואָלאַניע, אי פּוילק,
אי אַמבוינדערט, אי סטאַליערט.

און כעזר די קינדער יאָלן זיך באס
ליינט ניט לאנגווייליק, קומען פארשיידענע
פארוויינערס, וואָס ליינען זיי ביכער.



יחאָס טפילן פאר ווי אא גיטערעס, מאנדאלינעס, פידלענ, וואָס
זינגען די רוישישע, גרוינישע, טאָטערושע, ארטענישע לידער.

— און איצט איז עס איז איינזענענדיג, אייני דעם הוועב
און די צייט ארבעט, האָט ס'אלעמאָן זיך געקענט און האָט זיך
אויפגעהערט צו פאַרענען — מע האָבעט זיך, מע אייסעקט זיך מיט
אינדן, און מיט ביליאָנענדיגן, פראַיען טיילע שטיק און פליאס
קען נאָך די בעראַנגע איבער די צייטעס.

— אָס דאָס איז ריכטיק — האָט פירישקא פאניא זיך אָן
געוואָרן. איך מייג פאַר, און פון מאַן ערוקן טאָג.

אין די האָס פאסענעס און לאַנגאָס גענומען ארויסזאָגן פאר
אום אידע געדאנקענ וועגן די לעצטע געשעענישן אין דער וועלט
קער.

זייער שמועס איז פאַרזעקומען אינעם איבערבינד־קאָנצעס,
ווי זינגען געלעגן באַנאנד אפן, סראַמוויי און זי האָבן גער
וואָס אפ זייער ריי צום דאָקטער דעמאָן יעמעלאַניטשע, וואָס
דער דאָקטער וועט מיט זי איצטער טאָג, דאָס האָט זי אינטער
רעסירט אַסווינציקסטן, וועגן זייער קרענק האָבן זי זיך גער
קלערט אפילע, און זינגען זי געווען פארטאָג אינעם באַהאַנדלענ
דעם נעכטיקן סקאנאַל. אפילע בייס דער דאָקטער האָט ארויס
גענימען פאניעס פויס פון דער שינקע, איז א פאקאנטער שאַר
פער ווייטעק האָט דעם פויס פוינעווייניק דורכגעשטאָכט, האָט
זיך פאניא נאָר א קרום געטאָג, ווי זי וואָלט זיך געמיסעט מיט
עפעס, און האָט אפ קיינ האָר זיך איבערגערוסן איר וואַניקע
רעדע, זיך ווייט פון פאניען איז אפן אָפּעראַציע־טיש געלעגן ענד
ווער מיט די צעוויקלעט ביינסן, ער האָט אייך געווארט אפ זינג
רין און האָט זיך בייסמיסע, און אַנגעכמורעטער, צוגעהערט צו
יעדער וואָרט.

— אָפּעראַמאָל בובא, און ווידעראַמאָל בובא. אָפּעראַמאָל איר
קאָ, און ווידעראַמאָל אילקא... — האָט זי געטינגעט. — איך מיר זיך
גען עס אויך פון די גיטערעס, מע דארף זאָגן אָפן.

אָט אזוי האָט זיך אָנגעהויבן די היסטאָרישע באַראַטונג פֿר
נעם רינגלעראַקטיוו. זי האָט זיך סאָרגעזעצט אין האַנע-ציימער
און זיך פֿאַרענוויקט לעבן דעם געשלימערטן בוים, שוין האַרט
פֿאַר דער שוויגערשאַף.

צום געשלימערטן בוים האָט מען צונויפגערוקט די בעטן פֿון
אלע צען רינגלער, און אין מעשעכ פֿון צוויי מיט א האַלבער שאַף
האַבן זיך צו די איבעריקע קינדער דערטראַגן דערטער, ווי:
„אונטערציעני“, „אַפּהאַקן די פֿליגל“, „מאַכן אַ סאַס“.

און פֿאַר נאָך דער שוויגערשאַף האָבן די רינגלער פֿאַרעסנט-
לעכט דעם פֿראַטאַקאַל פֿון דער באַראַטונג:

דעם פֿראַטאַקאַל האָט אָנגעשריבן סאַלאַמאָן אליינ, ווי ס'סירט
זיך באַ דערפֿאַקסענע:

באַשטימט:

געהערט:

1. וועגן ליקוידירג אין דער ווינקער דעם דורכרייס.
2. וועגן בובעס און איל-קאָס כוּליגאַנערין.
1. פֿאַרדערן צו וואַרטן די כאַפּעלקעס, און היינט נאָך ביוזן אָונטברויט זאָלן אלע כאַפּעלקעס איבערגעגעבן ווערן די רינגלער.
2. די שולדיקע אין וואַרטן אָדער אין באַהאַלטן באַ זיך די כאַפּעלקעס וועלן אַרויסגעשטעלט ווערן אַסן שוואַרצן טאַחל.
3. אַרויסרוסן אַס אַ סאַצ-פֿאַרמעסטונג די כּעווע פֿון דעם פֿי-יאַמישן פֿלאַז אַס בעסער לינג אין די בעסלעכ, אַס בעסער עסן און אַ בעסערער שוויגערשאַף.
4. זיך דערקלערן פֿאַר שלאַג-לער אַסן עסן און אַז דער שוויגער-

שאָן. זייסן עסן גיט קאָמאָנדיע-
 חען און גיט באַלענדיגען; אַם
 דער שוויגערשאָ זיך גיט שווערען
 און גיט דריגען מיט די פיס.
 5. מערדן אילקאָען א צוויי-
 וואָכיקן ברוקאָס פאר זיין כול-
 גאנישן אויסר.
 6. בובען איבערלאָזן אין אר-
 וואָליאָטער ביזן ערשטן ממ.

צום פראָטאָקאָל אין נאָך צוגעגעבן געוואָרן אזא מי-
 אופרום:

כעוורע! אין אנדערע קאָרפוס: זינען די יאסן קלענערע און
 די דיסציפלין אין בא זי א בעסערע, חי בא אונדז. מיר דארפן
 זיך אונטערזייען, כעוורע, דערפאר וואָס מיר זינען אסאך אָפגע-
 שטאנען. איצט גייט בא אונדז די בוינגן איבערן גאנצן לאנד. זאָס
 לאנד אונדזערס פאָדערט דיסציפלינירטע און קחאליטיזירטע
 מענטשן — און אזעלכע ברוואָסיאָרן, חי מיר זינען, דארפן עס
 גיט האָבן.

אַס. אַס האָט זיך ערשט אָנגעהויבן א האַלעבוורדע! דעם פאָר-
 זיצערס גלעקל האָט שוין דאָס געהאט צו זינגען און צו זאָגן.
 מער פון אלץ זינען די כעוורע אומגעדרודערט געוואָרן פונעם האַרבן
 דעקערעס וועגן די כאַפּעלקעס.

— די כאַפּעלקע דינס דאָך מיר אַנשטאָט פיס! — האָט זיך
 א צעבייזערטער געטענעט. — גוט אין דעם גייענדיקן. ס'איז ער
 דאָ, ס'איז ער דאָרט... א לויט געסאָן און גענומען; און דו ליג
 דאָ, חי מיט צוועקעס צוגעשלאָגן. און וועמען שאַט עס, טאָמער
 סארטשעפעט מען עפעס א בלימל פון א קלומבע, צי א שמאט-
 קעלע, צי א פורעלע...

סאָלאָמאָן אין אויף אונטערגעשוורונגען:

-- אכ, א בלימעלע! אכ, א פידעלע! מיסט, כאסט א מייוונ.
סארא מינ אומטולדיקייט! זאגט-זשע מיר נאך אקארשט, ווי איז
אהינגעקומען דער דראָט, וואָס די ארבעטער האָבן צונויסגעלייגט
לעם דעם געשלייערטן בויב? ווי האָבן געזען פארויבט דעם טענס
אויב האָבן אבידערגעלייגט דעם דראָט אָט דאָ לעם בויב. ווי קלערט
זיכ: דאָ איז א זיכער אָרט, די כעווערע זינען אלע הייגנדיקע, ווי
אויב קענען ווי דערלאנגען? געקומען אינדערפארן, א גוט מאָרגן
איינ, ווי איז אינדער דראָט? איז סונעם דראָט-איז א זלע קיין
סימעה ניט געבליבן, די כאפעליקעס האָבן עס צעשלעפט. אי דעם
דראָט, אי די מוטערקעס, אי די הינגען.

בא זינקען זינען אויב דער האַרדן מיט דער פלייצע רויט געוואָרן.
וואָס הייסט עס! האָט אויסגעשרינגן עפעס א ניינקע
סונ דער קאַלאַניע ווילדע. אָט נעכטן האָט מיכ די נואניע קלאווא
געטראָגן איז וואנע ארענג, פלוצים טוט זי עמעצער א שינד איר
בער די סימ. אז זי טוט דיר ניט א טאנצ מיט א געשריי: איי,
איי, איי! -- אונגלייב מיטן קאפ איז א סטויפ. נאָכ א האָרעלע ווארפט
זי מיכ אראָפ אפ דער ערד, אפ די שטיינער. מיר טוען א קוק:
ערשט-ס'איז א כאפעלקע, איז צום שפיץ איז צוגעבונדן א גע-
פייגערטע יאשטשערקע.

-- אויב! אויב! מיר דארפן ניט קיין כאפעלקעס! -- האָבן די
הינגלער האסטיק אויסגעשרינגן אונ יעדערער האָט ארויסגעשלעפט
סונ אונטערן מאטראצ זיין כאפעלקע אונ ער האָט זי כייס אונ עקל
אַפגעשליידערט סונ זיכ. אינגיכט איז דאָס גאנצע פלאצ געוואָרן
ראב סונ די פארשיידנפארביקע סעדעמער. ניגא אונ די איבעריקע
גייענדיקע האָבן קאמ באוויזן זיי אויסקלייבן סונ דער ערד. אייניקע
האָבן, געוויינסלעכ, געפרוּחט פארשטעקן זייערע כאפעלקעס וואָס זיי-
סער, אָבער אוועלכע איז געווען א פינס, זעקס, -- אונ מע האָט זיי
גלייב ארויסגעפירט אפ דער ליכטיקער שיין. מע האָט אָנגעשטאַפּט
דיאָ סעדעמער א גרויס שאכטל. וואָס א פויל קען נאָך אויס-

ריידן, האָס זיך דאָ אַם די סעדע־שפיצן געטאָן: מיטערקעס,
שנעקן, שטינדלעך, קאראמעלקעס, בלימען סאַלראַטיקלעך.
די סעדע־מער זינען מערסטנס ייל געווען שטארקע. די כעחורע
האַבן זיי ארויסבאַקומען פון די ענגלישע שטרן, האָס מיט זיי איז
ציגעפּעסטיקט דער פארוסינענער סענעס.

פּלוצים האָס זיך דערהערט אילקאָס אָרעמאַניש קעלעכל:
— גאָלדעלעך מינע! האָס טוט זיך עס דאָ מיט אַיך? וויר
אזוי וועל איך גאָר קענען לעבן אָן אַ כאַפּעלקע?
אונטערן מאַכראַצ האָס מען באַ אים קאַנטיסירט אַ גאַנצן
הויפּט מיט כאַפּעלקעס. אַם איינער איז אפּילע געווען אַ קרימיניק
געווייכט, וואָס לויט זיי די כעחורע באַשטעטיקן, האָס ער עס צו
געשלעפּט סתּו, דער שפּיטאַל־אפּטיק.

— אָבער ווער איז עס? טוט נאָר אַ קוק? טוט אַ קוק?
לעמ סאַמע עק פּלאַצ איז צעקראַכטן שוועריגוסיק געלאָאָן אַ
דיקע פּרוי—ניט איז קיין ווירטער קאַסינקע, נאָר איז אַ הויט מיט
אַ פּעזער.

איז האַנט איז באַ איר געווען אַ מעשן שטימל, וווּ ס׳זענען
אַ פּאַפּי.

דער פּאַפּי האָס אויך עפעס אויסגעשרינגן איינס און דאָס
זעלבע אַם דײַטש. זיי האָס צו אים געשאַקעט, ער זאָל אַנטשחיינג
ווערן, אָבער ער האָס ניט געפּאָלגט, און פּונקט איז דער רעגע,
ווען זיי איז שוין געווען לעמ געשלייערטן בוים, האָס ער איר
פּריילעך און הילכיק געוואָנט אַם רוסיש: „באַלדאָ“.

— ס׳דאַך אונדזער פּראַנצעחנאַ! — האָבן זיי כעחורע
אויסגערופּן.

און ווירקלעך, דאָס איז טאַקע געווען פּהיי פּראַנצעחנאַ, וואָס
האָס אַם שטענדיק פּאַרלאָזן די זוינקע. לויט דער פּאַרערונג פּונעם
רינגלע־אַקטיוו, האָס מען זיי דורכגעטריבן פּונד דער סאַנאַטאָריע
פאַר איר פּאַרשלאָפּנקייט און פּולער ניט־ציגעפּאַסטקייט צו דער
אַרבעט.

— אינ דער סאָפּונג אירער איז דאָך טאקע אסדערעמעטן
א פראָסעסער! — האָט זייקא א ווונק געגעבן צו ציבעלען. — ער
דעקט זי אפ אלע שפראכנ.
ציבעלע האָט זיך צעלאכט. דאָס האָט באַסטימט, אי זי
האָט זיך צוריק איבערגעבעטן.

5. שלאָגלעך

אַבער יאָס איז עס? א מאַריק? א וואַרשטאָט? א זאַיאַר?
מע זענט, מע קלעפט, מע שניידט, מע הובלעמעט, מע מאַכט,
מע עקבערט, מע גייט.
מע האָט אַנגעהויבן צוטיינגלאַפירן, מע מאַכט פונ זיי דרומ
עקיקע שריאפעס, מע פיצט זיי ארום מיט סטענגעס, מיט פעדערן,
מיט שטערנס מיט גאלדענע, מיט זילבערנע, אינ אן און מע ציט זיי אָן
צו זיך אפ די קיילעכדיקע קעפּ, דערפירט מען זיך אויסגעפוצט,
אויסערגעזויגלעכ, ניי.
דאָס זינגען די קליינע אויז. סאכאקע זיבן אינ צוזאנציק מאַן
אַטאָ געבעטן זיי זיך פאר די שערלעכ, אונ פונ אינטער זייערע הענט
שיטן זיך, ווי פארשמוגסארביקע לאַקשן, שמאַלע פאסיקלעכ פאר
פיר.
אַט דינאָ לאַקשן גיט מען איבער צו די איבעריקע בעטן.
דאָרטן ווערן זיי מיט דער הילף פונ פאפ פארוואנדלט אינ רינגען —
רויסע, גרינע, גאלדענע און ברויע.
די רינגען פליען וויסער, זיי אפ א קאַנזייער, צו דער העצ-
טער שירע בעטלעכ, אונ דאָרטן ווערן זיי פארוואנדלט אינ א לאנד-
גער קיט.
— דאָס איז צום ערשטן מאל! — זאָגן די קליינע.
צווישן די בעטן גייט ארום מיט זיין שטענדיקן שעמאַדאנדל
אדאט אדאמיטש, א שווינגדיקער לעט, דער אינסטרומענט אפ
האַנט-אַרבעט.



אז פאָנעם איז באַ אים אױסגעבאָסן באַהינדערונג. אָן
קאָסאַרעס: כאַקע, האָס טוט זיך עס היינט מיט די כּעזערע?
פאַרהאַס זינען זיי אלע אַזעלכע סתּערע? מע מיטטיקט נישט מיט
קײן אָפּטאל, מע שפּרײַט נישט קײן פּאַפּ. גלײַכ לויט דער ערשטער
קאָמאַנדע כאַפּ: זיי אַרױס פּונ זיך די פּרעכטיקע שליאַפּעס אונ זיבן
זיי אױבער צו די רינגלער. די רינגלער זיבן זיי אױבער צו די זייער
דיקע, אונ די גייענדיקע טראַגן זיי פּאַרוויכטיק אונ אַזילע סתּערע
לעב צו דער גלעזערנער שאַפּע.

(בא אַראַם אַדאַמיטשן איז פּאַלאַטע-שטייט א ספּעציעלע שאַפּע
אזא א גלעזערנע, אונ אהינ לייגט מען ציינויט אלץ, האָס צום
ערשטן מײַן.)

כאָמער אַרגעסט עמעצער פּונ די קליינע אונ טוט א קזיכשע
פאַר פּרײַד, אָדער ער לאָזט אײַנ דאָס שערל, אָדער ער טוט א
קנאַק מיטן פּושקעלע פּאַפּ, טוען אלע צו אים א קוק מיט א סאָר-
זורם אונ מיט שרעק אונ כּע מאַכט צו אים מיט די הענט, אײַ-
מע שאַקעט, - אונ ער חערט רויט, אונ לויט זײַן פּאָנעם איז קענע
טיק, אז ער טילט זיך זיי א גרויסער פאַרבוּעכער.

אונ די עלטערע? האָס טוט זיך עס היינט מיט זיי? אַדאַם
אַדאַמיטש קוקט אונ גלייבט נישט זײַנע אײַגענע אויגן. זיי האָבן אלע
אס זיך אַרומגעוואָרפּן אזא גרויסע אַרבעט אונ האָבן זיי קאָלעק-
טיון אױסגעפּילט פאַר געצײלעטע עטלעכע טעג.

אַדאַם אַדאַמיטשעס שאַפּע איז שוין אָנגעפּאַקעטעט בײַן אַרום
מיט דאַמפּערס, מיט אױספּעלעכ, מיט מײַעלעכ, מיט טראַקטערס,
מיט פּראַכט-אַדוואַטאַמאָבילן, מיט העלפּאַנסן, זשיראַפּעס, געמאַכטע
פּונ באַבולע אונ פּונ פּאַפּיר פאַר די כּעזערע פּונ פענסאַפּייער
יאַטלעס.

אױסערדעם לייגט שײַן דאָרט די פּלאַקאַטן, האָס זעלנ דעם
ערשטן מײַ הענענע אס ספּעציעלע סאָולדען אױבער די בעטלעכ.
פּעריאָזשען איז באַזונדערס סתּער יענער, אס העלכט סײַז
אָנגעשריבן:

**מ'ט מוט פארויס,
אין קאמפ, אין שטרובן,
עס גייט איליטשן
א פארבייט!**

דערפאר, וואָס די אויסזעס פאר דעם פלאקאט האָט ער
אויסגעשניטן, איז אָנגעקעפט האָט ער זיי צוזאמען מיט
וויקענ.

וויסער ליגט אין שאפע וויקעס שלאנגען איז דער ברויטינג,
וואָס ציבעלע האָט אָנגעמאַלט.

די כעזרע פילן זיך ווי פארשערער, איז יעדער רעגט קוקן
זיי זיך ווידער איבער צווישן זיך.

זיי זענען שטארק פארכאפט מיט דער שיאכט - מיטן סאָצ-
געזעס מיט די בייאטיקע.

אז מע האָט מישע דאָנצאָנג צוגעשריבן ריזניג, איז ער האָט,
זיי ספירט זיך בא די אָנמאנגער, זיך גענומען קרוימען, האָבן זינע
שכיינים צו אים גענומען צישען:

... דאָס געזענקסטו אויז, אז דו ביסט א שלאָלער?
אויז ער האָט גלייך די רעגע אראָפגעשלונגען זיין לעפל ריז-
ניל מיט אזא גרמסקסט, זיי דאָס וואָלט געווען דער געשמאק-
סטער געטראנק.

אויז אז איינמאָל איז סעריאָזשען איז דער ציט מיט שוויג
סאָ באפאלן א שליכערצ, האָבן אלע געקוקט אפ אים מיט האט,
זיי אפ א שעדיקער.

אויזיסט איז געווען זיין פארענסטערן זיך:
-- כאחירים -- איק! -- ס'איז אומגערינג...

אָבער מע וואָס אים האַרב אָפגעענטפערט:
— אָבער אס דער ברייאַטיקער שלוקערצם בענ ניט...
אייגנטלעך, זינענ די ברייאַטיקע באשעפערלעך אָפגעשטאנענ
פונ די זוניקע.

צווישנ די ברייאַטיקע זינענ נאָך געווען מוירעדיקע פאלע-
גירעניקעס, דאָס הייסט אזעלכע צעקראַכענע אונ היילנלאָזע מיאמ-
היעס, וואָס קענענ זיך ניט באַפאָרענ, זיי עס דארפ צו זינ, מיט זייער
עסנ. ביו סע חערט בא זיי לידיק דער טעלער, קענ מענ לעב זיי
צענ כּאָל אנטלאָסן חערנ. ניט געקוקס אס די דערמאנונגענ פונ די
כאזיריט, פלעגנ די ברייאַטיקע מאלעגירעניקעס הארציענ דעם
חארמעס אס איבעריקע 10—12 מינוט.

אָס דאָס האָט צוגעגעבנ די זוניקע א געפיל פונ זעלבסטצור-
פרידנקייט אונ שטאַלצ. די ברייאַטיקע, חידער, זעענדיק, און זיי
וועלנ בעסירעש פארשפילנ, פלעגנ שטארק ארומשטענענ מיט די
מאלעגירעניקעס, זיי וואָלנ זיך אומבאדינגט אונטערציענ.

די ראַצוים די מאלעגירעניקעס האָבנ זיך ניט אינטערעגעבנ.
דאנ האָט מענ בא די ברייאַטיקע אריסגעהאנוענ און אינסאצור
אָנטפלאקאט, וואָס זייער א צעניאָריקער דיכטער האָט פארפאסט:

מאלעגירע, כליעפסטע שנעלער,
נעם שוין לידיק אויס דעם טעלער,
גיכער, קריכער, קיך דעם ביסנ —
א בורזשוניק לאָזט דיר גריסנ!

דאָס האָט, פארשטייט זיך, געוויקט, און דאָס מאלעגירעניש
איז געפאלנ אס 48 פראָצענט.

אָבער ס'שוין ס'יחי שפעט, וואָרעם איז דער זוניקער האָט
בענ עס ליקוידירט מיט א גאנצער דעקאדע פריער.
די זוניקע זינענ געגאנוענ פאָרויס אויך אינעם לינג אס די
געלעגערט. אס דער ברייאַטיקער האָבנ די דאָקטויריט ניט אומ-
געהערט צו טינענ:

— נחמ, איר האלט נאך וועט
טונ די זיניקע!

אָבער דאָס זינען די זינער
געזען אונזעהאלטן אינ זייער
סרמיר. חמל זיי האָבן געוויסט,
אז זאל זיך נאָר סארוועלן ברענען
אָרער אילקאָען ארויסחארטן עפעס
א שפיצל, חעט זייער גאנצער
זיג אוועקגיין מיטן חיינס.



אָבער אילקאָ, אז ער איז
געבליבן אָן דער כאפעלקע, איז ער אינגאנצן ציגעשטילט
געוואָרן.

ס'האָט זיך אים סארוואָלט מאכט זיך שלאָס, סאָמער וועט מען
אים אָפשיקן אינ איוואָליאָסער צו זיין טייערן בובענ, אונ צוליב
דעם האָט ער זיך געלאָזט אס א שחינדל: ער האָט שטילינקער
היים געגעבן א שטופ דעם טערמאָמעטער אינ א ווידיקער סשאַסקע
טיי. דער קוועקזילבער איז אינ טערמאָמעטער אונטערגעשפרינגען
ביזקעלע דעם העכסטן גראדוס, אונ די ניאניע האָט פאר דער
שרעק באשטימט, אז די מינוט שטארבט ער, וואָרעם מיט אועלכע
גרויסע גראדוסן קען קיין מענטש ניש לעבן בלייבן.

אָבער ווי דער דאָקטער האָט אים נאָר א סאפ געכאָן דעם
דויטעק, האָט ער שוין אפן אָרט אים געכאָסט בא זיין שיינדל:
— אכ, דו, צימערניג טערקישער...

נאָך אזא סיסע איז שוין אילקאָ נאָר געוואָרן כאָטש זייג
אים צו צו א מאַקע.

איינמאָל אינאָונט, אינ א טאָג צוויי ארום, האָט ער געפרוּווט
איבערוינגען זיין פאָטאָרורע, האָבן אלע אויסגעדריקט אזא
הייסן פראָטעסט, אז ער איז סאָמענטאל געוואָרן ניש קיין היגער
אונ האָט זיך א גליטש געטאָן אונטער דער קאָלדרע, ווי אינ א
נאָרע ארמין.

6. עמערס

און בובא?

די גאנצע צייט, האָט די יאסן האָבן גענימט, געדרימט, געוועגט,
 געהויבלעזעט, געקלעפט, געשטריקט און געעקבערט, ס'לעג בובא
 קיגן אהער מיט שלעסערליקע אויגן דורכ דער אָפענער טיר מינעס
 אויףיאטער און לאנגהעליק געגעצט אפן טוילן מייל.
 קיגן זאך איז צו אים גיט צוגעשטאנען. ער ס'לעג נאָר אַיסלעבן
 בעשאסן עסן, אלץ, וואָס מע האָט אים געבראכט. ס'לעג ער די
 רענע אראָפּשלינגען גיט צעקלעבערדיגס — איז טייערע פּאָדערנאָ
 נאָס!

מע דערלאנגט אים א פּויע פּאַרציע איז ער ריכטיג זי אים
 נאָס פּלונקער, ווי די ערשטע.

צו אַלדעס איבעריקט איז ער געווען גלעכגילטיק. אפילע דאָס
 ייִגע ציבעלע האָט אויסגעקלעפט פּויע ליים א בירושוי אינעם אויס
 דען פּויע א פעטער כאַזערניגע, וואָס זיצט ריכטיג אפּ א האַרמאָס.
 איז די גאנצע זיניקע האָט זיך געהאלטן בא די זיסט פּאר גער
 רעכטער, וועל דער בירושוי איז בא אים ארויס זיער ענלעך אפּ
 אים, אפּ ציבעלען אליין, אפילע דאָס האָט בובא גאַרניט א קוק
 געטאָן אפילע איז דערנאָך זיסט.

איינשטעלעך, האָבן די כעוורע גיט שטארק געקוקט איז גיבעט
 זיסט אייך.



זיי זינען געווען שטארק
 אריינגעטאָן איז דער ארבעט. אדאם
 אראמיסט האָט געבראכט אהער
 פינעם האַרשטאט קליינע עמער,
 וואָס מע האָט דאָ געמאכט ספּעץ
 ציעל פּארן קאַהוידט וועגן. איז
 געוואָנט האָט ער, אדאם אדאָ
 מיטש, און מע דארף זיי אויס
 סאָבן איז גרינגער פּארבן.

עסער זינען געווען בא א
 מיט, און די פארב איז געווען מיט
 קיין פאָשעטע, נאָר עסאלענע.
 פארבנע עסערס איז א גרויס
 פארנעניגונג. איר נעסט איז האנט
 א פארזשאוערטע עסער, א מיסען,
 א צערהאפעטן, מיט פלעקען איר
 גיט אים דורכ מיט א גרינער



בארשט, און ס'ווערט אס אים א מעכטיגע צו קוקן דער עסער
 ווערט זינג, שיינ איז אויסגעפוצט, די גמענדיקע נעמען אים דאן
 בא דיר צו און מע הענגט אים אים אס א לאנג שטעקע באד
 נאנד מיט נאָס אועלכע עסער, איז זיי גלאנצן אלע אנקעגן דער
 זון און זינג זיכ אינטערנ זינגט, אויחווי לעבעדיקע, איז א היינט
 גיט פון זיי א כנעסדיקער.

וועגן דו שטעלטט מיר דאָ אנדער אפילע דרין טינגט עסער,
 וואָלט אים זיי געפארבט און געפארבט נאָר אָן אן אפּהערן.
 האָט סעריאָזשא געקלערט איז בייסמיסע מיט גרויס מיישעק נעסטיג
 קעגן די ברייטע בארשט איז דער גערוכטער געטמאט שטענדיג
 קער פארב.

אָבער וואָס טוט זיכ עס מיט זיבען? אויחווי ער וואָלט זיכ
 פלוזים אומגעוואכט. ער קוקט אויף זשעדנע צו די גרינע עסער,
 דעם האלדו דעם געוונטן אויסגעצויגן, איז ער שמעקט זיכ אפּן,
 זיי א שפיררהינט, אינעם זשוויצערדיקע פון דער עסאלענער פארב.
 די ליפן שאַקלען זיכ בא אים איז שעפטשען ארויס עפעס א
 וואָרט, ביז ער האָט ענדלעכ הויכ איז צעצויגן אויסגעשרינג אס
 אוקראיניש:

— ציבארקא!

— וואָס ווילסטו? — האָט זיכ די ניאנקע אנלאיא צי אים א

וואָרט געטאָגן:

— ציבארקא! ציבארקא!

אנלא האָס נישט סארשטאנען, נאָר אס יערן פאל אין זי
 אינקאעס געהאָרן:
 — מי דערהענסטו זיכ רינדג אועלכע ווערטער? שטיי זאָל
 זיין, אַניס...
 אין זי איז אנטלאָפן געהאָרן, הייל איר האָס זיכ אייסגעוויזן,
 אן ציבארקאָ אין א זידל-האַנט.
 ביבא אין אס א רעגע אנשטייגן געהאָרן, אָבער דערנאָך האָס
 ער הייטער גענומען רעזענ:
 — ציבארקאָ-אָ!
 סעריאָזשא האָס זיכ אויך אַנגעכאפט פארן קאַפּ. סארזאלן די
 זינקע מיט די ביינער! א ביוז-ביוזיענ! בובא וועט באלד עפעס
 אָפטיג א שרעקלעכע זאכ, אונ פונעם גאנצן סארזעס וועט בלייבן
 אש אונ פאַרעכ.
 זיבא האָס אים שטייל אסן אייער דערקלערט:
 — בא אונדו אין איקראניע אין, ציבארקאָ אן עמער!
 דערזייל האָס עמעצער אויסגעשרינג:
 — אן עמער, אן עמער... ער בעט, מע זאָל אים געבן אן עמער.
 אין געהאָרן א גערודער:
 — גיט אים נישט... ער וועט צעברעכנ... ער וועט צעטראשטשענ...
 אָבער אדאם אדאמיטש האָס זיכ אָן ערופטן מיט זיין פעסטער
 סטייב:
 — נינא, נעם אן עמער אונ דערלאנג אים.
 נינא האָס זיכ צעשאַכעט מיט איר הילצערנער קוליע:
 — וואָס רעדט איר, וואָס? וואָס רעדט איר, וואָס? בעשומיפן
 גיט! ער'ס א בייס טינג!
 אדאם אדאמיטש האָס לאנגזאם צעעפנט זיין טשעמאָדאנדל,
 האָס ארויסגענומען פון דאָס א פושקעלע עכאלענע פארב, דערנאָך
 האָס ער אופגעהויבן פון דער ערד א גיט קיינ געזארבטן עמער
 אונ אין וויק איזעק צום אינאָליאטער. אלע האָבן אים אָנגעקיקט,
 און געזאָגט:

זיי א דרימסען דרעסירער, האָס גייט גלייב צום סינגער אינ
שטיג אריין.

בובא האָס א כאפ געסאָגן דעם עמער, אונ דעסזעלבן אויגן-
בליק, פונקט זיי ער וואָלט בוירע האָבן פארשפעטיקן, האָס ער
א שטעק געסאָגן דאָס פענדול איז דער עמאלענער פארב אונ ער
האָס, שפריצנדיק, געזעבן א שמיר דעם עמער. אונ אז ער האָס
דערזען אפן עמער א פאס, אזא גרינעם, אזא שמעקנדיקן-האָס
ער זיך צעלאכט, אָדער ריכטיקער געזאָגט — זיך צעהירושעט...
אונ זיך די רענע ארומגעקוקט מיט דערשרעק — סאָמער וועט
מען נאָך בא אים צונעמען צוריק אָס דעמאָ פארגעניגן. אָבער
ווען ער האָס דערזען, אז קיינער נעמט עס בא אים גיט אָפ.
האָס ער מיט דערזעלבער גיכקייט ווידער א טונק געסאָגן דאָס
פענדול, אונ ער האָס ווייטער א שיר געסאָגן מיטן גרינעם איבערן
פארושאזערטן, אונ ער האָס זיך ווייטער צעהירושעט פאר טינען.
אונ — שויג ווידער אריינגעטונקען דאָס פענדול.

— שפריצ גיט אזוי! מע דארפ גיט שפריצן! רויקער! געלא-
סענער!

נאָר בובא האָס גאָרניט געהערט, אונ די אויגן זינען בא
אים געווען שיקערע.

אלע האָבן אים אומרויק נאָכגעקוקט: אָס בארד כאפט ער זיין
פרשקע גרינע פארב איז טוט א ליאפע אדאם אדאמיטשן איז
דער באָרד אריין. אָבער גיין, בובא האָס נאָך אלץ פרימדיק גע-
הירושעט אונ געקליבן נאכעס פונ-דער ארבעט. פאמעלעכט, פא-
מעלעכט, ווען ער איז געוואָרן זיכער, אז קיינער וועט בא אים
גאָרניט גיט צונעמען, האָס ער זיך גענומען פאָרען אסאך ריינער.
ער האָס זיך שויג גיט געכאפט אונ האָס גיט געשפריצט. ער
האָס צוגעלייגט אלע קויכעס, אז דאָס פענדול זאָל גיין גלייב
אונ זאָל גיט איבערלאָזן קיין פליכט.

אדאם אדאמיטשן איז עס זייער געפעלן געוואָרן. ער האָס
געשאַקלט מיטן קאָפ אונ האָס איבערגעכאזערט:



— סאק-סאק-סאק-סאק.
 סאק דערנאָ טעזע צו סאק
 סאקענ-האַבנ אים די כעזרע
 געריטן קוילנווארסער.
 און בובא, הי ער האָט נאָר
 סארענדיקט דעם עמער, האָט גר
 אויסגעשרינגן:
 — נאָכ!



האָט מען אים געגעבן א
 ציילטן עמער. איז בובא האָט מיט
 דערזעלבער אנטציקינג אים גע-
 מארסט, און אדאם אדאמיטש האָט
 ווידער געטאקטאקעט איבער אים.
 די כעזרע האָבן געקוקט אפ אים און זיך געקענט אָפ-
 בידעשן: בובא ארבעט! בובא האַכט! אָבער אדאם אדאמיטש
 האָט זיך גאַרניט געהונדערט, פונקט ווי בובא וואָלט פון ארבייט
 אָן געזען אזעלכער. און אפ סאָרגן פונקט ווי סוואָרט קיין זאך
 ניט געשען, האָט ער אים ווידער געגעבן א גרויסע ארבעט: אים
 קרעפן א טראנספאראנט פאר די שעפירטע קאַלדורטישע קינדער
 פון באבולע את פון קאַלירט פאפיר.

7. בובעס יעסורים

איז דעמיאָ טאָג איז פאַרגעקומען א גרויסע געשעעניש. די
 טומע וואריא איז געקומען פון שפיטאָל. א געלע און אויסגעווארעט,
 נאָר א פרייזעכע. די האנט איז בא איר געווען פארבאנדאזשע
 וועט און איז געהאנגען אין א וויסער פאטשילע. די כעזרע
 האָבן אלע אין אים קאַל צו איר אויסגעשרינגן מיליטערויש:

— זוראח!

— סטחי!

— טיע'!

דער טיע' האָט באַ זיי אָפּגעקלונגען זייער הילכיק אינ קלאַר.
אינ סאנאטאָריע האָט מען עס געהאלטן סאַר אַ באַזונדער קונצ—
וואָס הילכיקער איינצושרייען דעם טיע'.

די בימע האַרואַ האָט זיך האַסטיק צו זיי אַ האָרפּ געטאָגן:
— ענדלעך, בינ איך שוין מיט אַיך, מינע טייערע נאַקעסע
האַיצעס.

אינ און זיי האָבן זיך שוין אינ אַ גענויער מאָס אָנגעבאָרימט
סאַר איך מיט זייערע פּראַקטישע פּאַפּירענע היטלען (זיי האָט זיי
געהאַטן אָנטיגן אַט די היטלען), אינ און זיי האָבן אויסגעלייגט
סאַר איך אַיך איינצוהעסן, וואָס האָבן זיך אָנגעזאַמלט אינ דער
גיינענדיקער שאַפּע. אינ זיי האָבן איך באַהינגן ציבעלעס כאַזערניגע,
אינ האָבן איך דערצוהילט הענגן דעם פּאַפּיר, וועגן די כאַפּעלעס,
וועגן דעם געהאַבט, האָט זיי אַ פרעג געטאָגן:

— אָבער זיי אינ ביבא?

האַבן אַיך אינ איינ קאָל גענומען גראַדער, וואָס סאַר אַ
ווינדער ס'פּירט ביבעט געשען. אינ זיי שוין געזייען נאָך מער
ציפּהירט:

— יעס איך שוין וואָס האָבן איך אַיך געזאָגט?...

אינ זיי אינ איינעקעלאָגן ציי אים אינ אינאָליאָסער קלעבן
נאַכט פּיר זיינ פּירט.

אָבער פּירצוב האָט זיי אַ פּליעסקע געטאָגן מיט די הענט אינ
האַט אַ געטריי געטאָגן, הייל אַט דערנאָך מוסטער פּיר פּירט אינ
סאַרצאָגן געלעגן באַ זיך אינ בעס מיט זיינ געוויינלעך שילד
פּירדיקער אינ בייזער פּירע. ער האָט געקנייטשט און געפּיצט
אַט שטיקלעך דאָס פּאַפּיר, וואָס בע האָט אים געגעבן צום קלעפּן,
פּירט זיי האָט פּאַפּיר וואָלט זיך אַנקעגן אים מיט עפעס סאַר
שילדיקט, אינ ער האָט עס סאַר דערנאָך שולד באַשטראַכט. די
סאַרביקע פּיצלעך פּאַפּיר האָבן זיך גערדייט אפּן צוגוויינט, פּירט
זיי די באַבעלעך. אינ האָבן זיך היכערדיק געטראָגן צום פּלאַץ.

האָס איז אלץ, האָס איז איבערגעבליבן טונ זיין טראַנספּאָראַנט.
כאַסש אלע האָבן געזען, מיט האָס פאַר א פּרייד ער האָט
זיך אינווערסירי צוגעכאַפט צו דער אַרבעט.

ער האָט געהיירושעט פאַר נאַכעס ניט ערגער, זיי נעכטן.
ער האָט געאַרבעט מיט כּישיעק, זיך די גאַנצע צייט אפּילע
ניט אויסגעליקט — אונ פּלוצים זאָל ער אזוי אָן שום סיבעס
געמען און צעפּאַסערן זיין האַנט־אַרבעט, אזוי צעקנימטשן,
צעפּיצלען און שטיק־שטיקלעך. און איינשטלעך, איז די אַרבעט
אויך ניט געווען אזא סייכלדיקע. מע האָט פּאַשעט געדאַרפט אָן
קלעפּן און דער באַבולע גרויסע פּאַפּירענע אויסזעס, און סייזאָרן
זיך באַקומען די ווערטער:

— זאָל לעבן דער ערשטער סיי!

די אויסזעס זינגען שוין געווען פּאַרטיק, ווייל אנדערע כּעמערע
האָבן זיי שוין צוגעגרייט. סייזאָרן נאָך געבליבן אָנשמירן זיי מיט פּאַפּ
און אויסלייגן און דער באַבולע. זאָל ער פּלוצים אינמיטן דרוינגען
פּונ דער העלער הויט זיך צעקאַסן און זיי און כאַפּן אין שטעטערן
און רייסן מיט און מיין ווילדער רעצייכע.

— בובענקע! האָס טוטטע עס? ביבא!

די מיטע וואַריא איז צוגעלאָפּן צו אים:

— האָס גיט איר מיין נומערעס? — האָט ער זיך פּאַרצווייפּלט

צעשרייגן. — אָפּגעסמאלעט דעם קאַפּ און מע גיט נומערעס.

— האָס איז? האָס זאָגסטע?

ער האָט איבערגעכאַוערט נאָך ביזער.

— אָפּגעסמאלעט. און דערנאָך מיט די נומערעס!

— אונזלעכע נומערעס?

— חיי קום איך וויסן אונזלעכע? אז באַ מיר איז דער קאַפּ

און אָפּגעסמאלעטער.

— און אָפּגעסמאלעטער?

— יאָ, — האָט ער צערייצט אויסגעשרייגן, — אָס דער קאַפּ!

אַס דער נאַרישער... מיינער...

די זוניקע דאָבן זיך איז אײַן קאָל צעלאַכט אלע.
— זײַ זײַנען קלוגע. זײַ קחאָליען, אײַן אײַכ...
את ער האָט מיט אלע קריכעס זיך דערלאָנגט מיטן סײַטס
אײַן קאָל ארײַן, פונקט ווי ער האָלט אײַם גאָשטראָס פאר זײַן
ניט טױגן בײַ באַנעמען דיראַזיקע סײַנע, נומערעס.
די כּוּמפּע האַרײַא האָט לאַנגלאַנג מיט אײַם געהאַט צו טױג,
בײַן סײַהאַט זיך אײַר ענדלעך אײַנגעגעבן כאַפּן די כּוּמפּע סײַן זײַן
סאַרצוײַטלעך צערײַצטקײַט זײַ האָט זיך דערמאַנט, און נײַט געקײַט
דערײַס, האָט זײַ אײַן דאָ עלטער פײַן אלע זײַניקע (אײַם גײַט שײַן
דאָס זעכצנטע יאָר), אײַן ער נאָך אײַנגאַנג און אַנאַלעאַנעס.
נומערעס, וואָנט ער אַם די אײַטעלעס, אײַן דאָס, וואָס ער קען
ניט שײַן, נומערעס, האָט זיך אײַם געדאַכט, און סײַ אײַן אַ כאַרפּע
אײַן און אײַטעלעך.
ער האָט שטאַרק מעקאַנע געײַען, די האָט קענען די גײַע
מערעס.
אַם די אײַטעלעך כּעײַרע האָט ער דערמײַדער געקײַט, זײַ
אַם אײַן פּײַנטלעכען שײַנעט, מיט זײַענען מע פײַן אײַטעלעכאַן
קעסרײַ קעסען.
אַם זיך אײַטעלעך ער געקײַט, ווי אַם אַ פאַרמאַלענעס מענטשען,
וואָס וועט שײַן קענען בעשײַמיפּען נײַט שײַנגן צײַט דערנען
דערפאַר, וואָס נאָך אײַן די הײַנגערײַאָרן בעשאַס ער אײַן געײַען
אײַן סײַבויר, אײַן אײַרקוסקן, האָבן אײַם די דאָרטיקע פאַרײַטלעך
טע אונטערגעײַענען, בעשאַס ער אײַן געשײַאַפּען, די הײַן אפּן קאַפּ,
פײַן דאַן אײַן בײַ אײַם דער קאַפּ געײַאַרן פאַרמאַישט, ער אײַן
אײַן דעם אײַנגאַנג זיכער, אײַן דערפאַר האָט ער עס אײַצט געד
טױגן מיט אײַן באַײַדיקטער שײַב.
— אָפּגעסמאַלעט דעם קאַפּ, אײַן מע שײַפּט נומערעס
די כּוּמפּע האַרײַא האָט אײַם געײַמען אײַטעלעך, און אײַטעל
לערנען זיך שרײַבן אײַן לײַענען אײַן אַ שפּײַן, און הײַנטיקע יאָרן
קען זיך שײַן אפּילע אַ בלינדער אײַטעלעך לײַענען אײַן שרײַבן,

אז זי נעמט זיך אונטער אים אלץ איינלערנען טאך צווייטער
וואָס זיט.

ער האָט זי אויסגעהערט מילד און צוטרולעך. אָבער דער
נאָך האָט ער האַפנטונסלאָז אַ מאַכ געטאָן מיט דער האַנט:

— דער מאַרד איז נאָך מיר אַרומגעשלאָסן!

די שומע וואַריאָ האָט אים שטיל אָן אַ שטייכל אַ גלעס גע-
טאָן איבזרג אָפגעשלאָסן קאָפּ. און און אַדאָם אַראַמיטש איז
געקומען, האָט זי אים געבעטן, און ער זאָל פאַרנעבן בופען און
אַרבעט, וווּ סיניסאָ קיינ שום טומערעס.

— גוט! — האָט אַדאָם אַראַמיטש געזאָגט איז האָט אַ שטייפ
געטאָן די האַנט צו זיך איז שטעמאָדאָנל.

דריטער טייל
נייע געוויטערס און נייע פריידן

1. ערשטער טייל

ווי, וואס ס'האט זיך געטאן בא אדאם אדאמיטשט אין טשעך
סאָדאנדל: אי קאלירטע זימ, אי אלערליי גלעזערנע זאכן, און א
קליין טראקטערל געמאכט מיט שחעבל-קעסטעלעך מיט קלעצעלעך.
— אדאם אדאמיטש, עמסער געפינט זיך בא אים א זילבערן
פאפיר?

— אדאם אדאמיטש, טאָמער איז בא אים דאָ א זענעלע?
— אדאם אדאמיטש, איך פון גייטיק האָבן א פאָסטקארט
מיט א בילד!

אלץ, אלץ איז טאראג אין אדאם אדאמיטשעס חונדערבארן
טשעמאָדאנדל. עפעס אנומלטן קומט ער צו גיין אפן פלאץ, ליגט זיך
אויף אהעק זיין טשעמאָדאנדל אפ דער ערד. אז ס'האלגערט זיך פון
דאָרטן גיט ארייס אואַך געזונטער קראַב און ער לאָזט זיך אהעק
זייער באקלערט און פאָרויכטיק אומקריכן איבערן שטענעלע, איז
בייסמיסע שנאָרט ער אום מיט זינע ציינערדיקע זענעלעך.
און אדאם אדאמיטש זאָל עס כאָטש א קוק טאָג פונקט ווי גיט
צו אים האָט עס גאָר.

איז איינעכטן האָט ער צעפראלט זיין טשעמאָדאנדל אין
אריסגעשלעפט פון דאָרטן גיט אזא גרויסן קראָליק, אים אָנזען
נימען פאר די אויערן את אריסגעשלעפט. אזא פרכיגן!

— אדאם אדאמיטש, מע מען א גלעס געבן?
איך הינט, אז ס'איז שוין ענדלעך אָנגעקומען דער ערשטער
טייל, האָט זיך אדאם אדאמיטש גיט צעשיידט מיט זיין טשעך

מאָראַנדל. ער האָט אים געבראַכט און זייער סאָרויכטיק אדעקגע-
ריינט אפ דער עסטראדע, פונקט חי דאָרט וואָרט געלעגט עפעס א
א גרעזענעס.

שיין איז דער ערשטער מיט אפ דאָרעס!
דער הימל איז אוימי אומיסטט און געדיכט פארבלויט, קערד
די רייטע סאָנע און סלאג זאָלן העלישער גלאַנצן.
דאָס גאַנצע פלאַז איז חי פארשלונגען און פלאסען, אויפיר
הינגלען עס ארום סאָנע און פלאקאטן.
און חי א פלאם, חי א קרייטשיק פלעפּל, פראטערט לעס
יערנ בעפּל א רייט פּרעדיקט מענדעלע.
דער זיינט בלאָז פאנאדער די פּרילעכע סרייפּע און קנייט
טסט און ציפּט און היסט אפ פּיצלעך די בינטע פאפירענע קייט
איבער די קינדערשע קעפּל.

טאם — טארא — טאם — טאם! טאם — טארא — טאם — טאם

זעסט דאָ ערגעז נאָענט א פּינקל.

אַט דאָס זינען די גייענדיקע פונעם ביינאמיטטן קאַרפּיס גע-
קומען באַרויס זייערע באַזינער... די זינען זיי זינען געקומען
אפ קיליעס, הינקענדיקע, אָבער פונטער און פארשטעט, און זיי
האָבן זיך פּיליטעריש איינגעשטעלט לעם דער עסטראדע.

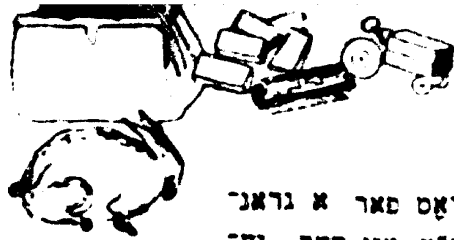
אין אפ דער עסטראדע זינען דאָ א דעמיאן יעמעליאניטש,
אין זאָיא לחאָזנא, אין די מיטע וואריא, אין אראם אראמיטש מיט
זיין שטענדיק שטעמאָראנדל (וואָס קער ער דאָרט האָבן אועלעכסטן).

און אלע זינען אויך עפעס אנדערע, ניט אוימי אלע טאָמיד.
און סיעזאָרנ שטיי, און ציבעלע, יאָ, יאָ, ציבעלע, א ציי-
געבונדענער צום בעס, האָט געגעבן עטלעכע הויכע קלינג מיטן
בלעקל און האָט דערקלערט די זיצונג פאר אָפּט.

— א וואָרט באַקומט סאָלאָמאָן.

אין סאָלאָמאָן לויט צו די דער עסטראדע. ער היבט אָ-
פּינג צו סאָכען מיט זיין פּיצל הענטעלע. ער פארהויקעט זיך
אזייע אפ קייט איינפאַל ניט און ער האלט אָפּ א בליציקע רעדע





זענען דעם, ווי גרויס ס'איז

דער יאָנטעך פֿון פּראָלע

טאָרשער ברידערלעכקייט, און וואָס פֿאַר אַ גראַפֿ

דיזעין ראַליע ער האָט אָפּגעשפּילט אין דער גע-

שיכטע פֿון די אַרבעטנדיקע, — און אלע אַפּלאָדירן סאָלאָמאָנען.

ס'ע פּרעסעסע אַזוי שטאַרק, אַז די הענט טוען אַזש ווי, און ס'ע

פּאַכעט אַזוי ענערגיש מיט די פענדלעך, אַז יעדער פענדל שווינדלט,

ווי פֿינג און צוואַנציק פענדלעך מיטאַמאָל.

דערנאָך דערלאנגט ציבעלע חתונה פֿון אונטערן בעס דאָס

לעפל און נעמט קלינגען, ווי אַ ספּעראַלעשער, און ס'ווערט שטיל,

אין די ביכע וואַריא וועט זיך אַזעק צום ראַיאַל, און אלע זינד

גען דעם. אינטערנאַציאָנאַל. עפּשער, ניט אַזוי קונציק, אָבער

זיט פֿאַרבענגט גאָר אַן אַ שיר.

— ... אַ פֿאַראַזיכט ני — קאַג — דאָ! — זאָגט

ארויס פֿונאַ איבערצייגט.

און אין דער צייט חתונה זיך אַס דער עסטראַדע

עפעס נייע מענטשן, זעקס אָדער זיבן מאַן — מיט

לאנגע פענעמער, אָפּגעוואַלטע אלע ביזן איינעם.

דאָס זינגען ענגלענדער פֿון קאנאָדע, טוריסטן, זיי זינגען גע-

קומען צו פֿאַרן צייט דאָרעסדיקן יאָר אונטערוואַרטן זיך זיי אָנקוקן

אַזעכטיגע קראַנקע.

בעשאַס זיי זינגען אַהער גענאנגען, האָבן זיי זיך, ווייזט אויס,

בעריכט אַס ווער אַ טרויעריקן בילד. דערפֿאַר, וואָס טוהט האָבן

זיי געשטעלט אויפֿן אַס אַ לעווע. און די פענעמער זינגען

בא זיי געווען איינגעטונקען אין אַנשטענדיקן

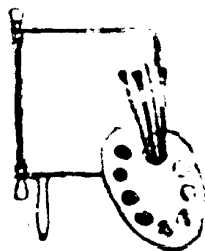
טרויער. אָבער גאָר איינזיכט טוען זיך בא זיי אַ היב

זיי ברעמען, און די איינג קלעכיקן זיך אויס פֿון

פֿאַרזונדערונג.

— שווינדעלע זינגען אַס די קינדער — כאַלומ?

ס'בלייבטשען דאָס בא זיי אַזוי לעבעדיק די צייט



אנטקעגן דער זיגן. מיט זאל
 כאטשבי אס איז פאנעם זעג
 הייטעק אדער לאנגווייל. פון
 איסלעכע שפריצט מאפעש מיט
 יאנטעה.



איבעריקנס, ניין, אגן דארטן
 בא דער זייט, לעם סאמע עק
 פלאצ שטייט אינוואס א בעסל.

אין דארטן ליגט א מאנער יאסל, וואס ניט נאך סויזיגט ניט
 אין סיקהעלט ניט, נאך, מארקערט, סיהילט אינטער די גאנצע
 צייט, ווי א דערטרורט הינטל. און ס'ניטאָ לעם אים קיין הייטע
 סאָג אס צו פאָכען ביט איר, און זיין קאָס איז ניט אויסגעפּוּצט
 מיט קיין פּאפּירענער שליאפע.

— קראַנק? ע? — פרעגט אינער פונ די געסט בא זאָיא
 לחאָונען אס דייטש. און וויזט אָג אַתּו אומעטיקן יינגל.
 זאָיא לחאָונא האָס זיכ סארשעמט. זי פארשטייט שלעכט
 דייטש. אָבער אז זי האָט געכאַפּט, וואָס ער סיינט, האָס זי גענוג
 מען האסטיק דרייען מיטן קאָס:

— ניין! ניין! ניין! געזינטער פונ אנדערע.

— סארוואָס-ושע וויינט ער?

— דערטאר, וואָס ער איז געבליבן אָג ערשטן מיט.

— אָג וואָס? אָג וואָס?

— אָג ערשטן מיט... האָס זאָיא לחאָונא איבערגעכאַפּט,
 און דעמאָ יעמעליאניטש איז איר געקומען צו הילף, און ער
 דערציילט די געסט וועגן אילקאָענ.

— איז דערטאר וויינט ער?

— יאָ, דערטאר.

— אָג

די געסט כידעשן זיכ, טוען זיכ עפעס א שישקע און סאָר-
 שרעבן עפעס אין אוועלכע ביכעלעכ.

דעחחיל טוט דאָס גלעקל ווייטער א קלונג, און ציבעלע רופט
אויס הויכ אפ א קאָל:

— א וואָרט באַקומט איזראַיל מיטמיטש!
די יאָטן האָבן זיך אפילע ניט באַחזן צו באַדאכטן, חי סונ
צווישן די קוסטן, וואָס ארום געשליעסן ברום, איז פלוצים אויס-
געוואקסן איזראַיל מיטמיטש מיט א געשוואַלענעם פאַרשטעל, פונ-
וואַנען כײַסעקס ארום א האַנטעכ. א פאַרשוויצטער, א צעקל-
שמעטער, אן אַינגעמאַטערטער, נאָר א פּרילעכער — מעלרעט ער
מיט א שטילער, נאָר נאָר ניט קיינ יאָנטעוויקער שטימ, או ער
איז נאָר וואָס פונ שים, או זיין סאָרן קיין מאַסקווע האָס זיך פאַר-
ענדיקט מיטן גרעסטן דערפאַלג, או פון סאָרנדיקן טאָג אָן וועט
אַסאָ בישמינעס אית סאָד, נאָכ דער לעווידאָווער באלקע, זיך אָן-
הייבן בויען — וואָס, מינעס איר, וועט זיך אָנהייבן בויען? — ניט
עפעס א מינ וואַרשטאט דאָרטן — נאָר אן עמעטער אינסטיטוט ...
אן אינסטיטוט פאַר פיזישדעפּעקטיווע קינדער. און איז דעמאָ
אינסטיטוט ...

— אור-רא!

און ער דערציילט זיי אויס אלץ לויט א סיידער. און אלע
זינען אים גרייט צו הערן נאָר אָן א סאָס. אָבער ער היסט, ער
איז פאַרמאַטערט, — און דאָס גלעקל קלינגט שוין ווייטער, און
ציבעלע רופט אויס אינדערהויכ אפ א קאָל:

— א וואָרט דאָס אדאם אדאמיטש!

אן אדאם אדאמיטש שטייט אוס, ער נעמט זיך גלויבן צו זיין
כשעמאָדאנדל (וואָס קער ער עס דאָרטן האָבן אועלעכט?) איז
ער באַגרייט די כעווע גיט זייער גרויסן זיג.

— פאַרן פאַרסקל... > סונ אונדווער סאַנאַטאָריע, — זאָגט ער
מיט זיין אויסלענדישן ניט בייגעוויקן קאָל. — איז געווען זיין
ער דערטרייענדיק, יאָ, — דערפרייענדיק, דאָס, וואָס איר האָט מיט גער
מינומען אָנשטרענגונגען אימנעהויבן די דיסציפלין סונ אַייער קאָל
לעקטיוו... אימנעהויבן מיט דער הילף פון שלאָגלערן און סאַצגעוועס...

דערביי עזנט ער אום זיין טשעמאנדאנדל אום פארשטופט
אהיין טיט די האנט. וואָס קען ער דאָרט האָבן אזעלעכס?
— די אָרגאניזאטערס פֿינ דעם זיג, — זאָגט ער וויסער, —
האָבן דערמיין זייער איינגעשפארטקייט, איניציאטיוו און אויסגער-
האלטנקייט. האָבן מיר באַשלאָסן... — דאָ נישטערס ער באַ זיכ
אינ טשעמאנדאנדל און קלעבט דאָרט איבער עפעס זאכן, — האָבן
מיר באַשלאָסן אויסטולן זיי אין די פּאָנערויטע הימען, ביפראט
אז זיי זינען נאָך אין אָנהייב ווינטער דורכגעגאנגען דעם גאנצן
פּאָנערויטן. אויסטאן.

אינ ער נעמט ארויס פֿינ זיין טשעמאנדאנדל אַ גאנצן ביקעס
שעמערנדיקע האַלדזוכלייכע.

אַ, מיט וואָס פארא שפּיגענדיקע מינעס האָבן מירושגינא פאָר
ניא, ציבעלע, ענווער, סאָלאָמאָן און נאָך עטליכע בעזערע אָנגער-
טאָן אפּ זיכ אָס די ערנטייכלעכע די גאנצע זיניקע האָט הייל
זיך אין לאַנג געפליעסענעס.

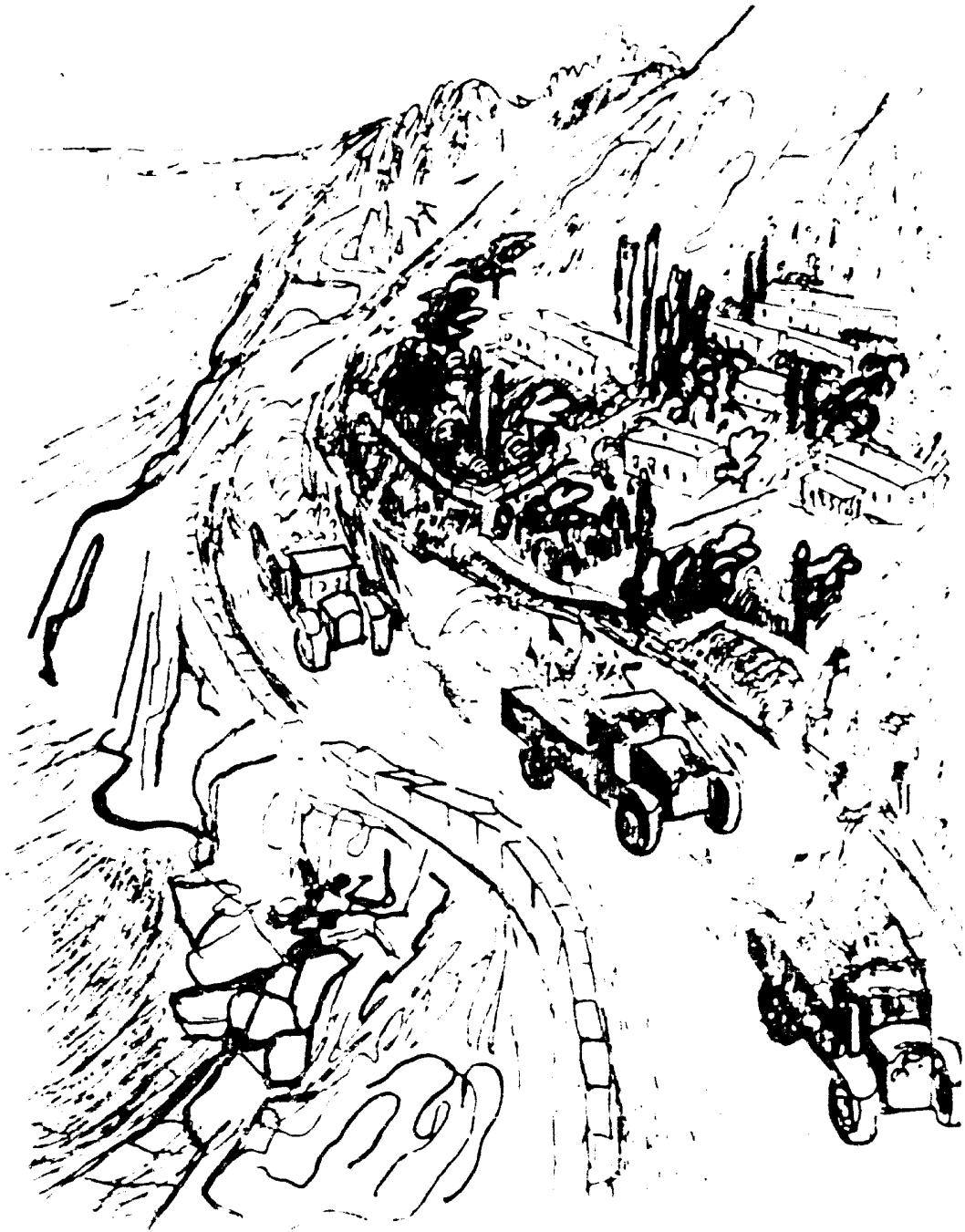
אינ אינקא היילט אינטער נאָך איבערזעהן זיי פירער ער
קארטשעס זיכ, ער אָכצט אינ קרעכט, פונקט זיי דער בייכ
"וואָס זיכ פא אים פֿונ עפעס שטארק צעווייטונג?

— זייער אנטוויכט, כאַלערע! — האָט ביבא צו אים אויס
געשרינג און אַ האַרץ געטאָן מיט זיין הויט פֿענדל, זיי מיט
א שטענג

ביבא ביבא! — האָט די סופּע יאָרנא מיט פאַרזיניג אויס
געשרינג

ביבעס בעטל שטייט איצט בישכיינעס מיט ענווערס, דערפאר
זייער ענווער האָט פֿינ געסטן אָנגעהויבן זענען ביבעס זייענען
א סאָנע זאכ — די לעצטע צייט זינט ביבא האָט איפּועהערט מיר
זיגאנענען אינ ער געטאָרן א פארביסענער סונע פֿינ זיין גאָר
"וואָס פֿינ פֿאַרבינדעטן אילקאָען.

אַ האַסאָטנער, נאָך אַ האַר — פֿיער ער איפּועבראכטערהייט
זאָגן אפּ אילקאָען צו אים פֿאַרביכט זיכ, האַסאָטנער, באַדוין.



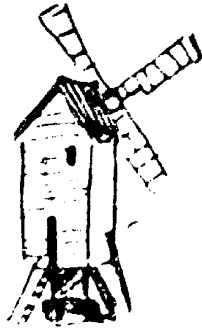
די געסט קוקן אז בובענ און פרענן אז אים, דער ער איז.
 זאגן לחמנא הייבט זי אן געבן צו מארשטיין, אז נאך גאר ניט
 לאנג, דער ער איז אָנגעקומען אין סאָמאַרדיע ארענ, איז עס
 געווען א געפערלעכער בויגן את א חילדע זאכ.
 — ער סלעג עסן ציינפראָשעק... יאָ, יאָ, מע דערלאנגט
 אים א פירעלע, האפט ער און עסט אים.
 — אָ! — דערנ די געסט אריסער זיכ.
 — ער סלעג צעברעכט טערמאָמעטערס... ער סלעג זיכ ביי
 סן, זי א כמע...
 — אָ! אָ!
 — און איצט...

אָבער דאָ דערהערט זיכ אזא, אורא, האָט די זיניקע האָט
 נאָך קיינמאָל אזא ניט געהערט. צום סאמע פלאצ זינענ פון יעד
 גער זינט געשלייזערט בויט געקומען צו יאָנג צוויי טראכטאויסאָך
 מאָבילן, באַפּיצטע מיט בלומען און מיט פענדלעכ. די רענע האָר
 בן זיכ א יאָג געטאָג פון געטל צו בעטה די גיבערדיקע סאנר
 סארז און האָבן גענומען אַינמאַסענ די כעזרע אז די סאשר
 געט, און איז האָסערע צענ מינוט ארום האָט די גאנצע זיניקע
 זיכ געלאָזן איז דער ארענ.

דאָס איז געווען א מאָדנע פראָצעסיע. דער סיגעלענג אפן
 רוקן, דער אפן בויכ, דער איז א קאָרסעט, דער איז גיפס, דאר
 סיסיקע, הויקערדיקע, פאראליטיקער. אָבער אלע איז פאפירענע
 שליאפעס, אלע מיט ריטע פענדלעכ, בא אלעמען — דאָס פייג
 ביו די ארענ, אלע זינענ גליקלעכ.

ניט זייניק מאשינעס, באוועזט מיט קינדער, זינענ דעם סאָג
 דורכגעסאָרן איבערן גיוראָגן פון פענסאפיער דער און אלע
 האָבן זיי געשרינגן, אורא, און געסאָכעט מיט די רויטע פענדלעכ.
 אָבער די זיניקע זינענ געווען גליקלעכער פון ארעמען: דאָס
 ער שטעט מ'ל, אז זיי געמען אַנטויל איז אן ערשטמייקער דער
 כאַנסטראַזיע. זיי פירן מיט זיכ מאַסאַנעס דעם פענסאפיער





קאלחירט—אָט היסל עפער! און אועלכע גרינע! —
 איצטער וועלנ זיי זענן און עמעסע מיל און אינ-
 דעקעס וועלנ זיי זענן, און קעלבעלעכ. און אומזיכט
 רעדט זיי איינ דעמיאן יעמעליאניטש, זיי זאלן כאָטש
 אפ א מינוט אופהערן צו חילדעווען און זיכ רייסן
 די קישקעס מיטן „אורא“.

און דער גליקלעכסטער פונ זיי אלעמען איז אָן שום סאָפעק
 אילקאָ. מע האָט אים געשענקט און מע האָט אים מיטגענומען מיט
 זיכ. דערטאר חיי, זיי נאָר ער האָט דערזען אן אויסאָ-
 מאָביל, האָט ער אזוי גענומען רעווען און קוויטשען
 און זיכ קלאפן מיטן קאָס אינ בעסל, אז די כעווערע
 האָבן שוין אפ אים מיטלייד געקריגן:



— נו, זעצ זיכ... זאָר שוין זיין אזוי... צוליבן
 יאָנטעו. אָבער געדענק, זאָלסט שוין מער ניס טונ איז
 דער גאל... ער האָט זיכ אוסגעזעצט און גענומען
 כיכיקע: און באלעבעטשען, ווי אן אלטע באפע:
 — אוי, טייערינקע מינע, אוי, גאָלדענע מינע, אוי, שיינדע-
 לעכ מינע...
 — ווער א שטומט, מאגיפע! האָט זיכ בופא צו אים אָנגערופן.

2. די כאזער-שטאָט

אפן וועג האָבן זיי ניט באגענוט קיין שום אוי-
 סערגעוויינלעכע זאכען. אָבער פאר קינדער, וואָס
 זיינען לאנגע יאָרן אָפגעלעגן אפ די בעכלעכ, איז
 יעדער קראָ געווען א געשעעניש.
 — א יאשטשערקע! א יאשטשערקע!
 — אויסעלעכ געלינקע!..
 — א שירעם! א שירעם! א מומע אונטער א
 שירעם! א שירעם.



אינ קיין שום מוזיי האָט נאָך קיין שום טוריסט קינמאָל נישט באטראכט אפילע טייערסטע זעלטנקייטן מיט אזא מינ נגינה, מיט זעלבן דיין קאליקעס, וואָס האָבן זיך ארויכגעריסן אפ דער פריי, האָבן געקוקט אפ יעדער דאָינישטרויך, אפ די קהלאטע הינט, אפן רויך פון חייטע שטייערס.

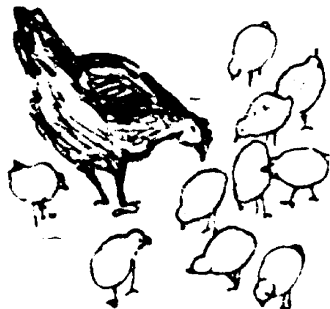
— ציגעלעך! ציגעלעך! ציגעלעך! ציגעלעך!

און קיינער פון אַידי שרייערס האָט גאַרנישט באמערקט, און יעדער דורכגייער, וואָס זיי בא- גריסן אימ מיט אזא מינ פריידיקער קוויטשערע, קוקט זיי אָן מיט שרעק און מיט חייטעק. זיי וואָלטן זיך דאָס אזוי פארווונדערט, אָט די גליקבאשענקסע, ווען זיי וואָלטן זען זענען, וויאזוי יעדער מאָל, ווען זייערע מאשינעס סאָרן דורכ



פארבן וועלכער סיניט איז יאָנטעוודיקער כאַפטע מענטשן, טוט זיך פון אלע פענעמער פלוצים אָפּ יעדער שמייכל, און ס'קומט ארום און אויסדריק פון טרויער. קיינעם פון די כעורע איז גאָר אפן געדאנק נישט ארום, און זייערע חייטע באנדאזשן, זייערע הויקערס, זייערע צונויפגעזערייטע, מאקאראָנעדיקע פיס רופן ארויס א בלאָשנעם געפיל פון ראכמאַנעס. נישט אומויסט האָט די זיניקע אינ מעשעכ פון אזא לאנגער צייט אפ פארשידענערליי אויפאנים אָפּ געזענדט זייער אומפערקואמקייט פון זייערע פערזענלעכע ליידן.

אינ קאַלחירט האָבן זיי זיך פארזאמט נישט קיין סאך. די דאָרטיקע פיאָנערן האָבן זיי מעכאבער געזען מיט מוזיק, מיט רעזינקעס, מיט האָניק און האָבן זיי געשענקט שטעכלערלעך. פיצניקע און גאַרנישט אזעלכע שטעכעדיקע. — אָבער געקומען זיינען זיי דאָך אהער גאַרנישט נאָך קיין שטעכלערס. האָבן זיי זיך אלע חייטע אומגעקוקט אין געהאלטן אינ איין פרעגן:



— און טראקטערס? ווירושע זינען די טראקטערס?
 אָבער קיין טראקטערס איז דאָ ניט געווען, די טראקטערס
 האָבן געארבעט אין פעלד, ווייל פון יענער זייט קעמל-בארג. דאָ
 זינען נאָר געווען נידעריטשקע גרינע שטיבעלעך, ווי ס'האָבן
 געלעבט אין אלעם גוטן צוויי טויזנט פיר הונדערט פערציק זייער
 ציכטיקע און זייער פעטע כאזירים.
 לאָזט זיך אויס, אז פענסאפייע איז א קאלחירס פון כאזירים-
 צוכט.

ציבעלע האָט גענומען בורסשען. ער האָט אָנגעבלאָזן זינע
 דיקע ליפן און האָט גענומען דערנאָך זיך זיך פארצאָרנט, און
 מיליאָנען (טאקע מיליאָנען!) פּינסטע כאזירים זינען גיט אים
 שטאנד צו פארבייטן אפילע דאָס מינדסטע, דאָס געזינסטע
 טראקטערל. זיך האָט זיך אָנגעבלאָזן און צוגעשאַקלט מיטן קאָפּ.
 אָבער פון יעדער גרינעם שטיבעלע האָבן אזוי כיינעוודיק
 ארויסגעקוקט די ראָזעווע קליינכאוערלדיקע צורעס. און איין
 כאוערינע איז געווען אזוי שטארק געראַטן אין פראנצעווענע. און
 די צווייטע, וואָס האָט דאָ געהיסט ציגלינערסע, האָט זיך אויך
 ראכועסדיק אויסגעלייגט אינמיטן הויס צוזאמען מיט אירע צען
 ציגלינערלעך, וואָס זינען צוגעפאלן צו אירע שעסעדיקע
 מעלקלעך. און אזא זאטע, אזא היימלעכע כריקערין האָט זיך
 צעטראַגן איבער דעם דאָזיקן גאנצן כאוער-שטעטל, און די כעוודע
 זינען זייער גיך געטרייסט געוואָרן און האָבן אליין גענומען
 כריקען אפ פארשידענע שטימען.
 אָט דאָס איז טאקע ווירקלעך געווען א כאוער-שטאָט, אָדער
 בעסער—כאוערינסק.

דאָרטן זינען געווען פלעצער, געסלעך און גאסן. דאָרט איז
 געווען א קאָמונאלע קיך, דאָרטן זינען געווען בעדער, באסי-
 גען, קאבינעטן פאר דאָקטוירים, און איבער די טירלעך האָבן
 ארפּגעלאנגט פארשידנארטיקע שילדן, און אז דאָ שילדן
 איז געווען אָנגעשריבן:



ציגמנערסע, גאלעכטע, באַראָדאָסש, סטעפאנידא
איוואנאָחנא, מאריא:א, סארקויצערנ, קראסאוויצע.
אונ פונקס ווי אינ אונ עמעסער שטאָט, זינענ אלע פלויטנ
אונ אלע געביידעס געווענ באהאנגענ מיט קומאס-פלאקאס, בא-
סאָלטע מיט זייער ענערגישע לאָוונגענ:
.מיר נייטיקנ זיכ אינ ענטוואַסטנ פונ כאזירי-צוכט!
.די כאזירי-אופציער — אפנ ערשטנ אָרם!
.דער כאזער איז אונדזער גיכע הילפ!
.אונדזער הויפט-מאשינ אינ דער פלייש-פראָדוקציע איז דער
כאזער.

אז די כעוורע האָבנ זיכ אינגעלייענט אינ דראָ לאָוונגענ,
האָבנ זיי פונ טכילעס געהאלטנ אינ איינ לאכנ פונ דעם. אָבער
איזראַיל מויסייטש האָט געוואָנט, אז זיי זינענ גלאַמפנ, אונ ער
האָט גענומענ זיי געבנ צו פארשטיינ, אז כאזער-צוכט וועט חיר-
קלעכ שטארק נוצנ ברענגענ אונדזער סאָציאליסטישער ביונג.
— פונ די צארישע צייטנ זינענ אונדז פארבליבנ, — מאכט
ער, — ניס קיינ כאזירי, נאָר דארע סאראנקעס, וואָס האָבנ זיכ
דערנערט מיט איינע פאַמויעס. מיר אָבער נייטיקנ זיכ אינ אָט
אזעלכע העלפאנטנ...

אונ ער האָט אָנגעוויזנ אז סטעפאנידא איוואנאָוונענ.
— זעס איר, סארא מינ ריזיכע. יעדע איינציקע פונ דעם-אָ
מינ וועט אונדז געבנ פונקס מיר סאָל אויפיל פלייש, ווי ס'שלעג
אונדז געבנ אונדזער דאָרמישע כרושקע. מיט דער הילפ פונ אָט
די-אָ ענגלישע, קראסאוויצעס פארבעסערנ מיר די ראסע
אויסגעסאָגערטע כאזירי אונדזערע. נאָר אינ א קורצער צייט
ארום וועלנ מיר האָבנ מיליאָנענ, אינדיקעס אזעלכע... אונ
דאנ...

אָבער דאָ האָט איזראַיל מויסייטש זיכ פארהוסט, אונ די
כעוורע האָבנ זיכ צעקוויטשעט אונ צעפילדערט: צו זייער מאשינ
איז צוגעגאנגענ א מוירעדיקע, א גוואלדיקע כייע. דאָס איז

געווען דער באריכטער, יאשקע" - א ראטעווער כאוער, דער סאטע
פון דר"ח הונדערס און צוואנציק. כאזירימלעך.

אום האָט מען ארויסגעלאָזט צו די כעווע פון א באוונדער
שטיבעלע, האָט און געשטאנען אינגאנצן אין דער זיכט. ער האָט
סארמאָנט א גוטמוטיקן אינטעליגענטן ועלבסטצופרידענעם ליטש,
ענדלעך אפ א כענסטישן פאָנדמ, האָט כארמאָנט קליינע קורצ־
זיכטיקע אייגעלעך. זענן דו טוטס אים אָן א פאָר ברילן, האָלט
ער זיכ, דאכט זיכ, גלויבט א כאפ געטאָן צו א צימטונג. ער איז
געשטאנען אנקעגן די כעווע און געכרוקעט צו זיי מיט א
דונערדיקן באס. ער האָט געכרוקעט אָן אן אָפּשטעל, פונקט ווי
ער האָלט דערציילן עפעס גאָר א ציקאווע געשיכטע. די געשיכטע
איז געווען זייער א לאנגע... באס דערציילן האָט ער זיכ און
פארכושט, און ער האָט, קענטיק, אינגאנצן סארגעסן, און זימע
צוהערער פארשטייען ניט זימן לאָשן. די געשיכטע איז געווען
זייער אן ערנסטע, א טרויעריקע, אָבער די צוהערער האָבן זיכ
די קישקעס געריסן פאר געלעכטער. באוונדערס האָט עס זיי גע־
שופט צום לאכן, וואָס פון ביידע באקן זימען בא אים אראָפּנע־
האנגען לאנגע גרויע באקנבארדן, וואָס האָבן צוגעגעבן זימן
גוטמוטיקן ליטש עפעס א סאָלידן זקיינישן אויסזען. טי איז אפילע
געווען ניט באקוועם צו רופן אים, יאשקע". ס'האָט זיכ גאָר
געוואָלט אים אירצן און אים רופן באס נאָמען און פאָטער־
נאָמען:

— יאקאָו איוואניטש, עפשער וואָלט איר געגעסן א שטיקעלע
ברויט?

— יאקאָו איוואניטש, פאָרט זיכ דורכ צו אונדז אין דער
ווינקער צוגאסט.

אָבער ער האָט ניט געהערט גאָרניט, ווייל ער איז געווען,
זייער אריינגעטאָן אין זימן אייגענער רעדע. —
דערווייל איז צוגעקומען די מומע וואריא און האָט זיכ
אָנגערופן:

- ציט אהיים סאָרנ.

די כעוורע האָבן גענומען שרמען: ניינ! ניינ! אָבער דער
שאַפער האָט שוין געלאָזן די מאַשין — און זי געזונט, קאַלחויט!
זייט געזונט, גרינע שטיבעלעך! זי געזונט, סטעפאנידא איווא-
נאַונא! זי געזונט, הויכגעשעצטער יאשקע!
זיי האָבן געסאָכעט צו יאשקען מיט די פאפירענע שליאפעס,
ער האָט אז זיי געקוקט מעיושעוודיק און העפלעך און האָט אלץ
ניט אופגעהערט צו דערציילן, און זינע גרויע באקנבארדן האָבן
זיך בייםמיטע געסאָכעט אנקעגן זינט.
אהיים האָט מען זיך אומגעקערט איבער דעמועלבן ווייבן
און לידיקן שריאכ, אלע שטילע און שלעפערדיקע, אָבער סייזוי
יאָנטעוודיקע.
אומגעקערט האָט נען זיך ניט מיט קיינ לידיקע הענט.
אינ פענטאפייע האָט מען זיי איטלעכן אַמנגעטיילט פּינפעלעך,
ראָג-ביקסלעך, בייטשעלעך, אָטשערעטענע און ליימענע דודעס. לייא-
ליען האָט מען געשענקט א סערער פינ א פאזע. סעריאָזשען —
א טיבלש אייעלע. בובען א גראַבער, — א ס א ר א ק ו צ ק ע, געמאכט
טונ א קליינינקן קירבוסל
געקומען אהיים, זינען זיי טייקעז אנשלאָפן געוואָרן. או
אינדערפרי, זיי מע האָט נאָר אופגעריסן די אויגן, אזוי האָט
מען גענומען האָדעווען די שטעכלעך און זיך דערמאָנען
אינעם באַריידעוודיקן יאשקען.
סעריאָזשא האָט זיך געזילט זייער אומגליקלעך, ווייל דאָס
טיבלשע אייעלע האָט זיך באַ אימ צעקזעשט. ער האָט
שרעקלעך מעקאנע געווען בובען, וואָס יענער האָט געגראַנערט
מיט זיין ס א ר א ק ו צ ק ע אָן אַן אופהער.
— ביבא, לאַמיכ אויב... א קלאפ טונ.
— איכל נישט געבן, וועסט צעקאָקען! — האָט בובא געענט-
פערט אָפּגעהאקט.
און ער האָט זיך נאָך שטארקער צעגראַנערט.

3. דער שלאנג

דער ערשטער מ' האָט זיך געצויגן דריי כעג.
דעם דריטן טאָג גאנצפרי איז געקומען אדאם אדאמיטש. ער
האָט קיין האלבן האָרט נישט געזאָגט און ארויסגענומען פון טשע-
מאָדאנרל א גרויענע ביכיקע קנויל.
את אלץ האָבן פארשטאנען, אז ס'הייבט זיך אָן עפעס א
נייע פרייר.

אדאם אדאמיטש איז לאנגזאם אוועק צו דער גלעזערנער
שאפע. ער האָט ארויסגענומען פון דאָרט זינקעט שלאנג און ער
האָט גלייב אָן קיין שום אָנשכרענגונג אים אונטערנעוואָרפ
אזוי הויכ, אז איז צוויי דריט מינוט ארום האָט אָס דער אָ ריזיר
קער שלאנגול אויסגעזעען נישט גרעסער פון א געוויינלעכער
פאָסט-מארקע.

די זוניקע האָבן נאָכגעשפירט נאָכן שלאנג מיט דער גאנצער
מייע אויגן און זיי האָבן מעכונגענערחיין געשריגן אז אלץ קוילעס:
— ער הייבט זיך! ער הייבט זיך! שלעפט! שלעפט!
— אוועק! אוועק! דערלאנגט פאָדעם.
— אוועק! אוועק! אוועק! אוועק!
— אראוואוואו, סארא הויכקייט! אראוואוואו!
— אייזק! אוועק! אוועק! אוועק!

דער שלאנג האָט זיך געחיגט אינטערן סאמע הימל און האָט
פאר נאכעס געפאָכעט מיט זיין בונטן עק.
אונטער אים איז געלעגן דער יאם, א צעפאסעוועטער מיט
שניידווייסן שוים. דער שלאנג האָט זיך געצויגן אלץ העכער צו
דער פריילעכער מינישער-זון. און אדאם אדאמיטש האָט אים ביי
נאָכגעקוקט, פונקט ווי ער וואָלט נישט באגייסקט יענעכס אופירונג.
נאָר אס אדאם אדאמיטש איז קיין כידעש נישט, אז מענטש
איז ער שוין. קעטיידער, ווען ער פארשאפט די קינדער עפעס
אנגענעמס, ציט ער אָן בא זיך א בייזקייט אסן פאָנעם, פונקט

חיי ה'חאָלט אים געווען אומהיימלעך פון זיין אייגענער גוסט
קייט. דערפאר טאקע פלעגן די כעוורע באזונדערס ווערן פריילעך,
ווען אדאם אדאמיטש פלעגן קומען א ברויגעזער.

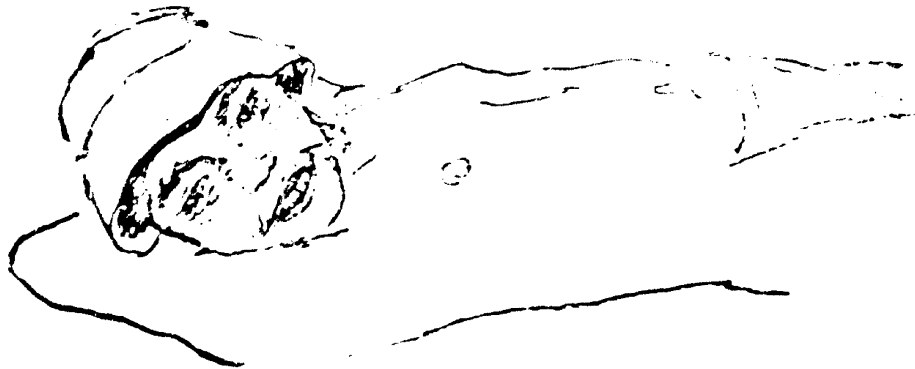
אויך איצט האָט ער שטרענג א קוק געטאָן אפ די כעוורע און
ער האָט זיך אָנגערופן מיט א פארקנייטשטן שטערן, אז אויב זיי
וועלן אוסהערן פילדערן, וועט ער זיי, מעגלעך, לאָזן צוהאלטן
א חילע דעם שלאנג פארן פאָדעם.

איי, איז איך דער ווניקער געוואָרן שטיל! מיין אנשווינג
געוואָרן איז איין אויגנבליק. וואָס רעדט איר? באלד וועלן זיי
אליין מיט די אייגענע הענט לאָזן צום הימל גיט קיין מאָנאכל,
נאָר אן עמעסן, אן עמעסן שלאנג, וואָס איז שוין פארסלוינג
אזוי הויך, אפילע די מעוועס זינען גיט בעקריעכ אים צו דערלאנגען.

און בא אָדאם אדאמיטש איז דאָס פאָנעם געווען נאָך בייזער,
בעשאַס ער איז אומגעגאנגען איבער די רייען, האָט זיך אָנגע-
בוינג לעם יעדן בעטל און האָט יעדערן, יעדערן, יעדערן פאר-
טרויס לויט דער ריי אָס דעמאָ טייערן פאָדעם. און דער, וואָס
האָט באקומען דעם פאָדעם איז האנט, האָט זיך צעשיינט ווי א
סאמאָוואר, און אלע האָבן אפ אים געקוקט ווי אפן סאמע
גליקלעכסטן.

און דאָס אַ גליק האָט זיך געצויגן צוויי שאָ. אדאם אדאמיטש
האָט קיינעם גיט פארפעלט. אז דער פאָדעם איז דערגאנגען צו
ציבעלען, האָט זיך ציבעלע צעכרוקעט, ווי יענער אַ כאזער, ער
האָט געכרוקעט די גאנצע צייט, וואָס דער פאָדעם איז געווען
איז זינע ווייכע הענט. און אז דער פאָדעם איז דערגאנגען צו
בובען, האָט בובא אזוי קאָמיש צעעסנט זיין ברייטן פויסק, אז
אפילע אדאם אדאמיטש האָט, דוכט זיך, שיר גיט קיין שמייכל
געטאָן, און קיינעם האָט זיך נאָך קיינמאָל גיט איינגעגעבן צו זען
א שמייכל אס זיין אויסלענדישן געזיכט.

אַבער אָטאָ וועט מען שוין באלד ברענגען צו טראָגן דעם
ווארמעס. גיכערט, גיכערט, שלעפט אים. וויקלט אָן! דער שלאנג



אקשנט זיך, ער רייסט זיך פון די הענט, מע דערקענט לויט אלע סימאָנים, אז אים ווילט זיך ניט אומקערן אין דער ענגשאפט, אין דער שטיקעניש, אהער אפ דער פּאַלעצע אין דער גלעזערנער שאַפּע. ער בייגט זיך אויס אי אפּ לינקס, אי אפּ רעכטס, פונקט ווי ער וואָלט בעסן, אז מע זאָל אים דערלויבן נאָך איינ ביסערע אומפּלייגן. אָבער אדאָם אדאָמיטש איז איינגעשפּאַרט און סעסט. נאָך צען מינוט, און דער שלאַנג ליגט שוין אפּ דער ערד. און נינא די גייענדיקע הייבט אים אָפּ און בעט אים ארײַן צוריק אין שאַפּע.

אראַ-אראַ, ס'א מינ גרויסער! — זאָגן די קליינע, פונקט ווי זיי וואָלטן געמיינט, אז אומקערן דארפּ ער זיך שוין א קלייניקער.

אין עטלעכע טעג ארום נאָך די יאָנטויוויז זינען אָנגעקומען אזעלכע היצן, וואָס סעריאָזשאַ האָט נאָך, זינט ער לעבט, אזעלכע ניט געזען. דער ווינט איז אנשטילט געוואָרן, און די זוניקע איז פּאַרוואַנדלט געוואָרן אין א צעגליסן קאַלכ-אויחן.

די כעווע האָבן אָנגעוויירן דעם אפּעטיט, זיי זינען אראָפּ פּאָנעם. די דאָרשט האָט זיי ניט געלאָזט לעבן. גאנצענע טעג האָבן זיי געבעטן א טרונק. דרייַ מאָל א טאָג פלעג מען זיי אָפּניסן מיט קאַלסער יאַמרוואַסער. שוואַפּן פלעגן זיי הוילע, אפּילע זיך ניט צוגעדעקט מיט קיין זיילעך. אָבער אויך די נאכט

האָס זיי ניט געבראכט קיין קילקײַט. דערצו פלעגן נאָך יעדן אָונט אָנפליען אפּ זיי די באַסקיטן (אזעלכע פּיצניקע בייסיקע פּליגעלעך) און זיי פלעגן זיי בייסן ביוקעלע גאַנצפּרי. שרעכסע צייכן זינען אָנגעקומען אפּ דער זוניקער. אלע זינען געוואָרן אופּגערייבט. מע פלעג זיך קייגן סאַר יעדער דער־דוּעכ־ווייס־וואָס, פּראווען קאַפּריון, — אזוי און אפּ איטלעכע און געווען גרויס די סימכע, און מע האָט דערלעבט דערצײען דעם האַרבסט, וואָס האָט געבראכט מיט זיך קילקײַט און ווינט.

4. די ראָגזשענע פּאַן

— אָבער וואָס וויינסטו, אילקאַ?

— בובאַ זאָנט אפּ מיר: כאַליערע.

אזעלכעס פלעג זיך איבערכאווערן וויער אָפּט. ווען איך וואָלט אָט די אָ מיטע אויסגעקלערט פון קאַפּ, וואָלט איך עפּשער צו־געטראכט, און בובאַ און ביטאַמאַל, אינעם מעשעכ פון עטלעכע טעג, איבערגעקערט געוואָרן פון א באַרימטן כוּליגאַן אינעם קאַמיו־גיסט.

איך שרייב אָבער דעם ריינעם עמעס און איך מוז זאָגן, און ער האָט נאָך פאַרשאפט גיט ווינציק מאַטערנישן אי דער מומע וואַריען, אי אדאַם אדאַמיטשן, אי אלע כאַוויירימ זינגע, די זוניקע.

שווערער פון אלץ און געווען אים אָפּגעווינען פון יענע גראַבע זידל־ווערטער, וואָס פלעגן גאָר אומגערן אלע חילע ארויספליען פא אים פון מויל. אָס די אָ זידל־ווערטער האָבן זיך באלד איבערגעגעבן די איבעריקע, און אַזײַלע די קלייניקע, ווי נאָר מע צעקריגט זיך, שרייט מען באלד:

— האַדיוקע דו!

— דו, פאַסקידסטווע דו!

פריער האָט זיך פאר דער ערגסטער זידלער־ גערעכנט דאָס
וואָרט „ארבי־ערמי“ (דאָס הייסט, א גאלעכ) און זיי איז געווען צו
דעם, וועמען מע האָט א נאָמען געגעבן „ארבי־ערמי“. און איצט,
זינט בובא איז געקומען, האָבן דאָ גענומען קלינגען אועלכע ויער-
טער, וואָס וואָלטן גילטן גיכער פאר א שיקע גאנאָחים. זיך איי-
בערגעפירט, פארגרעבט געוואָרן זינען די כעווע. די מומע ווא-
ריא פלעגט זיך מאמעש כאפן פארן קאָפּ, דערהעוונדיק די נעמען
און די צונעמענישן, וואָס די כעווע האָבן איינער דעם אנדערן
געגעבן: שפיר־הונט, צורע־מעלכע, פופעק, סמארק א. א. ו. ו.

וואָס־ישע הייבט מען דאָ אָן צו טונ?

די מומע וואריא האָט לאנג געגעבן צו פארשטיין די כעווע,
אז מיעסע זידלער־ דאָס איז א שלעכטע יערושע פונעם אלטן
שטייגער, אז זיי, די צוקונפטיקע קאָמונארן, די שעסער פון דער
נייער קולטור, וועלן מיוג מיט אלע קייכעס באקעמטן אין זיך אָס
דייַך געווינהמטן פון דער פארגאנגענהייט.

— אייער קאָרפּוס רעכנט זיך נא אונדז פאר א מוסטערהאסטן.
איר זינט שלאָגלער, איר האָט דורכגעסאכט איבער זיך אזא
גרויסע ארבעט, איר־האָט איסגעוויבן די דיסציפלין אינעם גאנצן
קאָלעקטיוו. מיר האָבן שטאַלצירט, מיר האָבן זיך איבערגענומען
מיט אייך, און איר: כאָליערע, כאָליערע, האדיוקע...

אַבער דייַך רעדעס האָבן ווינציק וואָס געהאַלטן. ס׳האָט זיך
אַנגעהויבן א מאגייסע פון זידל־ווערטער. די כעווע האָבן זיך
פארוומיניקט די מילער און אָנגעקוואָלן, אויב בובא האָט אמאָל
פארדרייט א שארפן, מישעביירעכ׳.

ס׳זינען, פארשטענדלעך, געווען אויך אזעלכע, וואָס האָבן עס
שטארק ניט געוואָלט למדן, זיי זינען אָבער ניט געווען גענוג
בעקויעכ אפּ זיך אָרגאניזירן ווי עס באדארף צו זיין און געבן
די מיעסע פייסקעס דעם געהעריקן פּסאָק. און דאָ איז נאָך ווי אפּ-
צעלאָכעס אָנגעקומען א גאנצע פארטיע ניינקע, וואָס זינען נאָך
ניט צוגעווינט געווען צו דער רעכטער דיסציפלין, און האָבן גע-

בראכט צו פירן מיט זיך די פארגרעבטסטע געווינהייטן. אם זיי
פלעג ניט הירקן קיין שום געבן צו פארשטיין, אזוי אז אדאם
אדאמיטש, די סומע וואריא און איוראלי מוסיטיש האָבן באַ-
שלאָסן אויספֿרוּחן אַ נײַעם און מער זיכערן מיטל.

סי'איו אז א פֿייערלעכע אויסגאנג געמאָלדן געוואָרן א דעקאדע
פונ געזונט מאכט דעם שטייגער. דעם רינג, וואָס וועט אין סע-
שעכ פונ דעם סערמיני זיך אמערסטן איינהאלטן פון כוליאנישע
זידל-ווערטער, וועט מען פארשרייבן אפן רויטן טאָול, און אלס
באלוינונג וועט מען אים אונטערטראָגן א הילצערנעם מאָדעל פון
אן אערפֿלאַן.

אַבער דעם רינג, באַ וועמען ס'וועט זיך אָנצייילן די גרעסטע
צאָל פארבאקסע פֿיסקאטשעס, וועט מען פארשרייבן אפן שוואַרצן
טאָול און אונטערטראָגן וועט מען אים אַ ראָגושענע פֿאַן.

— איר מוזט זיך איינער דאָס אנדערע, — האָט אדאם אדאם
מיטש געוואָנט, — נעמען אונטער שטרענגן אופזיכט. און יעדערן,
ווער ס'האָט געוואָנט אַ מיצעסן וואָרט, וואָלט איר סייקעס פאר-
שרייבן אפ אָט דיראַ בלעטלעכ.

אין ער האָט ארויסגענומען פון זיין טשעמאָדאן אַ גרויס
פּעקל מיט פארשיידנפארביקע בלעטלעכ פאפיר, און ער האָט גע-
געבן יעדערן צו איינעם.

דעמאָלט פֿאַן זינען אפ אַלע סטויפּעס אויסגעוואקסן פֿלאַ-
קאטן, יאָט סעריאָזשאַ האָט אליין פארפאכט:

צײַ פֿאַסט עס פֿאַר אַ פֿאַן
אַרײַבע ווערטער רעגן?
אַ גוטער מומטער מוז זיך זיין
זייער פֿאַן פֿאַר יעדן.

און ס'איז אהעק א געיעג. די טומע ווארענע האָט מעג פאר-
שטורכעט מיט אלערליי פראגן:

— טומע וואריא, פאצירע איז א זידל-וואָרט, צי ניט?

— און באראכלאָ? און באלדא?

און מע האָט געהאלטן גרייט די בלמעס, ווי נאָר, לאָמיר
זאָגן, סאלאָמאָן, פלעג, ווי זיין געווינשאפט איז, א בורטשע טונ:
.אכ, טשאָרט! — אזוי פלעגן צענדליקער הענט אופכאפן דעם-אָ
.טשאָרט! און אים ארמינטראָגן איז די קאָנטראָל-בלעסלעכ.
דער רינג, איז וועלכע בובא איז געווען, האָט זיך געפילט גאָר
ניט פויגלדיק.

— אוי, די ראָגאָזשקע, וועט, דוכט זיך, אונדו ניט אויסמיידן!
אָבער פון דער לעכאכילע איז אלץ גענאנגען גוט. בובא
איז ביכלאל געווען אופגעהאלטן אפ לאָשן, און איצט האָט ער,
קענטיק, באשלאָסן שוין ביכלאל קיין איין וואָרט ניט אויסריידן,
ער זאל זיך כאלילע אומנערן ניט אויסשעלטן. בלויז "יא" און "ניי".
דער רינגלער ענווער איז געוואָרן פעסטער בא זיך:

— האלט זיך איינ גאָכ א טאָג, געווינען מיר!

און ווירקלעך, אינעם דריטן רינג—איז יענעם רינג, ווי סאָ-
לאָמאָן האָט זיך געפונען, האָבן זיך שוין אָנגעקליבן גאנצע פינט
.זידלערייטשעס", אינעם ניינטן—פיר, און אינעם ערשטן—איז
ענווערט— אינגאנצן דריי, אי דאָס אינגאנצן ניט איבער בובען.
בובא האָט זיך געפילט ווי א קאָזאק, און ער האָט געבלאָזן
די באקן פאר שטאלצקייט.

אָבער אים האָט זיך, קענטיק, פארוואָלט זיך גאָכ שטארקער
אויסצייכענען, און שוין דעם לעצטן טאָג פון דער פארמעסטונג,
— די גאנצע זוניקע האָט זיך גאָרניט געקענט אָפכירעשן אפ אים
קוקנדיק, — איז אים אַינגעפאלן ארויסטרעטן איז דער ראָל פון
א שטראָסער איבער די איבעריקע מיטעס פיסקעס. און דערביי
האָט ער ארויסגעשטעלט אועלכע אומגעהערטע שטרענגע פאָדע-
רונגען, אז אסאך זיינען נישטויעמע געוואָרן פאר אומגעריכטקייט.

קוידעמקאל האָט ער ארויסגעשטלט א סאָדערונו, אז מע
 זאָג אַז ציבעלענ ניט זאָגן מערער ציבעלע.
 — דערפאר, וואָס ציבעלע איז א זידלעריי, אן אַפּשעסעכצ!
 ס'האָבן ניט געהאַלטן ציבעלעס שוועס, אז אים איז גאָר
 לויב, וואָס מע רופט אים ציבעלע:
 — ביסע, רופט מיכ קעסיידער אזוי.
 בובא האָט גערירט מיכ קאָפּ:
 — איכ בין א הראמאָטנער, מיכ נארס מעג ניט.
 איז ער האָט ארויסגענומען זיין גרינג פערטעלע פאפיר און
 עס גענומען באדעקן מיט געבראַכענע קאָטשערעס.
 איז א מיווט ארום האָט ער זיך געטשעפעט צו סעריאָזשענ
 דערפאר, וואָס ער האָט זיך דערוועגט צו זאָגן אפּ דאָקטער, ווי
 מע איז געווינט אים רופן, באראבאן באראבאניטש. איז אז מע
 האָט אים געבראכט איז איבערבינד־קאבינעט, האָט ער אויך דעם
 דאָקטער ניט געשוויגן.
 ווי גאָר דער דאָקטער האָט זיך אָנגערופן צו איינער א נייניקער:
 „ני, אָפּודעלע־נאמודעלע, ווייז גאָר דיין פלייצורע“—האָט בובא אפּ
 אים דראָענדיק א קוק געטאָן:
 — אהא, אָפּודעלע! אהא, נאמודעלע!
 און ער האָט ווידער א כאפּ געטאָן דעם בלייער און ער האָט
 אפּסניי גענומען אויספירן אפּן פאפיר אזעלכע ביזע קאָטשערעס
 מיט ווילקעס.
 מיט איינ וואָרט, פונ א פארברעכער איז ער געוואָרן א
 פראָקוראָר: און דיאָ ראל איז אים זייער געפעלן געוואָרן. ס'איז
 אים געקומען צום טאם, און ער האָט זיך גענומען טשעפען צו
 אלעמען, אפילו צו ליאליען:
 — אלעמי האָסטו געזאָגט אפּ די סעדעמער, אז זיי זיינען
 „פאָהאנע“? פאסקודנע?
 אלע האָבן אָנגעקוועלט פונ דער־אָ מיסע. א דינגע, זאָל ער
 זיך טשעפען. קיינעם וועט עס ניט פארשאטן!



קיינער האָט ניש געפילט, או
א גרויסע קאטאסטראָפּע הענגט
איבערן סאמע קאָפּ, און אָט-אָט
רייסט זי אױס.

די קאטאסטראָפּע האָט אױס-
געריסן באַם אָונטברױט איבער

א גאַרנישט מיט גאַרנישט-איבער א קארגע-מאנשארגע. אינ
דער זוניקער איז קארגע-מאנשארגע ניש קיינ זידל-וואָרט, נאָר
א גוטסטויקער פאָרוורט. אויב אייער שכינע אַסן צווייטן בעטל
וויל אייך ניש געבן עפעס א פודעלע, א סטענע אָדער אזוי א
שמאטקע, זאָגט איר צו איר: „אוי, קארגע-מאנשארגע“, אינ יענער
סאלט גאַרניט איינ זיכ אפ אייך צו באליידיקן. דאָ איז דאָס וואָרט
ניש קיינ אומקאָוועד, פונקט ווי: „א דאנק-ניטאָ פארהאַט“. און
איצטער, באַם אָונטברױט, בעשאַס אילקאָ האָט געבעטן באַ אנהאיען,
זי זאָל אים געבן נאָכ א פאָרציע פארבייסן, און יענע האָט אים
אַפגעזאָגט, דערפאר וואָס ער האָט שוין אופגעגעסן צוויי פאָרציעס
אזעלכע,-- האָט ער לויטן אמאָליקן זוניקן מינהעג, אזוי מעכאניש,
א בורטשע געטאָג:

-- קארגע! אוי, קארגע-מאנשארגע!

זי האָט ניש געמאכט פונ דעם קיינ שום צימעס, אָבער בױב
האָט זיכ פלוצימ אָנגעצונדן, ווי א שוועבעלע.

-- אהא, קארגע! אהא, מאנשארגע! -- האָט ער אויסגערופן
מיט אזא פּייערלעכקייט, פונקט ווי ער האָט געפאקט דעם „יואָ-
רעם“ באַ א בלוטיקן פארברעכן, וואָס יענער האָט לאנגלאנג
אויסגעבאהאלטן.

ס'איז ניש קלאָר, וואָס ער האָט פארשטאנען אונטערן וואָרט
קארגע-מאנשארגע. ווייזט אויס, אז עפעס זייער א שאַפּלעס.
וואָרעם ווען אילקאָ האָט ווידעראמאָל איבערגעכאווערט אָט דאָס-אָ
וואָרט, איז בױב רױט געוואָרן, ווי א דול-געוואָרענער אינדיק.
ווי אילקאָ האָט באַמערקט, אז דאָס-אָ וואָרט ברענגט ארויס
פונ די קייליב, האָט זיכ אים פארוואָלט נאָכ טריילעכער מאכט די

סימכע, אונ ער האָט מיט אַן אויסזען פֿונ אונטערדריקטן אונט־
שולד גענומען כאזערנ, ווי איינער, וואָס פֿארענטפֿערט זיך:
— נו, איז וואָס, אז קאר געמאַנשאַרבע? זי איז דאָך
טאקע אַ קאַרגעמאַנשאַרבע...
דאָ איז בובאַ אונטערייצט געוואָרן ביזן לעצטן אונ ער האָט
גענומען צו אים שרייען מיט אַ ווילדער רעציקע:
— שטום זאָל זיין, פֿאַרביסענער הונט! שטום זאָל זיין, פֿאַר-
ראזיס! איך וועל דיך, אויסחורפֿן, גיך אָפֿגעווינען פֿונ זיילער־מען.
זי דיר איז נאָך עמשער ניט באַוווסט, פֿאַרשיועצ הינטישער,
אז זיילען זיך איז שוין מער ניט דערלויבט.
— בובאַ! בובאַ!!! — האָט ענווער פֿאַרצוהיילט אויסגעשרינג.
אַבער בובאַ האָט זיך פֿונ אים אַרומגעטריבן, ווי פֿונ אַ בינ. אונ
ער האָט אַז דער הייסער שאַ אַרמינגעהאַקט אזא מינ ווערטעלע, וואָס
אַ קאַפֿאַרע פֿאַר דעם אנדערע צען. אונ אינ דעמאָ אויגנבליק האָט
ער געכאַפֿט מיטן געדאַנק, אז אלץ איז אוועק מיטן רויכ. ער האָט
געפֿאַסערט, פֿאַרפֿעקט, געבראַכט אַן אַימקאַוועד אַס זיין רינג אונ
אַס זיך אליין.
אונ ער האָט זיך צעהוילט מיט אזא מאָדנער שטימ, אז אפֿילע
די מומע וואַריאַ איז צעמישט געוואָרן אונ ניט געווסט, וויאזוי
אים צו באַרויקן.
ענדלעך איז ער אַנשווינג געוואָרן. אונ ס'איז אים געווען
אזוי ניט שיין פֿאַר אלעמען, באַזונדערס פֿאַר זיין רינג אונ פֿאַר
ענווערן, אז ער האָט פֿאַרשטעלט מיט דער האַנט דאָס פֿאַנעם, אונ
איז אָפֿגעלענג ביזן שפּעט אינ דער נאַכט אָן דער מינדסטער
באוועגונג.
אינדערפֿרי איז שוין לעם זיין בעט געהאַנגען אַ צעפֿליקטע, אַ
צעקאַשמעטע ראָגושע.
ער האָט ניט אַראָפֿגענומען פֿונ איר די אויגן. ער האָט מוטיק
גענומען אַס זיך די שאַנדע, וואָס דיִדאָזיקע פֿאַן האָט צו אים
געטראָגן.

דער דאָקטער דעמיאן יעמעליאניטש, או ער האָט עס דערזען פון זײַן סענצסער, האָט ער זיך געכאַפּט פאַרן קאָפּ, האָט גענומען סאָכען מיט די הענט און סאָדערן מיט אַ ביזן שעפטשערן, מע זאָל טייקען צונעמען פונדאנען אָס די עקלהאסטע שמאַטע. די פעדאנאָנג האָבן שוין צו יענער צײַט אליין באַמערקט, אז זיי האָבן אַביסל איבערגעכאַפּט די מאָס. און זיי האָבן אויסגע- ריכט זאָיאַ לוואָונען צו בובעס בעס, אז זיי זאָל אראָפּנעמען די ראָגושע און זיי אָפּטראָנג פונדאנען.

אַבער בובאַ האָט מיט די הענט און צײַנער זיך אײַנגעקלעמערט אין דער-אָ שאַנד-שאַן און ער האָט צאָרנדיק געפאַלדן:

— ס'מינים!

גאָך אַ קורצן קאַמף איז זאָיאַ לוואָונאַ געצווונגען געווען זיך אונטערגעבן. אין די פאָגן איז געבליבן באַ בובען. ער האָט זיך בלוזן דאַן באַרוקט, ווען כע האָט זיי צוריק אופּגעהאַנגען אפּ איר פּרײַערדיקן אָרט.

ער האָט, חײַנט אויס, געהאַלטן, אז ער איז אַ הויכטיקער פאַרברעכער, און ס'האָט זיך אים געגלוסט באַשטראַפּט ווערן, פּונקט ווי אײַנעם, וואָס האָט זיך אײַנגעריכט, צײַט צום אַרומזאָגן זיך.

5. צוציק

און אילקא... ס'וואָס נאָר אַ קוק — ער וויינט גאָר. און ווירקלעך, פונ יענער רעגע אָן, ווען ער האָט דערזען אפּ בובעס בעס די ראָגישע, האָט אילקא פאַמעלעך גענומען אונטער- שמאַרען מיט דער נאָז, ביז ער האָט זיך סאַקע סאַפּקאַלסאַם צערעוועט אפּ אַ קאָל.

סאַר אלעמען איז געווען קלאָר, אז דאָס פילט ער זיך שולדיק: וואָרעם ער, און ניט קײַנער, האָט דאָך אונטערגעבאַקט בובען, קעדיי אַרויסשלעפּן באַ אים אַ פּאַר קלאָרעס, און האָט אים אַרײַנגע- שלעפּט אין אַוואַ צאָרע.

געזיגט האָט ער אַם סאַרשיידענערליי אויפאַניס. פּרײַער שטיל,
 אינ דערנאַכדעם הויכ. אָבער בובאַ האָט אפּילע ניט געקוקט אינ
 זײַן היוקל.
 דערטאַר אָבער צום סאַם טאָג, ווען דער שטראַם־טערמינ האָט
 זיך סאַרענדיקט, האָט בובאַ ארויסגעשלעפט פּונ אונטערנ מאַטראַצ
 זײַן ביז גאָר טײַער סאַראַקוצל און האָט זיך געווענדעט צו איל־
 קאַענ מיט די־אָ רײד:
 — נאַ, קענסט זיך א שפּיר טונ, נאָר געדענק, זאָלסט עס
 מיר ניט צעקאָקענ.
 און אלע האָבן שוין געוויסט, אז דער עמעסער טײַטש פּונ
 די־אָ ווערטער איז:
 — ווייסטו וואָס, אילקאָ? לאָמיר זיך איבערבּעטן.
 אילקאָ האָט אַם אים א קוק געטאָן מיט אימצוטרױ: צי שכּעקט
 דאָ ניט קײַן אונטערשפּיצל? אָבער ער האָט דאָ טײַקעס פּאַר־
 שטאַנענ, אז סײַז מיטן גאַנצן האַרצן, האָט ער אַזש גע־
 נײַמען קוואַליען פּאַר פּרײַד.
 — האָ — קאַ — מוירע ניט, איכל ניט צעקאָקענ.
 און אלע האָבן פּאַרשטאַנענ, אז דער עמעסער טײַטש פּונ
 די־אָ ווערטער איז:
 — זיך איבערבּעטן? מיט אלע קאַוועדן.
 און אז נײַא די גײַענדיקע האָט אים דערלאַנגט דאָס טאַראַ־
 קיצל, האָט ער צו איר אַזש אויסגעצויגן בימדע הענט און מיט
 אַזאַ זשענדעקײַט — פּונקט ווי גר וואָלט דאָס גאַנצע לעבן זײַנס
 אַרויסגעקוקט נאָר אַם דער סינוט, ווען סע וועט זיך אים אײַנ־
 געבן א גראַנער טונ מיט א טאַראַקוצל.
 ער האָט לאַנג־לאַנג געגראַנערט. ביז ער איז געוואָרן שטאַרק
 מיר. און דערנאַך האָט ער זיך מיטשקע דערײַנען אָנגערופּן:
 — אײַ, אײַ, אײַ, וואָס סײַהאַט זיך מיר הײַנט געכאַלעמט!
 און אלע זײַנען צוגעשטילט געוואָרן, און סײַהאַט אָנגעקוועלט
 פּאַר פּאַרגעניגן. יעדער איז געוואָרן קלאָר, אז אינ דער זײַנקער

קומען פאָר געשעענישן פון גרויסער געשיכטלעכער וויכטיקייט :
סישטעלט זיך אָפּ די גרויסע פארטיליקונגס־קריג, דאָ מאכט שאָר־
לעם צווישן זיך צוויי פארביטערטסטע סאָנימ. אינ יערערער האָט זיך
באמיט אינטערצוהאלטן דעם שמועס, אז דאָס איבערבעטן זאָל
ניט ווערן צו נישט.

— וואָס־זשע האָט זיך דיר אוועלעכט געכאָלעמט? — האָט ליאליא
געפרעגט מיט אויסערגעוויינלעכע אינטערעס.
— א מיסע מיט צוציקן, — האָט אילקאָ געענטשערט.
— מיט אדעלעכע צוציקן? — האָט סאָלאָמאָן געפרעגט.
— מיטן ווייסינגן, — האָט אילקאָ געענטשערט. — בא אונדו איז
אמאָל געווען א ווייסינקער צוציק.
— אונ וויאזוי האָט מען אים גערופן? — האָט מורישיקינא
געפרעגט.

— אָט אזוי האָט מען אים טאקע גערופן: צוציק, צוציק...
אילקאָס שטימ האָט אָפגעקלונגען מיט אסאך פרייד. מ'האָט
אים שוין געשענקט, מע האָט אים אמניסטירט! אפילע סאָלאָמאָן
אליין און פאניא מורישיקינא אליין רעדן מיט אים ווי מיט א
גלייכע. פאר דער לעצטער צייט האָט ער זיך אזויפיל אָנגעשוויגן,
אז ער האָט שוין איצטער גערעזט פאר צען. ווי ער האָט נאָר
געענדיקט דערציילן וועגן צוציקן, האָט ער גלייך אינ איינ אָטעם
גענומען דערציילן עפעס א מינ וונדערבארע געשיכטע וועגן
אינער א שקאפע כאליאיווע, וואָס האָט געקענט לייענען און שרייבן.
אינ דערנאָך האָט ער דערציילט וועגן אָדעסער זשוליקעס, און
וועגן דערטרונקענע, און וועגן דרעסירטע פליי. ער האָט אָנ־
דערציילט אזויפיל ווילדע מיסעס, אז מע האָט אים געהערט ביי־
קעלע סאמע אָונטברויט. קיינער האָט אים שוין ניט געשריגן
„שאי, נאָר אלע האָבן אים געבעטן:
— דערצייל נאָך עפעס.

אפּ מאָרגן אינדערפרי, בעשאס אדאם אדאמיטש איז געקומען
אפן פלאצ, האָט ער דערוען, אז אילקאָס בעטל איז פון אויבן



בין אראם פול און פול מיט
די בעסטע און שענסטע זאכן:
בובעס סאראקוצל און ענווערס
גלאָבוס, און עמעצנס קוביקעס,
און עמעצנס פֿיקל. און אילקאָ זיצט צווישן אָט דיאָ אלע
פראכטפולע אויזרעס, ער פאָכעט מיט ליאליעס פאוערפּעדער און
ער זשמרעט די אויגן, פונקט ווי א קאָסער, וועג סע כאַלעמט
זיך אים סמעטענע.

אדאם אדאמיטשן איז עס זייער געמעלנ געוואָרן. ער האָט
גענומען צושאָקלעג מיטן קאָפּ און סאקטאקענ, ווי זיין שטייגער
איז: טאקטאקטאקטאקטאק.
ער האָט לאנג זיך געריבן פאר נאכעס די הענט. לאנג
און מיט קויעכ, פונקט ווי ער וואָלט זיי געשמירט מיט
וואזעלין.

און דערנאָך איז דאָס געזיכט בא אים געוואָרן שרעקלעכ צע-
קאעסט, ער האָט א שטופ געטאָן די האנט צו זיך אינ שטעמאָ-
דאנדל און ארויסבאקומען פונ דאָרט א הילצערנעם מאָדעל פון
אן אעראָפלאן און האָט אים פֿיערלעכ איבערגעגעבן דעם זיבעטן
רינג, וואָס האָט גענומען דאָס ערשטע אָרט אינעם געזונט מאכן
דעם שטייגער.

אַבער דער זיבעטער רינג איז באשטאנען פון קליינינקע
מיידעלעכ. די מיידעלעכ האָבן ניט געוואָסן, וואָס זאָלן זיי
סונ מיט זייער אעראָפלאן, און מע האָט זיי אנשטאָט אים
בעסער ארויסגעגעבן שפיל-געסעס און אן אייזערנ אייזעלע. און
דעם אעראָפלאן האָט מען אָפגעשענקט אילקאָענ. אילקאָ האָט
זיך אזוי דערפרייט, אז ער האָט אפילע פארגעסן זיין גע-
זייןלעבן:

— אוי, סִיערינקע מִינע, אוי, גאָלדענע מִינע, אוי, ברייליאנטע-
נע מִינע! ...

6. אפן שוועל פון גרויסע ארבעטן

פון דאן אָן האָט אין דער זוניקער קימאט אינגאנצן אומגע-
הערט די זידלער־עפידעמיע. ציבעלע איז טאקע געבליבן דער
אייגענער ציבעלע, וואָס קעסיידער. אָבער אילקאָ איז שוין געוואָרן
אויס וואָרעם. אָס דאָס־אָ צונעמעניש האָט זיכ פון אים אָפּ
געקלעפט. איצט האָט ער שוין געהיטן צוציק. אועלכע צונעמען,
ווי „פּיפּיק“ און „פּאציורע“, זינען אויכ פארנעטן געוואָרן אס
אייביק. נאָר איין באראבאן באראבאניש האָט, ווי קעסיידער, ווי
ס'וואָלט דאָ גאָרניט סאָרגעקומען, איבערגעכאזערט צו יעדן פון
זינע פּאצינענטן: „אכ דו, אָפּוועלע־נאמדעלע! אכ דו, מארימאָנדע
עגיפּטישע“.

אָבער די כעוורע איז עס זייער געפעלן, און זיי וואָלטן בע-
שומיפּן ניט איינגעגאנגען, ער זאָל זיי רוסן מיט אנדערע נעמען.
בובא צוימט זיכ ווי ווייט ער קען, אָבער אָסמאָל טראָגט
עס אים אונטער, און דאן איז כאָטש נעם און פארשטאָפּ די אויערן.
איינגטלעך, די לעצטע צייט טרעפט זיכ עס ביט אים אלץ
זעלטענער און זעלטענער.

— דערפאר איכ בין הראמאָטנער, — גיט ער בארימערניש אָן
ובא אים קומט אריס: כראמאָטנער. און ער נעמט בא ענווערן
דעם גלאָבוס און ער ווייזט אפּ אים וואָלגע—דאָן און טורקסיב.
קעגען באווייזן אפּן גלאָבוס וואָלגע—דאָן און טורקסיב קומט בא
אים אויס, איז די העכסטע דערגרייכונג פון היסנשאפט.
זינע קענטענישן זינען נאָך דערווייל ניט אועלכע גרויסע,
אָבער איצטער איז שוין קלאָר, ווי ווייט ער האָט געגרייזט, ווען
ער האָט זיכ איינגערעדט, או דער מויעכ איז בא אים ארומגע-
סמאלעט. דער מויעכ, לאָזט—זיכ אויס, איז בא אים געווען א
מויעכ, ווי בא אלע איבעריקע, און צום קומענדיקן ערשטן מין
האָט ער אליין אָן קיינעמס היילס מיט זיין אייגענער האנט צו-
גריסעשטעלט א ריזיקן פלאקאט.

מיר, דער יונגער פערבייט,
 מיר ארבעטער-קינדער,
 מיר פייערען
 דעם יאנטיון פון ארבעט.

און אינאָם דיראָ אַלע סיר שורעס האָט ער אַרום און אַרום
 געהאַט אינגאַנצן דרין גרונט, אי דאָס עפעס נישטיקע.
 איצט פאַרשפּאַרט ער שוין חיינען, וואָס ער קען נישט גאַרניש
 קיין נומערעס.

און אָס קומט איינמאַל צו גיין צו די זוניקע אדאַם אדאַמיש
 און נעמט ארויס, אַן אָנגערויגעווער, ס'זינט טשעמאַדאַנדל—וואָס
 מיינט איר, אשטייגער? — אַ גאַנצ ביינבל מיט כאַפּעלקעס. און ער
 מערדעט די כעזערע, און איצט, וויבאַלד די דיסציפּליני האָט זיך
 באַ זיי פאַרמעסטיקט, קענען זיי באַקומען צוריק זייערע כאַפּעלקעס.
 — כאַפּעלקעלעך טייעריקע! כאַפּעלעטיקלעך!

און נינא די גייענדיקע כאַפּט טייערע אונטער אָס דעמאָ
 גאַנצן באַרג. זי לאָזט זיך ס'זינט בעס צו בעס, און יעדערער דער-
 קענט זינט כאַפּעלקע און באַגריסט זי מיט די צערטלעכסטע
 אויסגעשריייען.

און די צייט יאָגט דערזינל, זיי אַ צוג.
 אָס איז שוין אריבער גאַנג אַן ערשטער מיי. אָס איז שוין
 דער זומער פאַרביי, אָס איז שוין האַרבסט, און פאַמעלעכע פאַ-
 מעלעכע הייבן אָן ס'זינט בובאַ, ס'זינט פאַניאַ מורישקינאַ, ס'זינט סעריאַזשאַ,
 ס'זינט ציבעלע, ס'זינט דיאַליאַ איינעס גאַנג צווייטע ציביסלעכעווען געוונט
 ווערן.

דער דאָקטער שטעלט זיי אַפּ די פיס און גיט יעדן איינעם
 קיליעס. ס'וואָלט אוואַדע בעסער געווען אַרוםגיין אָן קיליעס,

אָבער אריב אָן זיי קאָן מען ניט, איז שוין גלח־כער גיח אס קוליעס
איידער אינגאנצן גיט קענען ארוסגיין.

ס'הייסט, אס די קוליעס איז אריב גיט מיטאמאָל גייט מען. די
סיס זינען שונעם לינג צושיל אָפגעשחאכט געוואָרן. אונ דאָס
גאנצע פינף־שטיק קריכט ארום די ערשטע צייט איבער דער
זיניקער, קיימ־קוים וואָס מע רירט זיכ פונ אָרט.
מע דערקריכט ביז עק פלאצ, אונ טייקעס צוריק אינ בעסל—
אָפרועג.

די פענעמער זינען בא זיי אלע דיקע, אָפגעברענטע, קלייעכ־
דיקע, רויטע: די כעוורע זינען פעט געוואָרן פונ דער היגער לופט.
— און, סארא מינע בורזשוייעס איר זינט געוואָרן! — האלט
זיי פיר זאָיא לוחאָנא אונ זיי קוועלט.

די פיס קומען צו זיכ גיט אזוי גיכ, ס'דארט אָפגעמען א כא־
דאָשים צוויי, גיט וויניקער. אונ די כעוורע ווארטן אונ קענען
גיט דערציען יענעם גליקלעכע טאָג, און זיי זאלן זיכ, די גאנצע
כאָפּטע, אוועקלאָזן אס די קוליעס בארג־אראָפ צום סאמע ברעג
יא, אהינ, ווו די האלב־נאקעטע מוליערס בויען פונ זייערשוועגן
דעם, פעווער, דעם פרעכטיקן שנייד־מסן פאלאצ, ווו זיי וועלן
ווינען אונ זיכ לערנען.

אָט דעמאָ פאלאצ האָבן זיי נאָכ קיינמאָל גיט געזען, אָבער
זיי ווייסן שוין וועגן אים לאכלוטן אלץ אונ ביז א פיצל, דער־
פאר חיל איזראיל מויסייטש אינסאָמירט זיי יעדן טאָג:
— גע גראָבט שוין דעם פינראמענט.
— שוין געבראכט ציגל. שוין אויסגעווייסט די צווייטע טע־
ראסע.

— שוין אוועקגעשטעלט די דינאמאָמאשיין.
— שוין איינגעריכטעט די טאָקער־ווערקשטעלן.
אילקאָ איז זיי מעקאנע, און א רויכ גיט, אָבער נעכטן האָט
דער דאָקטער דעמאָנ יעמעליאניטש אים געמאָלדן אינ איבערבינד־
קאבינעט נאָכ לאנגע אויסקלאפענישן, און זיין טוט היילט זיכ מיט

סעסטע טעמפן, און ביז די אָפּטראַפּער־טעג, אויב ס'וועט זיך נאָר
גאַרניט נישט טרעסן, וועט ער, מעגלעך, זיך אייך פּאַקן אהינאָ...
ס'וועט יענער זיטן לעווידיקער באלקע.
און ער האָט אַ ווידער־זעטאָן מיטן פּאַנעם אינעם יענער זיט, וווּ
ס'בײַט זיך דער גענארטער פּאַלאַצ.

איצט איז שוין דער אָ פּאַלאַצ סארטיק, זאָלן די זונקע לעני
גער זיך דאָרט מאַרהאַלטן און צוארבעטן. און דאן וועל איך אָנ־
שרייבן אַ נײַט ביכל, וווּ איך וועל דע־צײלן וועגן זייערע חמסער־
דיקע פּאַסירונגען.



אינהאלט

I. באם ווארעמען יאמ

1	אין סתאָב פונען	11
2	דער חנוכה	13
3	די באפעלעכט	16
4	ביבעלע אין אנדערע	18
5	ביבא	19
6	דער מיטונג	23
7	די יוניקע	26
8	די סאָדערנ	31
9	די מיטע האריא אין די שיעלבעלעכט	35

II. ליקווידירג דעם דורכרעם

1	די פלאנעטע און די סאנ	39
2	אידקא	44
3	אלז אין אוועקגעשלינג צו אלדע רובעס	47
4	געקערט — באשטימט	55
5	שלאַגער	62
6	עטערס	67
7	ביבעס יעסוריס	72

iii. נייע געוויסערס און נייע פריידן

77	1. ערשטער סך
89	2. די כאועריסעסן
93	3. דער שלאנג
96	4. די ראָזיסענע סאָג
103	5. צווייץ
107	6. אזן שווער פֿינ גרויסע ארבעטן

